

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: **VÉSZI JÓZSEF.**
Felelős szerkesztő: **BRAUN SÁNDOR.**
Kiadja: **A SZERKESZTŐSÉG.**

Egész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Riadó.

Budapest, szeptember 30.

(v.) Testetek és lelketek öltösn ünneplőruhát, választópolgárok! Így vonuljatok ki alkotmányos jogaitok legfontosabbikának gyakorlására. Legyetek büszkék, méltóságosak, az urna elé lépve; mert szavatokban fog megnyilatkozni a törvényhozói hatalom forrása: a nemzeti akarat. Ez az akarat, amelyet még nemrégiben megkísértett az erkölcstelenség csábjába s megfélemlített az erőszakka durvult hatalom nyomása, most már merhet akarni. A nemzet jogérzete lerázta róla a kormányzati nyomás nyűgét; a korrupció szennyét pedig eltávolította róla a cinikus lélekvesztésű megcsömörlött közvéleménynek újra felébredt idealizmusa.

Bilincs nélkül, szeplő nélkül vonul hát fel ezuttal a nemzeti akarat. A törvényhozás éretnek tartotta immár arra, hogy szabadon és tisztán érvényesüljön. Rajtak a sor, választópolgárok, hogy magatartásával fényesen igazoljátok ezt az érettségi bizonyítványt. Ne udvaroncrai legyetek a jelölteknek, hanem szigorú ítélő bírái. Igéreteiktől meg ne bóduljatok; nagyhangú szövegeik mézes madzaga meg ne tévesztesse gondolkozástokat. Ne azt nézzétek, ki mit mond, hanem hogy ki mit ér, azt keressétek. És szálljatok magatokba, mielőtt kimondanátok a döntő szót; tegyen ki-ké kérdést lelkiismeretéhez, mit kíván a nemzet java. A haladást-e, vagy a hátramaradást? A világosságot-e, vagy a sötétséget? A nemzet társadalmi, gazdasági és szellemi erőinek összegyűjtését-e, vagy pedig szétforgácsolásukat? Akiben becsület, magyar szív dobog s akiben józan magyar ész gondolkodik, az nem tévovázhat. Ez a nemzet csakis a haladás útján tud boldogulni. Ha nem igyekszik előre, megakad; s ha megakad, végig száguldanak rajta a hanyatlásra leselkedő ellenséges te-

nyezők. És a szellemi szabadság teljes déli verőfényére van e nemzetnek szüksége; e napsugarak nélkül elsenyed a szervezete, megtesped a vére, elsovad az ereje. Történelmünkben a politikai katasztrófák időpontjai mindig összeestek a szellemi szabadság napfogyatkozásaival; boldog és dicsőséges pedig mindig akkor volt e nemzet sorsa, amikor szabadon bonthatták ki fia a gondolat szárnyait. Hogy az erők összefoglalása s a nemzeti egység mennél szilárdabb kiképzése hazánk politikai fejlődésének mellőzhetetlen előfeltétele, azt bizonyítani is felesleges. Kevesen vagyunk, sajna, amugy is magyarok. Ha összefogunk, a Gondviselés segédelmével talán megállhatjuk helyünket újabb tíz évszázadnak vérzivatarjai között is. De ha megveti lábát nálunk a visszavonás gonosz szelleme, ha akár gazdasági érdekek miatt, akár felekezeti ürgyeken meghasonlunk, akkor szétforgácsolódnak e kicsiny nemzetnek amugy is elégtelen erői s akkor elháríthatatlan sorsunk a szétzúllás leszen.

Nos hát, választópolgárok, fontoljátok meg, hogy a haladást, a világosságot és az egységet — nemzeti jóvendőnknek ezt a politikai szentháromságot — egyedül a szabadelvűség tudja biztosítani. Ti hivi maradtok hát váltig a liberalizmusnak, amely a haladás hajtóereje, a világosság fényforrása és a nemzeti egység egyedüli záloga. Bizalmatokkal forduljatok hát a szabadelvűség bajvivői felé. Az ő táborukba csap fel, aki hazáját igazán szereti. A liberalizmus széles és tiszta országútja fölfelé és előre vezet. Fölfelé és előre kell e nemzetnek is törekednie.

De jól megnézzétek ám a liberális lobogó alatt nálatok jelentkező jelölteket. Ne a szabadelvű gyékényt nézzétek, hanem azt, hogy ki-ké mit árul rajta. Felüti itt-ott a fejét a cinikus stréberség, mely szabadelvű mandátumra pályázik, kezében a szabadelvűség

bitortolt zózlóját is lobogtatja, de válogatás nélkül hozzányul minden eszközhöz, még a reakció legelvetemültebb eszközeihez is. Óvakodjatok, választópolgárok, ezektől az ámitóktól. Nem titeket, nem a nemzeti akaratot akarják ezek képviselni, hanem a maguk kicsinyes hiuságát s a maguk önző érdekeit. A szabadelvűség nekik nem cél, hanem céger csupán. Egyetlen céljuk az, hogy hatalomra tegyenek szert s e hatalom révén könnyebben s biztosabban boldoguljanak. A szabadelvű céger elég jó nekik arra, hogy magukhoz édesgessenek titeket; de mihelyt eljutottak oda, ahová kívánczok, hahozás nélkül cserélnek céget, ha hiuságuk vagy haszonlesésük úgy kívánja.

Ne azt keressétek hát, ki mondja magát liberálisnak, hanem arra ügyeljétek, cselekvéseivel ki igazolja liberalizmusát. A nemzetnek nem szabad csalódnia megválasztottaiban. Ha mégis csalódnia találna, nem a választott volt léha, hanem a nemzet is. Mert nehéz fel nem ismerni az igazán szabadelvűt. Ismertető jelei olyan egyszerűek és plasztikusak, hogy szinte lehetetlen e tekintetben tévedni. Aki azon a rövid úton, mely a ti bizalmatokhoz elvezet, megcsalja a haladás ügyét, vagy elárulja a szellemi szabadságot, vagy megcsufolja a nemzeti egységet, az, ha mindjárt hangszálainak szétrepedéséig is hangoztatja szabadelvű voltát, nyomorult módon hazudik. Forduljatok el irgalmatlanul a lelketlen népámitók, a cinikus képmutatók e hitvány típusától. Nem a ti méltóságotok szerve, nem a ti érdekeitek szószólója akar ez lenni. Mert hiszen visszaél bizalmatokkal, még mielőtt elnyerte volna.

Ezeket szivleljétek meg, választópolgárok. Mutassátok meg, hogy van nálatok becsülete a becsületnek s hogy meg vagytok immár teljesen érve a szabadságra. A hatalom pórázán s a korrupció mocsarain átgázolt eddig a nemzet a választási urnához. Tiszta

TÁRCA.

A pletyka.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: **Csehov Antal.**

Achineyev, a szépírástanár férjhezadta leányát, Natáliát Losadinsizet, aki a földrajznak és a történelemnek volt tanára.

Eppen folyt a lakodalmi ünnep. Énekeltek, játszottak, táncoltak a szobában. A lakásban mindenfelé rohanást jártak a bérlet inasok, fekete frakkban és piszkos fehér nyakkendőben. Taranalov számtantanár, a francia Pasdequoi és Msda, a fiatal revizor — egymás mellett ültek a divánon s egymást folyvást helyreigazítva, folyton egymás szavába vágva elbeszéltek a vendégeknek minden esetet, amit élve eltemetett ismerősökről tudtak; ezenkívül véleményt mondtak a spiritizmusról is. Egyikük se hitt a spiritizmusban, de abban meg egyeztek, hogy sok olyan történik a világon, aminek megértésére az emberi elme nem képes.

Egy másik szobában Dodonszki irodalomtanár azokat az eseteket mondta el, aminek alkalmából a katonaságnak a nép közé szabad lőnie. Mint láthatják, a társalgás kissé borzalmas volt, de azért eléggé élénk.

Kivülről az ablakon át benéztek azok az emberek, akik társadalmi állásuknál fogva nem kerülhettek beljebb.

Pontban tizenkét órakor Achineyev, a háziur kiment a konyhába megnézni, rendben van-e minden. A konyhában valóságos köddé tömörült

a sok kacs, liba és egyéb sült szárnyas gőze. Két asztalon festői rendeltségben heverték az igazán lukullusi ebéd részei. Az asztal körül Marfa, a szakácsné buzgólkodott, egy kővér aszszonyság, akinek testét két emeletre osztotta a köténye szükre kötött zsinórja.

— Mutasd csak a halat — mondta neki elégtelen Achineyev, a kezeit dörzsölve. — Ejnye, de nagyszerű a szaga! Mutasd csak!

Marfa elfoalta az óriási tálat, amelyen egy kaporról, olajbogóval és repával dusan diszített nagy hal feküdt.

Achineyev ránézett a halra s oda volt az elragadtatástól. Ára ragyogott, a szeme kidülledt. A hal fölé hajolt és cuppantott egyet az ajkával. Nézte, nézte egyideig, majd csettintett az ujjával és ura összecúcsosította az ajkát, hogy cuppantson.

— Mi az? Kivel csókolózol, Marfa? — halatszót egyszerre a szomszéd szobából, amelynek ajtajában Vanykinnek, Achineyev kollégájának nyírott feje jelent meg.

— Ki az a boldog, akit megcsókolta? Ah... ez igazán kedves! Magát Achineyev urat? Brávó, Achineyev, brávó! Szeretem az ilyen édes kettest...

Achineyev zavartan szólt:

— En ugyan nem csókolózom senkivel... micsoda buta gondolat! Csak csettintettem a nyelvemmel, amikor ezt a gyönyörű halat megláttam...

Vanykin arca csak úgy sugárzott az élvezettől. Eltűnt a szobában. Achineyev elpirult.

— Tudja az ördög, — gondolta — most ez a számár még valami pletykát csinál. Az ilyen ostoba beszéd végigmegy az egész városban... Micsoda barom!

Achineyev zavarodottan tért vissza a nagy szobába és minden sarokban sunyi pillantással kereste Vanykint. Ez a zongoránál ült és elegáns allurókkal adott valamit elő az inspektor feleségének, aki kedélyesen mosolygott.

— Eppen rólam beszél — gondolta Achineyev. — Ördög vigye el a dolgát... éppen rólam! És az az ostoba asszony meg valószínűleg elhiszi neki és nagykot nevet! Liba! Istenem... ezt csak nem tűrhetem... nem... tennem kell valamit, nehogy mindenki elhiggye neki... Majd úgy cselekszem, hogy elmondom előre mindenkinek az esetet... majd leleplezem én az ő pletykáit!

Achineyev megvakarta a fejét és kissé zavartan Pasdequoi felé ment.

— Eppen a konyhában voltam, — mondta a franciának — hogy utána nézzek, rendben van-e az ebéd... Tudom, hogy ön is nagyon szereti a halat, hát vettünk egyet, ekkora, ni! Hehehe... Igen Aztán... majd nem elfelejtettem, képzélje, mi történt! Eppen a halról jut eszembe, nagyszerű vice történt a konyhában. Hát nézem a halat, nézem, nézem... gyönyörű hal... aztán így csettintek a nyelvemmel... így... És éppen abban a pillanatban jön be az a számár Vanykin és azt mondja... hahaha... azt mondja: „Ah, ti csókolóztok?” Hát nem bolond az a Vanykin? Avval a szakácsnéval! Hiszen az az asszony olyan esuf, mint valami... hogy én ezt a esufágot megcsókoltam! Hát hallott már ilyen számárságot? Mi? Hogy? Hát nem barom ez?

— Kicsoda?

— Vanykin! Mondom, éppen a konyhába mentem, hogy...

uton és tökéletes szabadsággal hosszú idők óta most először választja meg képviselőit. Szeretettel és bizalommal várjuk az új parlamentet, mely, ha Isten is úgy akarja, hű kifejezése és hatalmas fegyvere lesz a nemzet liberális akaratának.

BELFOLD.

Az autonóm vámtarifa. A magyar és az osztrák kormány képviselői között az autonóm vámtarifa dolgában folytatott tárgyalások, mint a *Neue Freie Presse* jelenti, két hét alatt egyelőre véget érnek. Magától értetődik, hogy a tárgyalások célja ezuttal az volt, hogy a kormányok az egész ideiglenes anyagról információkat szerezzenek s hogy sok oly kérdés merült fel, melyben egyelőre végleges döntés még nem történt. Az anyag módszeresen való megvitatása alkalmával természetesen kísérlet fog történni az iránt, hogy a kormányok a még meg nem oldott kérdéseket illetőleg is megállapodásra jussanak.

A félhivatalos *Magyar Nemzet* ma a német vámtarifáról eikkezvén, a következő nagyérdékű kijelentéseket teszi:

Konstatálni óhajtuk, hogy *Széll Kálmán* miniszterelnök, jóllehet a nyilvánosság előtt a tervezetről nyilatkozni még nem is állott módjában, a dolog természete szerint megformálta már a maga higgadt és alapos nézetét és megintotta már azt az elvi álláspontot, melyet a német tarifatervezet tekintetében az ország jól fel fogott nagy gazdasági érdekei szolgálatában el kell foglalnia. *Széll Kálmán* nem habozott — a külügyminiszterrel és az osztrák kormányval való legteljesebb egyetértésben — tudomására hozni a német kormányak, hogy a közzétett tarifa-javaslat alapján a német birodalommal kereskedelmi szerződést kötnünk nem lehet. A kormányelnök nyíltan és határozottan rámutatott arra a iaktumra, hogy tarifáival a német birodalom maga ellen zudítaná ugyszólván az egész világot s retorzióképpen éppen a legérzékenyebb oldalán, ipari termelésének terén olyan sebeket kapna, amelyekért kárpótlást tarifa-tételeiben nem nyerhet s amelyeket a német agráriusok kedvéért meg nem kockáztathat.

Mozgalmak élet a miniszterelnökségi palotában. Megváltozott a miniszterelnökségi palota belső képe teljesen a választási harcok ideje alatt. Kívül is állandó kocsitábor van, a löspáncok és képviselők kocsijai kik e napokban egymás kezébe adák a miniszterelnök dolgozószobáinak kiállítását. De nem ez, hanem a belső, a hivatalbeli élet képe az, mely híven visszatükrözi a folyó választási harcokat. Százával érkeznek és mennek az ország minden részébe a táviratok, levelek s telefonjelentések. A tisztviselőknek még ebédidejük sincsen s a legtöbbször egyelőre napig napig lázasan kell dolgozni, mert a beérkezett darabokat most azonnal intézik el. Különö-

Es újra elmondta az egész történetet.
— Hát nem ostobaság? Hiszen inkább a juhászoktat csokolom meg!

Amikor ezt mondta, észrevette Msda urat.
— Vanykinról beszéltek — mondta neki — ennél a Vanykinnál nincs ostobább fráter a föld kerékén! Bejön a konyhába, meglát engem a kövér szakácsné mellett és mindjárt mindentéle historiákat talál ki. Odaköltözték nekem: „Hogyan? ti csokolóztok?” Ugy látszik, már be volt rugva egy kicsit. Hiszen inkább megcsokolom a kutyát, mint azt a kövér... Meg aztán házas ember is vagyok! Hát nem bolond ez az ember? Nem mulatságos?

— Mi mulatságos? — kérdezte a pap.
— Vanykin! Tudja, a konyhában állók... És így tovább. Félóra múltán már az összes vendégek tudták a halról szóló történetet.
— Most már beszélhet nekik, amit akar, — gondolta Achineyev s megint elégedetten dörzsölte a kezét. — Most beszélhet! Ha majd valakinek elkézd mondani, odamegyek és így szölok: „Jó, jó, már mindenki tudja!”

Es Achineyev most oly nyugodt volt, hogy négy pohárral többet ivott a kelleténél. Vacsera után a nászpárt az új lakásba vezette, ő maga lefeküdt s kitűnően aludt. Másnap már el is felejtette a halról szóló történetet. De jaj! Ember tervez, isten végez. Eppen egy hét múlva, egy szerdai napon, amikor Achineyev a tanyteremben állt és az iskolásfuk rossz bajjaimról magyarázgatott, belépett az igazgató és félrevonta.

— Kedves Achineyev ur — szólott hozzá — bocssáson meg, mert ez ugyan nem tartozik rám... de figyelmeztetni akarom... Azt hiszem, ez kötelességem... nézze csak: az egész városban azt beszélik, hogy önnek... izé... viszonya van a szakácsnéjával... Alapjában véve semmi közöm hozzá, nem bánom, éljenek egymással, csö-

sen nagy feladat báramlik az ilyen mozgalmak napokban a miniszterelnök titkárára, kire ugyszólván emberfeletti munka nehezedik. Ez állásban most változás állott be, amennyiben mint már megirtuk, dr. *Hazay István* osztálytanácsossá lépett elő. Már utódja is elfoglalta helyét, bár *Skerlecz Iván* dr., kiről a miniszterelnökségben, mint nagytudása, bámulatosan munkabíró és rendkívül agilis emberről beszélnek. Nehéz *Hazay* helyét betölteni, de bár *Skerlecz Iván* egy-két napi munkásságával is megmutatta már, hogy a diszes, de súlyos felelősséggel járó tisztségre valóban rátermett.

A választások előtt.

Budapest, szeptember 30.

A fővárosban.

A III. kerületből. Felkértünk a következők közlésére:

I.

„Dr. *Nagy Dezső* ur cáfolatával szemben kijelentem a következőt: Több kiváló erényiség már napokkal ezelőtt közöttük velem egész határozott formában, hogy dr. *Nagy Dezső* személyesen kolporálja azt a hirt, hogy a főváros III. kerületének jelöltségétől visszalépek. Sőt legutóbb is egy igen előkelő állású úri ember, akinek az egész országban köztisztelnek örvendő neve van, szives volt velem közölni, hogy dr. *Nagy Dezső* személyesen és közvetlenül ugyanazt mondotta neki.

Nagy Dezső letagadási kísérletével szemben tehát feltétlenül lenntartom, hogy ellenjelöltem személyesen házalt a visszalépésemről szóló állírnék apodiktikus formában való terjesztésével. Az ügyvédeknek szokások, tagadom“-ra a közvélemény ellőtöruma nincs berendezve.

Budapest, 1901. szeptember 30.

Vései József.

II.

Nyilatkozat.

Ezelőtt körülbelül tizenöt nappal megjelent nálam dr. *Nagy Dezső* ur két főkortese kíséretében s azzal kapacitálgtattak engemet, hogy ne szavazzak Vései Józsefre, mert Vései József *Széll Kálmán*nak kreaturája. Midőn pedig erre azt vettem ellen, hogy hiszen dr. *Nagy Dezső* is *Széll Kálmán* hívének valja magát, azt a választ kaptam, hogy: „Mit nekünk *Széll Kálmán*, az néhány hónap múlva ugys megbukik.” Dr. *Nagy Dezső* e beszélgetésnél nemcsak jelen volt, hanem részt is vett benne. Minden ellenkező hírről szemben polgári szavamra jelentem ki, hogy ez a valódi tényállás.

Budapest, 1901. szeptember 30.

Jerzabek János s. k.

III.

Nyilatkozat.

Jerzabek János ur nyilatkozata kapcsán ezenel kijelentem, hogy ugy a Jászárosok, mint a Hen-

kolózzanak... csináljanak, amit csak akarnak, de kérem, az istenért, ne csinálják ilyen nyilvánosan! Nagyon kérem! Gondoljon arra az intézetre, amelyben tanári állást foglal el...

Achineyevnek végigfutott a hátán a hideg. Most kijött a sodrából. Mintha egy egész raj darázs csipte volna meg s aztán végigöntötték volna forró vízzel, ugy ment haza. Utközben ugy rémlett neki, mintha mindenki megvetéssel nézne rá. Otthon új kellemetlenség várt.

— Miért nem eszel? — kérdezte a felesége dőlben. — Miről álmodozol? Talán a szerelemről? Megint a szakácsné jár az eszedben? Szép kis mohamedán vagy... mindent tudok! Kinyitották a szememet! Te barbár!

Puff, már poton is ütötte. Achineyev fölkel az asztaltól és támolyogva, kalap, kabát nélkül ment el Vanykinhoz. Otthon találta.

— Te bitang! — rivallt rá. — Hogy mertél megrágalmazni az egész város előtt? Hogy mertél?

— Kicsoda rágalmazott meg? Mi jut eszedbe? — Még merészeled kérdezni? Ki találta ki a pletykát a szakácsnéval? Hogy én megcsokoltam? Talán nem te? He? Talán a kis kutyá?

Vanykin pislogni kezdett; az arca vonaglott. Főlemelte a pillantását egy szentképre és így szólott:

— Isten verjen meg, ha én csináltam! A lelkeim üdvösségére esküszöm, hogy senkivel egy szót se beszéltem az esetről! Jussak a pokolra, ha... folytjon ki a szemem...

Öszinteségében nem lehetett kételkedni. Most már biztos volt, hogy nem ő csinálta a pletykát.

— De hát akkor kicsoda? Kicsoda? — törte a fejét Achineyev az újján számlálgatva ismerőseit. — Ki csinálhatta? Kicsoda?...

tesek ipartestületének III. kerületbeli tagjai közül többben egész határozott formában közölték velem napokkal ezelőtt, hogy dr. *Nagy Dezső* és főkorteste előttük *Széll Kálmán*nak nemcsak a belkötvekezendő bukdásáról beszéltek, ezal akaráv őket a Vései József ur ellen való szavazásra rábeszéli.

Polgári szavamra jelentem ki, hogy a dolog így folyt le és a tényállással szemben minden letagadási kísérlet hiábavaló.

Budapest, 1901. szeptember 30.

Schubert Sándor.

A belvárosi szabadalvú báró Podmaniczky-párt vezetősége ilkéri az elvtársakat, hogy október 2-án lehetőleg már a délelőtti órákban a választási urnánál, az új városházán okvetlenül megjelenjenek. A gyülekezés aznap reggel 7 órakor lesz a belvárosi polgári kör helyiségében, a Koronaheroeg-utca 6-ik száma alatt. A pártiroda is itt van és az egész napon át a választók rendelkezésére áll.

Az V. kerületi Mezei Mór-párt a választás napján, október 2-án, szerdán reggeli 7 órakor az Akadémia előtt gyülekezik és onnan a Nádor-utcán át vonul a választás színtelyére, a Kálmán-utcaba.

Szilágyi és az V. kerület. Dr. *Neuhoffer János* ügyvéd nyilatkozatot tesz közzé, melyben megismétli, amit már a Sándor-párt értekezletén is elmondott, hogy *Szilágyi Dezső* ezelőtt öt évvel bizalmas környezete előtt kijelentette volna, hogy véleménye szerint a Lipótvárosnak kereskedőt kellene küldenie a parlamentbe. — Ezzel szemben mi csak hivatkozunk arra a köztudomású tényre, hogy *Szilágyi Dezső* karibadi útja előtt megjelet *Mezei Mór* beszámolóján, amelynek végeztével a párt eddigi képviselőjét újra jelölte és a nagy államférfi, aki ez alkalommal *Mezei* iránt a teljes rokonszenv külső jeleit is tanusította, örömmel fogadta, amikor a Mezei-párt végrehajtó-bizottságába választották. Ez a körülmény mindenestre többet jelent annál, hogy mit mondott *Szilágyi Dezső* általánosságban öt esztendővel ezelőtt.

A terézvárosi szabadalvú Radocza-párt elnöksége felkért bennünket az alábbi sorok közlésére:

Több reggeli lap mai számában közlemény jelent meg a terézvárosi Vásonyi szabadalvú pártól. Mitűn ez a közlemény azt eredményezte, hogy a szabadalvúpárti választók özőnséget dr. *Vásonyi Vilmos* ur pártállása tekintetében félrevetethet, kijelentjük, hogy *Vásonyi Vilmos* ur Szegvárot mint függetlenségi és 48-as demokrata előtt lépett fel, hogy tehát a közjogi ellenzékhez tartozik és hogy csak a szabadalvúpárti választók megtévesztésére vezethet, ha budapesti jelölésénél a függetlenségi és 48-as pártállás megjelölése kimarad. Tisztelettel, a szabadalvú Radocza-párt elnöksége.

A VI. kerületi demokratapárt ma este értekezletet tartott dr. *Löve* Tivadar elnökete alatt, meiyen nagyszámú választópolgár vett részt. A választóknak *Löve* tudomásra hozta, hogy a Vásonyi-párt hívei október 2-án reggel 7 órakor gyülekeznek a Demokrata-Kör helyiségében s innen indulnak a profeta utcai választási tere. A szavazás reggel nyolc órára kezdődik. Szavazóbárcá nélkül is lehet szavazni. Felsőöltöttsé továbbá öket, hogy minél korábban jöjjenek szavazni s híven tartsanak ki, mert megtörténhetik hogy tekintettel arra, miszerint a kerületnek tizezer választója van, csak a késő éjjeli órákban ér véget a szavazás. Utána *Biró Henrik* figyelmeztette a polgárokat a kortesfogásokra és felszólította öket hogy azt a zászlót, melyet oly magasan lobogtat jelöltjük, soha el ne hagyják.

A VII. kerületi szabadalvú Morzányi-párt választói a választás napján, október 2-án szerdán reggel nyolcadélt órakor az Elite-kávéházban, a Kerepesi-ut 20-ik szám alatt lagnak gyülekezni, hogy onnan a választás színtelyére fölvonuljanak.

A VII. kerületi új szabadalvúpárt jelöltje, *Hegedűs Gyula* az idő rövidsége miatt nem tart program-beszédet, hanem kijelenti, hogy tisztán *Széll Kálmán* miniszterelnök programát valja magáénak. Az új pártnak elnöke *Orszógh Imre*. A párt irodája Szövet-ség-utca 33. szám alatt van.

A jőzsefvárosi szabadalvú Berzevicsy-párt végrehajtó-bizottsága holnap, kedden este 6 órakor ülésre jön össze a Jőzsefvárosi Körben, hogy a választás napján szükséges teendőket megbeszélék. A párt vezetősége ezen az uton kéri föl a végrehajtó-bizottság tagjait, hogy erre az ülésre a tárgy fontosságánál fogva teljes számban megjelenjenek. A Berzevicsy-párthoz tartozó választók a választás napján, szerdán reggel nyolcadélt órakor a Jőzsef-köruti Baross-kávéházban gyülekeznek, hogy onnan a választás helyszínére vonuljanak. Dr. *Berzevicsy Albert* ajánlását husz választó aláírásával ma nyújtották át dr. *Verdy Károly* választási elnöknek. Az ívet elsőként *Horánszky Nándor* Császárr Jenő, botfai *Hüvös József* királyi tanácsos és dr. *Kiss József* közjegyző a régi pártból, *Amor József*, *Simonovics Béla* és dr. *Hainisch Géza* a volt nemzetpártból írták alá.

A IX-X. kerületi függetlenségi párt október hó 1-én kedden este 7 órakor tartja naggyűlését a soroksári-utcai Két korona-szálló dísztermében. A választás napján reggel 7 órakor ugyanott gyülekeznek

a függetlenségi szavazók és a Calvin-téren, Üllő-úton és Rákoss-utca keresztlőjén mennek a választási helyiség Knezius-utcai bejárata elé.

Ma délelőtt ülést tartott a központi választmány Halmos János polgármester elnöklése mellett. Betöltésre kerültek ezuttal a szavazatszedő küldöttségekben lemondás folytán megüresedett állások.

Az V. kerületben Baracs Marcell lemondott a szavazatszedő küldöttségi jegyzői tisztéről; helyette a központi választmány ifj. dr. Keresztessy Jánost küldötte ki.

A VI. kerületben Beck Géza jegyző-helyettes mondott le; most az ő helyébe dr. Weiss János került.

A IX. kerületben lemondott a tisztelői Musza Gyula jegyző-helyettes; a központi választmány az ő helyébe Höggy Kálmánt küldötte ki.

Az ülés folyamán dr. Feleki Béla azt a kérelmet terjesztette elő, hogy a VI. kerületben, ahol előreláthatólag több mint 6000 választó fog leszárvani alakítsanak még egy újabb szavazatszedő küldöttséget. Mivel azonban a polgármester kijelentette, hogy ez nagy nehézségekbe ütközik az idő rövidsége miatt, Feleki a kérelmet visszavonta.

A központi választmány, a megtörtént választások után, másnap, csütörtökön délelőtt ülést fog tartani.

A VIII. kerületi szabadalvúpart tegnapi gyűléséről szóló tudósításunkba: Berzeviczy Albert programbeszédébe értelemzavaró hiba csuszott be, amelyre vonatkozólag Berzeviczy Albert a következő levelet küldte hozánk:

Tisztelt szerkesztőség! A Budapesti Napló mai számában programbeszédem szövegébe — valószínűleg egy-két sor kimaradása következtében — értelemzavaró sajtóhiba csuszott be. Az illető mondatnak így kellene hangzania:

"Még kell kísérteni a többi mindazoknak az előnyöknek a kiaknázását, amelyek természetünk összes apanya részére a közös vámtérellet alapján esetleg biztosíthatók, mérlegelni kell azokat a hátrányokat, amelyek a vámtéreltek separációjából nverstermelésünkre háramolhatnak, meg kell fontolnunk, hogy hiába fejlesztjük védvámokkal iparunkat, ha nincs, aki az iparcikéket megveszi, ha hazánk lakosságának mezőgazdasággal foglalkozó háromnegyed része a jelenleginél is szorultabb anyagi helyzetbe jut; s ha mindezek mérlegelése után is arra a meggyőződésre kellene jutnunk, hogy iparunk jövőjét a közös vámtérellet alapján nem biztosíthatjuk, akkor — én is — azok mellé forok állani, akik a vámsorompó felállítását követelik stb."

Ebből a mondatból az aláhúzott részek kimaradván, az egészek az érteleme elvész, miért is ennek szíves helyreigazítását kéri őszinte tisztelettel

Budapest, 1901. szeptember 30.

Berzeviczy Albert.

A vidéken.

Nagyajtáról jelentik: Kerületünk volt képviselője és mostani képviselőjelöltje, Weiss Berthold tegnap Apácára érkezett, ahol nagy küldöttség várta, amelynek nevében Boda Sámuel igazgató szíves szavakban üdvözölte a jelöltet. Innen hosszú kocsiúton, élén bandériummal, vonult a díszes menet Nagyajtára, ahol diadalvval várták a jelöltet.

Kovács Gábor, a szabadalvúpart alelnöke köszönetet mondott a képviselőjelöltnek, hogy személyesen megjelent választói között és biztos reményének adott kifejezést, hogy a választás az ideén is a szabadalvúpartot fogja győzelemre juttatni.

Weiss Berthold válaszában rámutatott már közlélt programjára és megígérte, hogy tiszteletben tartja ugyan más politikai árnyalatok meggyőződését, de egyszersmind ki kell jelentenie, hogy hazánkra nézve egységyedül a szabadalvúpart politikája és így csak az a program lehet üdvös, amelyet Széll Kálmán miniszterelnök hirdet és amely a magyar nemzet hatalmát békés egyetértésben, kitartással akarja növelni. Ideje hogy a meddő közjogi harcok helyét végrevalahára az anyagi és szellemi szükségletek komoly gondozása foglalja el. A törvényhozásnak és a kormányzatnak tehát az lesz a feladata, hogy minden ilyen kérdést, és így a székei-kérdést is, amely immár országos kérdéssé lett, megoldásra juttassa. A székei megérdemlik multjuknál fogva és azért is, mert nemzeti erőnk hatalmas oszlopát képezik, hogy egzisztenciájukról és jövőjükéről végre komoly gondoskodás történjen.

A szónok szavait nagy lelkesedéssel fogadták. Weiss Berthold innen Közép-Ajtára, Bödőbe és a kerület más községeibe ment, ahol mindenütt a legnagyobb rokonszennvel fogadták.

Nagy-Kikindáról jelentik: Bórá Rajasich György vasárnap tartotta meg programbeszédét Nagy-Kikindán. Széll programjához csatlakozott. Itajásich az itteni szerbekre támaszkodik, de megválasztása csak akkor vána lehetővé, ha a magyarok is hozzá csatlakoznának. Előzőleg azonban Rajasich telépése előtt a szerbek kijelentették, amikor Kenedi pártja csatlakozásra hívta le őket, hogy magyarra szavazni arúls. Ennek következtében most az általi gimnázium tanári karának megbízásából dr. Kreszméry Károly igazgató kijelentette a nála támogatást kérő bárónak, hogy a Rajasich pártjával nem szavaznak.

A zilahai kerület szabadalvú jelöltjének, gróf Károlyi Mihálynak visszalépése valótlan, és annak a vérlázító terrorizmusnak kiítyolása, amelyet az ellenzék folytat. A szavazókat fenyegetésekkel igyekeznek visszatartani a székelyre való felvonulástól. Ugyanez áll hatványozottabban mértékben a diósi kerületben, ahol az ellenzék meg nem engedett eszközökkel lázít s terrorizál és éltvesztélyes fenyegetésekkel akarja a román-ajku szabadalvú választókat otthon marasztalni.

Liptó-Szent-Miklósról a következőket írják: A Matuska Péter halálával a szabadalvúpart számára veszendőnek indult szentmiklósi kerület megmentésére az ottani Matuska-család mint korábban, úgy most is egész tekintélytől látva vetette a magyarság és szabadalvúpart győzelméért.

E céllal Matuska István, az elhunyt képviselő özvegye is megjelent a választókerületben, ahol a tótokat több helyen anyanyelvűn világosította fel a Széll-kormány békés nemzetiségi politikájáról. E buzditó szavaknak és megnyerő fellépésnek már is sikerült számos választópolgárt visszahozítani a szabadalvú zászlónak. Matuska István közbenjárása következtében Jobb Marcell megválasztásának kilitásai a legutóbbi napokban lényegesen megjavultak.

A liptószentmiklósi kerületben folyó választási küzdelemre vonatkozólag több lap azt a hírt hozta, hogy az ottani szabadalvúpart többek között Lányi Bertalan miniszteri tanácsost, az igazságügyminisztérium törvénykezítő-osztályának vezetőjét is jelölte s hogy az utóbbi a jelöltségről lemondott. Erre nézve illetékes helyen arról értesülünk, hogy Matuska Péter volt képviselő súlyos betegsége való tekintettel már a nyár folyamán s utóbb Matuska elhatározása után is ismételve puhatóztak Lányinál, nem volna-e hajlandó a jelöltséget elogadni, mert azt hitték, hogy Lányi a választókerülettel való sokszoros összeköttetésénél és egyénisége sulyánál fogva leginkább volna alkalmas arra, hogy fellépésével a pártszenvédélyt lelohaszsa és a szabadalvúpart zászlaját győzelemre juttassa. Lányi azonban mindannyiszor határozottan kijelentette, hogy ez idő szerint egyhangú megválasztása esetén sem vállalhat mandátumot, mert az ő hivatali állása a képviselőséggel összeférhetetlen, az aktív közszolgálathoz pedig úgy személyi, mint tárgyi okoknál, főleg a megoldandó törvény-előkészítési munkaladatoknál fogva oly szoros kötelekék üzik, hogy attól megválna ezuttal ehetetlen. Arra tehát, hogy Lányi Bertalan miniszteri tanácsost formaszzerűen jelöljék, nem is kerülhetett a sor és így nem telet meg a valóságunk az sem, hogy Lányi a jelöltséget elfogadta és arról csak utólag mondott volna le.

Fiuméből jelentik a Magyar Távirati Irodának: Arra a hírre, hogy a Bathány-párt ma esti érkezésénél Mayländer, a leköszöntő podeszta beszélni fog, egész népvándorlás indult a Deák-szállodába, amelynek nagyterme zsutofásig megtelt az olaszság legkiválóbb eimeivel, magyarokkal és alközségi polgárokkal. Mayländer viharos élénzés és taps fogadta. Mayländer frenetikus tetszés mellett közel egy óráig kereszttől szónokolt. Kijelentette, hogy őt az autonóm-párt egy része árulónak nevezi, holott azok árulták el őt. Leköszönt podesztát állásáról, mert ismét veszedelmében van a béke műve, amelyet a mai kormány jóindulata mellett sikerült létrehozni. Nem elégszik meg azzal, hogy győzelemre segíti Bathányt, hanem mint a reprezentáns tagja, kiméletlenül meg fogja támadni a képviselőtestületben a békebotlókat és teleplezi őket. Magyarországgal nem szabad Fiumének meghasonlania. E veszedelmis törekvés ellen minden erejével küzdeni fog. Hogy az ellenpárt Zanellát jelölte, ez tüntetés, de egyszersmind szegény Fiuméra nézve. Meg kell mutatni Bathányának, a város diszpolgárának, hogy Fiume megőrizte becsületét és meg kell mutatni az országunknak, hogy a fiumei polgárság kívánja az anyaországgal való összhangot. Kijelenti, hogy éjje-nappal agitálni fog. és október hatodika győzelem napja lesz. Felhívja a választókat hogy szerdán jelenjenek meg a vonatnál Bathány fogadtatásánál. A beszéd leirhatatlan hatást keltett. Percekig zuggott; Evviva, éljen! Több, mint ezer ember éljenezve kísérte Mayländeret lakásáig.

Kun-Szent-Mártonból írják nekünk: A kerületben erős harc folyik Baghy Béla szabadalvúpartí és Dienes Márton Kossuth-párti jelölt között. Még ez a harc megengedett határok közt folyt, nem is volt baj. De most a Baghy-párt valamelyik tubuzgó embere csunya pamfletet nyomtatott Dienes Márton ellen, ami csak azért nem keletett nagyobb teléborodást, mert — nagyon helyesen — maga a szabadalvúpart élnöke is elítélte. Ilyen tegyverekre a szabadalvúpartnak nincs és ne is legyen eszköze.

A belényesi kerület Rossia, Henkeres, Valány és Remete községeiben izgalmas incidensok fordultak elő. A nép a saját telkészeit megverte. Fassie Tódot, a szabadalvúpart élnökét midőn beszélni akart meghozhaták úgy, hogy menekülni volt kénytelen. Markovits szolgabíró egy kövel súlyosan megsebezte. A hangulat annyira szenvedélyes, hogy a löszolgabíró sürgősen katonaságot rekvirálta. A rend fenntartására megtették a kellő övintézkedéseket.

Érsekújvárról jelentik: Az iparosok ma gyűlést tartottak amelyen Csáka előkező iparos Timon Akost melegen ajánlotta, mert az iparosok érdekeit mindig szem előtt tartja. Timon szép beszédben a szabadalvú eszmék érvényesülésének szükségét hangoztatta. Az iparosok elhatározták, hogy a szabadalvúekhez csatlakoznak.

Nyitra a falispánhoz érkezett hivatalos jelentések szerint a felizagotó néppártiak Kopsányban megtámadták a szabadalvú választókat, ezek bemekültek a jegyző udvarára. A tömeg utánuk ment, zászaikat elvette és összetörte s a jegyző lak ablakait beverte. A csendőrség kergette szét őket. — Egy legény az egyik csendőrt is megtámadta és fegyverét el akarta venni Erre ez kirántotta kardját, a támadót megsebezte és letartóztatta.

Nagyváradon a szocialisták, akiknek Pelcédér Agoston a jelöltjük, tüntető sétát rendeztek s a Mar-seillaist énekelve, bejárták a főbb utcákat. Rendzavarrás nem történt.

A baranya-szent-lőrinczi kerület Nagy-Vály községében a függetlenségi párt kortesei által felizagotó tömeg mult éjjele fokosokkal és baltákkal feljegyverkezve garékkalkodott, megtámadta a községi bírót és számos szabadalvúpartí választót, bezutta ezeknek ablakait és lerombolta kerítéseit és több választót meg is sebesített. Holnap Pécseről huszárság és gyalogság megy valamennyi kerületbe.

A szászhermányi kerületben Pürner Nándor szabadalvúpartí jelölt ma tartotta programbeszédét. A kerületbe érkezésekor nagy banderium ogadta. A programbeszéd után a párt táviratilag üdvözölte Széll kormányelnököt és báró Podmaniczky országos pártelnököt.

Baranya-Szent-Lőrinczről Benkő Gyula szabadalvú pártelnök a következő táviratot intézte lapunkhoz:

Felizagotó függetlenségi párti választók ma éjjele Nagy-Vályán a bírót és számos szabadalvúpartí választót iokosokkal, baltákkal, busángokkal késekkel feljegyverkezve megtámadták és agyba-öbe verve, éltvesztélyesen megsebeztek. Majd párhiveim lakásába törtek, a kerítéseket lerombolták az ajkakat ablakokat bezutták. Sokan házaikból és a aluból szökuve menekültek. A jelöltes megtörtént.

A kulpini szabadalvúpart tegnap tartott értekezletből a következő táviratot küldték Podmaniczky Frigyes báróhoz, mint az országgyűlési szabadalvúpart élnökéhez:

A kulpini kerület nyolcszáz főnyi szabadalvúpartí választói mai napon értekezletre gyűntek egybe. Kulpinba, hogy szeretett volt képviselőnknek, dr. Ivánovits Istvánnak, tíz évi képviselői működéséről köszönetet szavazzunk. Amilyen általános a sajnálkozás a választókerületben, hogy szeretett volt képviselőnk, dr. Ivánovits István, ez alkalommal egészségi tekintetéből mandátumot nem vállal, annyira törhetetlen a ragaszkodás nagyműveltségű és a szabadalvú eszme iránt. Engedje meg tehát nagyműveltségű, hogy mint ez eszme érdekében gazdag ba nokát ez alkalomból is a legmelegebben üdvözöljük. Katyanszky Lyubomir elnök, Stur Károly jegyző.

Hódmezővásárhelyen dr. Lipszky Ádám tegnap és ma járta be a küvárosokat. Mindenütt nagy választóközönség hallgatta.

A csaczi kerület szabadalvú jelöltje, Hieronymi Károly bejárta a községeket, ahol mindenütt nagy tetszéssel fogadták programbeszédét. Rakován Sze-csánsszky János esperes igaz magyar vendégszeretettel fogadta. Erdekes, hogy ugyanabban az időben tartotta programbeszédét a plébánia udvarán Gyurcsánsszky Demeter zákoscsi esperesplébános a néppárti jelölt. Gyurcsánsszky bemutatkozott Hieronyminek, aki vele szívélyesen társalgott. Hieronymi innen föl tatta körutját és mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Győzelme biztos. Hieronymi belejezte körutját, ma este Budapestre utazott.

A gönczi kerületben Demeter Ernő, aki gróf Károlyi Sándor ellen fellépett volt, most lemondott a jelöltségről. Károlyinak nincs ellenjelöltje.

Csongrádról jelentik a Budapesti Tudósítónak: Ma tartotta meg itt dr. Baross János, a szabadalvúpart jelöltje, több száz választó jelenlétében programbeszédét. Először dr. Réti Ferenc szólott a néphez, utána a jelölt tetette ki szíles alapú közzgazdasági programját, mely még az ellenpartiakra is nagy hatást gyakorolt; a Kossuth-párt jelöltje Faragó helybeli bírtokos, a néppárté pedig Hegyi Antal plébános; bár az utóbbi minden eszközzel igyekezik inatuzámi a népet, a szabadalvúpart győelme bizonyos.

Az alsó-dabasi szabadalvúpart jelöltje, Halász Zsigmond tegnap tezte be körutját melyen mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták. Programjában Széll Kálmán politikája feltétlen hívének vallotta magát. Hívének száma napról-napra gyarapodik.

Sátoralja-Ujhelyről jelentik: Dr. Fuzs Barna függetlenségi jelölt ma dé után mondta itt el programbeszédét nagy közönség előtt. A választásra katonaságot rendeltek ide.

A nyiregházai szabadalvúpart Sütő József takarékpénztári igazgatót, a párt alelnökét jelölte. Báró Feiltszcsen löspán Borosik Gyula pircsei körjegyző ellen fegyelmű rendelt, mert Péchy Béla Kossuth-párti jelölt érdekében Nyirbatorban rendezett körmenetet vezetett és Pircsén a községhezára Péchy zászlóját tüzte ki.

Az eszterházi kerület szabadalvú jelöltje, Haller József, tegnap tartotta kaposvárotti programbeszédét. A kerület községeit már bejárta és mindenütt herceg Eszterházy Miklós és gróf Czarky Béla tartott a jelölton kívül beszédet. Vitagad községbe zavargások elkerülése végett, katonaságot rendeltek ki.

A hunyadobrai választókerületben a szabadalvúpartí választók egy része Nadasdy József budapesti győgszészert léptette föl.

Arbuddányán Malenszky Károlyt jelölték szabadalvú programmal.

Szepsi-Szent-Györgyről jelentik: **Bekics** Gusztáv szabadelvű képviselőjelölt ma délután ideérkezett. Az állomásnál ezrekre menő nép fogadta. **Benedek** János pártelnök üdvözölte ezután Bekicsot, akit hosszú kocsisor kísért a városba, ahol diszkaput állítottak fel. Este szerenádót és fáklýsmenetet rendeztek a tiszteleére. Bekics kedden tartja meg programmbeszédét.

A **tenkei** szabadelvűpárt egyik jelöltje, **Kosta** György, mint lapunknak jelentik, visszalépett a jelöltségétől. Az utolsó napokban ebben a kerületben rajta és **Hlathy** Endrén kívül a **tenkei** ref. lelkész is fellépett függetlenségi és 48-as programmal és **Kosta** a miatt mondott le, mert nem akarta a szabadelvűpárt kettészakadásával a szabadelvűség győzelmét meghiusítani.

A **kis-becsereki** kerületben **Steiner** Ferenc ellen **Szuló** Ernő ismét fellépett szabadelvű programmal.

A **monori** kerület szabadelvűpárti képviselő-jelöltje, dr. **Hirsch** Odón vasárnap mondotta el programmbeszédét Monoron. Üllön, Vecsésen és Kispessten. A programmbeszéd mindenütt zajos tetszést keltett. Kispessten egy izgalmas incidens előzte meg Hirsch Odón programmbeszédét, amennyiben az ellenpárt hívei négy óra hosszat zajongással akadályozták a beszéd megkezdését; végül a csendőrség közbejárása elhallgattatta a zajongókat.

Pécsről jelentik: **Jeszenszky** Ferenc, a pécsvárad kerület egyik függetlenségi jelöltje, ma visszalépett a jelöltségétől.

Ókándról táviratozzák: **Bacsó** Albert, dr. **Heltai** szabadelvű ellenjelöltje visszalépett.

Pápairól jelentik: Dr. **Hegedűs** Loránt, a szabadelvűpárt jelöltje tegnap este ideérkezett. Választói a pályavárvon nagy ovációval fogadták. **Sült** József királyi tanácsos pártelnök üdvözölte. Lovasbandérium és hosszú kocsisor kísérte be a városba, ahol bankettet adtak a tiszteleére.

Abrudbányáról írják: Dr. **Ebergényi** Sándor, az abrudbányai kerület szabadelvűpárti jelöltje tegnap tartotta meg Verespatakon és Abrudbányán programmbeszédét nagy közönség előtt, amely a szép beszédet tetszéssel fogadta. Széll miniszterelnököt és báró Podmaniczkyt táviratilag üdvözölték.

Makóról jelentik: A szabadelvűpárt tegnap bandériummal fogadta gróf **D'Orsay** képviselőjelöltet, aki nagy közönség előtt mondotta el programmbeszédét. Nagy tetszés között jelentette ki, hogy Széll politikai hívének vallja magát. A választási küzdelem igen hevesnek ígérkezik. A választásra egy század huszár-ságot rendeltek ki. **Kiss** Károly szociáldemokrata szintén tegnap tartotta meg programmbeszédét.

Világoson a román nemzetiségiek, mint a Magyar Távirati Irodának jelentik, **Euda** Simeon földműves léptették fel jelöltül. **Edvi** Illés László szabadelvű gróf **Zselenszky** javára visszalépett.

Oroszházi irják: dr. **Szalay** József, az orosházi kerület szabadelvűpárti jelöltje tegnap tartotta meg programmbeszédét Oroszházán nagy hatással. Ellenjelöltjei: **Verecs** József Kossuth-párti, **Várkonyi** István független szocialista és **Klárik** Ferenc szociáldemokrata.

A **szentendrei** kerület szabadelvűpárti jelöltje, **Luppa** Péter, aki már több ízben képviselte a kerületet, ma tejezte be körútját. Az egyes községekben, ahol megjelent, nagy lelkesedéssel fogadták. **Luppa** Péter megválasztását biztosra veszik a néppárti jelölt, Nagy Sándorral szemben.

Eperjesen teljes erővel folynak a küzdelmek. Erős küzdelemre van kilátás, mert mindkét pártnak meglehetősen biztos talaja van. **Kezser** a községekben, **Schmidt** pedig a városban van túlsúlyban. Attól íggy, melyik párt hívei szavaznak le teljes számmal.

Lublóról jelentik, hogy **Pirchala** néppárti jelölt a pártértekezletnek bejelentette visszalépését és így **Salomon** Géza, a szabadelvűpárt jelöltje, ellenjelölt nélkül áll.

Lippán **Strausz** Adolf tanár szabadelvű jelölt vasárnap írta be a kerület községet, ahol mindenütt programmbeszédet tartott.

Gyulán dr. **Fodóky** Zoltán szabadelvűpárti jelölt vasárnap tartotta meg programmbeszédét nagy közönség előtt, melyre a beszéd nagy hatást tett.

A **poroszlói** kerületben **Malatinszky** György Kossuth-párti visszalépett. **Kovács** Kálmán szabadelvűpártit tehát egyhangulag választják meg.

Kecskeméten: **Molnár** János apát ma ideérkezett, hogy a néppártiakat megnyugtassa. **Rakovszky** István állapotáról: **Rakovszky** ugyanis Rózsahegyben nagybetegen lepszik. — A leisz kerületi függetlenségi választók dr. **Kovács** Pál jelöltnek és **Skappanos** István pártelnöknek fáklýsmenetet rendeztek.

Nagy-Szebenről táviratozzák: **Enter** Adolft tegnap az ágóti választókerület Nagy-Sink községében is képviselőnek jelölték.

Ráczkeveről jelentik, hogy **Bartók** Lajos, a ráczalmási kerület képviselőjelöltje, visszalépett s így most a Kossuth-párt és a néppárt áll szemközt a küzdelemben.

Vizakna függetlenségi és 48-as pártja tegnap egyhangulag dr. **Hartmann** Elek óvárosi ügyvédet jelölte, aki nagyszámú választók előtt programmbeszédét nyomban megtartotta.

Választási naptár.

Október 2-ikán választ: **Abau-Tornamégye** (7 kerület), **Alsó-Fehérmégye** (4), **Aradmégye** (7), **Arvamegye** (2), **Bács-Bodrogmegye** (11), **Baranyamegye** (7), **Békésmégye** (2), **Biharmégye** (12), **Barsmegeye** (3), **Brassómegeye** (2), **Borsodmegeye** (6), **Csanádmégye** (2), **Csikmegeye**

(4), **Esztergommegeye** (2), **Fejérmégye** (6), **Gömör-Kis-Hontmegeye** (6), **Györmégye** (3), **Hajdúmegeye** (3), **Háromszékmegeye** (4), **Hunyadmégye** (6), **Jász-Nagy-Kun-Szolnokmegeye** (6), **Kolozsmégye** (4), **Komárommegeye** (4), **Krassó-Szörénymegeye** (7), **Liptómegeye** (2), **Máramarosmegeye** (6), **Mosonmegeye** (2), **Nagy-Küküllőmegeye** (4), **Nyitra-megeye** (11), **Pest-Pilis-Solt-Kiskunmegeye** (11), **Pozsonymégye** (8), **Sárosmegeye** (6), **Somogy-megeye** (8), **Sopronmegeye** (6), **Szabolcsmegeye** (5), **Szebenmegeye** (4), **Szepesmegeye** (6), **Szilágymegeye** (6), **Temesmegeye** (9), **Tolnamegeye** (6), **Torda-Aranyosmegeye** (4), **Torontálmegeye** (11), **Trencsénmegeye** (8), **Turócsmegeye** (2), **Ugocsa-megeye** (2), **Ungmegeye** (4), **Vasmegeye** (10), **Veszprémmegeye** (6), **Zalamegeye** (9), **Zemplénmegeye** (8).

Városok: Budapest (9), Arad, Baja, Bánffy-Hunyad Besztercebánya, Békés, Békés-Csaba, Czegléd, Debreczen (3), Eger, Esztergom, Bőszörmény, Halas, Jászberény, Keeskemét (2), Kolozsvár (2), Komárom, Körmöcbánya, Liptó-Szent-Miklós, Makó, Maros-Vásárhely (2), Nagy-Kőrös, Nagy-Szöllös, Oláhaltu, Pápa, Pozsony (2), Rózsahegy, Seps-Szent-György, Sopron, Szamosújvár, Szarvas, Szeged (2), Székesfejérvár, Szombathely, Temesvár, Ujvidék, Vizakna, Zenta, Zombor.

3-ikán: Beregmegeye (4), Borsodmegeye (6), Fogarasmegeye (2), Hevesmegeye (5), Szatmármégye (8), Udvarhelymegeye (3), Zólyommegeye (3).

Városok: Abrudbánya, Brassó (2), Breznóbánya, Erzsébetváros, Hódmező-Vásárhely, Kassa, Körmöcbánya, Miskolc (2), Nagy-Kikinda, Nagyvárád, Nyiregyháza, Szatmárnémeti, Selmeczbánya, Székesfejérvár.

4-ikén: Hontmegeye (3).

5-ikén: Városok: Gyula, Kézdivásárhely, Nagybecserek, Szabadka (2).

6-ikán: Városok: Fiume, Szentes, Versecz.

8-ikán: Város: Félégyháza.

10-ikén: Város: Csongrád.

KÜLFÖLD.

A délafrikai háború.

Budapest, szeptember 30.

Az angol hadvezérelt válsága még egyre tart. A félhivatalos cáfolatnak semmi fogantatja nincs és a lapok fenntartják a **Kitchener** szándékolt lemondásáról szóló közleményeiket s konstatalják, hogy a délafrikai főhadvezér és a hadügyminisztérium között még egyre folyik a táviratváltás és mivel **Kitchener** a visszalépésével fenyegetőzik, ha nem engednek neki szabad kezét az általa javasolt drasztikus eszközök alkalmazásában, valószínű, hogy a hadügyi hivatal végül engedni fog. Egy lap jelenti, hogy **Edvárd** király határozott állást foglalt ebben az ügyben s az ő határozata lesz döntő a kormány állásfoglalására. A király részletesen informáltatta magát a miniszterek, különösen a hadügyminiszter terveiről, nevezetesen az ujoneozás felől.

A londoni hadügyi hivatal ma végre cáfolatot tesz közzé a **Kitchener**ről szóló hírekkel szemben s teljesen alaptalannak jelenti ki azt, hogy **Kitchener** beadta a lemondását, amit különben senki sem állított. Hozzáteszi a cáfolat, hogy lord **Kitchener** és a hadügyi hivatal között semmiféle surlódás sem történt, amióta csak **Kitchener** Dél-Afrikában a főparancsnokságot lord **Robert**stől átvette.

Pretória, szeptember 30.

Schalk-Durqernek egy, szeptember 5-én kelt levelére, amelyben a háború mielőbbi befejezését óhajtottá, **Kitchener** azt válaszolta, hogy az angolok is ezt óhajtják, de hogy a háború tovább folyik, azért a boerok felelősek. Nagy-Britannia — mondja egyebek közt **Kitchener** — a köztársaságok annektálása után, amely a háború következménye, nem szegheti meg a hűséget a lakosság azzal a részével szemben, amely lojalitást tanusit az új uralom iránt.

Pretória, szeptember 30.

Ma **proklamációt** boesátottak ki, amely a szeptember 15-ike óta még harcban álló boerok javának a **Kitchener** előbbi **proklamációjában** kihirdetett föltételek értelmében való eladásáról rendelkezik. A **proklamáció** szerint a még harcban álló burgherek családjainak fenntartása olyan teher, amelyet ezeknek a burghereknek a vagyonából kell fedezni. A **proklamáció** aztán e jóságok kezelését és felhasználását szabályozza.

London, szeptember 30.

A Reuter-ügynökség jelenti **Durbanból**: Az italai erdő védelmében vívott harcról szóló hiva-

talos veszteség-lajstrom azt mondja, hogy **Hapmann** őrnagy a legvittezebbül ellentállt. Elesett egy hadnagy és 11 közember, megsbesült öt tiszt, köztük **Hapmann** őrnagy és 38 közember, eltűnt 63 ember. 153 lovat és 82 öszvért megöltek.

London, szeptember 30.

Kitchener jelenti Pretóriából tegnap kelettel, hogy **Hamilton** oszlopának jelentése szerint a boerok elvonultak északkelet felé. Az angol csapatok kitűnően védekeztek és nagy veszteséget okoztak a boeroknak, akik túlnyomó erővel támadtak rájuk. **Hamilton** üldözi az ellenséget.

Durban, szeptember 30.

Hamilton tábornok jelenti: A boerok azt mondják, hogy az utolsó határszéli ütközetben 19 emberük esett el. A kafferek ellenben azt állítják, hogy a boeroknak sokkal nagyobb veszteségük volt és pénteken egész nap a halottak és sobesültetek elvitelével voltak elfoglalva.

London, szeptember 30.

A **Times**nak jelenti **Colomból** tegnap kelettel: A kormányzó a gyakorlóiténen közölte az önkéntesekkel, hogy 200 boer, aki mint hadifogoly becsületesszóra ott tartózkodik, kijelentette, hogy kész letenni a hűség esküt és Dél-Afrikán kívül való hadiszigálatra belépni a brit hadseregbe.

Melmoth, szeptember 30.

Azoknak a boeroknak a számát, akik a Fort Prospectet megtámadták, 1500-ra becsülik. **Parancsnok** **Grobleaar** volt. A harc egész csüörtökön folyt. Az angolok részére a határszélen toborzott bennszülöttek szétverték az ellenséget és sok marhat ejtettek zsákmányul. Másnap az ellenség megújította a támadást.

Brüsszel, szeptember 30.

A transvaali követség hivatalos jelentése szerint **Kitchener** irgalmatlanul írta a boerokat. Augusztusban az elfogott boer asszonyok és gyermekek közül ezerre 240 halálozás esett, tehát a foglyok huszonöt százaléka elpusztult. A követség e részben újabb jegyzéket intézett a nagyhatalmakhoz, mert az eddigi jegyzékekre nem jött válasz.

Hága, szeptember 30.

A párisi **La Patrienak** az a híresztelése, hogy a hollandi királynő és más államok között megegyezés jött volna létre arra nézve, hogy ezek a hági békebírádságot, amennyiben a boeroknak **Kitchener** **proklamációjá** ellen való tiltakozását tárgyalná, támogatni fogják, va'őtlan. Ily megegyezés nem jött létre és az erről keringő hírek minden alapot nélkülöznek.

HIREK.

Aktuális glosszák.

Van egy ismerősöm, akinek nem szenvedélye a gyűjtés, hanem mániája. Gyűjtött már: régi pénzeket, bélyegeket, képes levelezőlapokat, sajtóhibákat, primadonna-leveleket, autogramokat, árverési hirdetéseket, nekrológokat, akasztáshoz használt köteleket, könyveket, pikáns illusztrációkat, emlékmondatokat, ékszereket, híres ostobaságokat, jó mondásokat s ami még tetszik, mindent.

Ma találkoztam vele.

— Mit gyűjtesz most? — kérdeztem.

Azt felelte:

— **Meggyőződéseket. Szüret** van. Minden **meggyőződés** künn van a piacon. S mindenki — valamennyi **meggyőződését** kivakta . . .

Később jutott csak eszembe, hogy meg kellett volna tőle kérdeznem, ki fogja-e adni — összegyűjtött **meggyőződéseit**? Mert hiszen lesz még egyszer választás vagy mi . . .

Az én programmbeszédem, mint a **Hamu-pepejke** aranyruhája, elfér egy dióhéjban. Ennyi az egész:

— Tisztelt polgártárs! A választáshoz fiakkereken visz a jelölted, de a választás után is fiakkereken menj hozzá, mert ha gyalog jössz, — akármilyen nagy bajban keresned — nem bocsájt be az inasa. Azért mondom ezt neked, mert nekem se fiakkereken, se inasom. Én itt vagyok melletted s ugy beszélek veled ma, hogy te is ugy beszélhes velem holnap. De ha te hinni tudsz annak a hazagnak, aki fiakkerbe ültet és azt akarja veled elhitetni,

hogy ur vagy: akkor csak szavazz reá. Olyan igaz a többi szava is, mint az, hogy ur vagy. Azt kérdezem tőled, a sólyom kedvesebb-e néked vagy a tyuk? A sólyom büszke madár, szép madár — a tyuk semmi más, csak éppen tyuk. De ha a sólyom kilehete a párját, szemétre kerül. A tyuk becsülete pedig akkor kezdődik, ha nincs többé. A sólyom elrohad, a tyukból pesenye lesz. Ha te olyan szavazó akarsz lenni, akit a nagy ur porázon tart, szemétre kerülsz holnap, mikor már nincs szükség a szavazatodra. Ha elég neked, hogy tyuk légy, akkor leszel nekem drágább, mikor már már szavaztál. Hát ennyit mondom, nem többet. Csak még azt ajánlom: mosd ki reggelre szemedből azt a port, amit az ámitók hintettek bele. Az Isten megáldjon, polgártárs...

De én nem mondtam programbeszédet, én föl se léptem. En csak olvasom a mások beszédeit s szólok magamhoz:

— Kedves pajtás, aki meglapulsz az én bőrömben, mi csak nem tudunk egyetérteni a mai világgal. A bort legalább értette a tisztelt polgártárs, ellenben elvek dolgában nem szakított. Ha azelőtt megröbölt volna a jelölt, hogy ne tiszta bort öntsön a pohárba: bezzeg úgy megbukik, mint a rossz diák, ha szegény is az istenadta. De most? Száz közül tiz ha tiszta bort mér az elvancsóból s a tisztelt polgártárs meg se érzi. Akkor legalább a bor volt tiszta, most az elv sem az. Akkor pénz is járt a bor mellé, most az ital sem jár az elv mellé. S az a híres presszió! Azt is vissza fogjuk még sirni. Akkor volt legalább kit okozni a magunk hibájáért s mindig ártatlanok voltunk; most pedig magunkra vessünk, ha rosszul választottunk. Nem jök ezek a tiszta választások. Ugy-e pajtás?

Felelek magamnak:

— A tiszta választások jók, csak mi szédülünk még egy kicsit. Most jöttünk ki a husz esztendő s rabságból s megszédít még a tiszta levegő is. De majd megszokjuk...

Még egy glossza. A választóközönség felkiált:

— Engem nem fogtok agyonobstruálni! Egy hét mulva vége lesz — punctum...

— **Nők az alkotmányban.** Az alkotmány megfosztja ugyan a nőket a választói jogtól, de nem ölheti ki szívkülből a rokonszenvet, a szeretetet, a ragaszkodást azok iránt, akik a politikában szerepelnek. Mindenütt, ahol a férfiak eszméért és meggyőződésért lelkes csatákat vívnak, a küzdő erőre lemosolyog a női báj és parlamentben, tanástermekben, a városatyák csarnokában virágkoszorúként fonja körül a hölgyek karzata a férfiak komoly körét. De hogy hölgyek választási küzdelmek alatt pártértekezleteken is megjelenjenek, arra eddigélle nem igen akadt példa. *Miskolcon* megtörtént. Tegnap a Seper-féle nagyszállóba hatalmas dísztermében pártértekezletet tartott a miskolci északi kerület szabadelvűpártja, amely lángoló lelkesedéssel tömörül *Braun* Sándor, a magyar publicisztika díszőse körül. A hatalmas csarnokban vagy kétezer ember szorongott, akit az ünnepelt képviselőjelölt tartalmaz, elmés, lángoló szavai állandó lelkesedésben tartottak. Odafenn pedig a karzaton — őh mi elragadó képl! — száz meg száz gyönyörű asszony és leány kipirult arccal hallgatta a férfiak komoly beszédét, és egyszerre csak megtörtént a pártértekezlet csúdája: *Braun* Sándor egy lelkes mondatát a női karzatról lehangozta hatalmas éljenzés szakította felbe, kendőket lobogtattak és az ifjú képviselőjelölt felé lelkes üdvözlötlet intettek. Miskolc leányainak és asszonyainak, ennek a bűbájosan virágos tavasznak lelkesedése csudás varázsszal töltötte be a termet, a gyülekezet, mint egy ember, viszonzotta a hölgyek üdvözlötletét és amikor a képviselőjelölt hajlongva köszöntö a nem várt tüntetést, egyszerre csak lehangozott a karzatról: *Jöjjen fel!* *Braun* Sándornak föl kellett mennie a hölgyek karzatára, ahol száz meg száz szép női kéz nyult jobbra felé. Nem egy gyönyörű szemben könnyé olvadt a lelkesedés és a képviselőjelöltnek végül a karzatról kellett még egy beszédet mondania a hölgyekhez. Így kerülnek be a nők az alkotmányba.

— **A király új vasúti kocsija.** A magyar királyi államvasutak vaggongyarában a király részére új vasúti szalonkocsit készítettek. Az új szalonkocsi a legnagyobb luxussal készült. Van benne ebédlő és hálószoba, társalgóterem és dolgozószoba, melyek berendezésénél a divatos szecessziós stílust, melynek a király nem barátja, teljesen mellőzték. Az új udvari vonatot már legközelebb átadják rendeltetésének.

— **Honvédkéntesek vizsgálja.** A budapesti első magyar királyi honvédkerület négy ezredének önkéntesei e hónap 25. ikétől 28-ig beázólag vizsgáltak. A vizsgálatokon mint elnök hadosztályi *Ludmann* Gyula honvédezés, dandárparancsnok szerepet. Összesen 186 önkéntes vizsgázott. A jelentkezők közül 169 önkéntes eredményesen tette le a vizsgát tizenhat pedig megbukott. A legjobb eredményt *Perczel* honvédszázados iskolája mutatta föl.

— **Német katonák Ausztriában.** Bécsből táv-iratozzák lapunknak, hogy a kelet-ázsiai hazautazó német katonák tegnap délután 2 órakor érintették Preraut, ahol a hatóságok fejei közöttük *Albóri* tábornagy, az első hadtest parancsnoka üdvözölte őket. *Förster* zászlóaljparancsnok válasza és a tisztikar bemutatása után megvendégelték a legénységet, míg a tisztikar részére diszebédet adtak. Az ebéd során *Albóri* tábornagy *Albóri* pohárköszöntőt mondott, amelyben újra üdvözölte a vendégeket és a német és osztrák-magyar tisztiek bensőbb érintkezésére, különösen Sziléziában utalt. Biztosította a német tisztiket, hogy az osztrák-magyar bajtársak szíve velük érez és rokonszenvvel kíséri őket hazájukba. Pohárát a szövetséges hadseregekre üritette és beszédét a német császár étetésével fejezte be. *Förster* őrnagy megemlékezett válaszában arról a fölöttébb megtisztelő fogadásról, amelyben osztrák földön, különösen Bécsben részesültek, ugyisint *Ferenc József* császár és király nagy kegyességéről, amelyet irántuk a zászlóalj megszentelésével és a tisztiek nagy részének kitüntetésével tanusított. Mindez nagy és felejtethetlen hálaforrás a zászlóaljra. *Morva-Féher* templomban az ottani kadétkóla tisztikara üdvözölte a zászlóaljat, amelyet Oederbergben vendégelt meg utóljára osztrák földön. Miután a zászlóalj elbucszott *Lattka* vezérkari századostól, aki a határig kísérte, vonatuk elhagyta Ausztria területét.

Budapest, szeptember 30.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Dr. *Szigeti* Márton Gleichenbergből Abbaiba érkezett, ahol fürdőorvosi működését megkezdte.

— **Galgóczy tábornagy jubileuma.** A tizedik hadtest parancsnoka, *Galgóczy* Antal ma ünnepelte *Przemyslben* ötvenéves katonai szolgálatának jubileumát. Katonai érényeinek méltatása mellett egy bécsi lap mint embert is magasztalja a rettenthetetlen katonát és feljegyzi róla, hogy amikor résztvevett a csatákban, mindig magával hordotta erszényében teljes hivatalos aranyban azért, hogy ne mondassák azok, akik megtalálnák holtestét, hogy az osztrák tiszt szegény.

Öt lelsége *Galgóczy* tábornagyhoz a következő legfelsőbb kéziratot intézte:

Kedves *Galgóczy* tábornagy! Igen szívesen üdvözölöm önt ötvenéves szolgálati jubileuma alkalmából. Világos gondolkodás céltudatos cselekvés, katonai rátermettség, hü odaadás, szigorú kötelességtudás, kapcsolatban az alárendeltjei iránt való őszintelen gondoskodással békében és háborúban, jellemzik az ön katonai pályáját, igazolják az ön alárendeltjeinek teljes ragaszkodását és indokolják azok örömteljes bizalmát komoly órában is az ön vezetésére iránt.

Megelőgédésem kifejezésével emlékszem meg újból az ön általam isméte ten kitüntetett szolgálatairól és élelken óhajtom, hogy az ön sokszor kipróbált katonai tevékenységére még sokáig számíthassak.

Bécs, 1901. szeptember 28.

Ferenc József.

— **Nők az alkotmányban.** Az alkotmány megfosztja ugyan a nőket a választói jogtól, de nem ölheti ki szívkülből a rokonszenvet, a szeretetet, a ragaszkodást azok iránt, akik a politikában szerepelnek. Mindenütt, ahol a férfiak eszméért és meggyőződésért lelkes csatákat vívnak, a küzdő erőre lemosolyog a női báj és parlamentben, tanástermekben, a városatyák csarnokában virágkoszorúként fonja körül a hölgyek karzata a férfiak komoly körét. De hogy hölgyek választási küzdelmek alatt pártértekezleteken is megjelenjenek, arra eddigélle nem igen akadt példa. *Miskolcon* megtörtént. Tegnap a Seper-féle nagyszállóba hatalmas dísztermében pártértekezletet tartott a miskolci északi kerület szabadelvűpártja, amely lángoló lelkesedéssel tömörül *Braun* Sándor, a magyar publicisztika díszőse körül. A hatalmas csarnokban vagy kétezer ember szorongott, akit az ünnepelt képviselőjelölt tartalmaz, elmés, lángoló szavai állandó lelkesedésben tartottak. Odafenn pedig a karzaton — őh mi elragadó képl! — száz meg száz gyönyörű asszony és leány kipirult arccal hallgatta a férfiak komoly beszédét, és egyszerre csak megtörtént a pártértekezlet csúdája: *Braun* Sándor egy lelkes mondatát a női karzatról lehangozta hatalmas éljenzés szakította felbe, kendőket lobogtattak és az ifjú képviselőjelölt felé lelkes üdvözlötlet intettek. Miskolc leányainak és asszonyainak, ennek a bűbájosan virágos tavasznak lelkesedése csudás varázsszal töltötte be a termet, a gyülekezet, mint egy ember, viszonzotta a hölgyek üdvözlötletét és amikor a képviselőjelölt hajlongva köszöntö a nem várt tüntetést, egyszerre csak lehangozott a karzatról: *Jöjjen fel!* *Braun* Sándornak föl kellett mennie a hölgyek karzatára, ahol száz meg száz szép női kéz nyult jobbra felé. Nem egy gyönyörű szemben könnyé olvadt a lelkesedés és a képviselőjelöltnek végül a karzatról kellett még egy beszédet mondania a hölgyekhez. Így kerülnek be a nők az alkotmányba.

— **A király új vasúti kocsija.** A magyar királyi államvasutak vaggongyarában a király részére új vasúti szalonkocsit készítettek. Az új szalonkocsi a legnagyobb luxussal készült. Van benne ebédlő és hálószoba, társalgóterem és dolgozószoba, melyek berendezésénél a divatos szecessziós stílust, melynek a király nem barátja, teljesen mellőzték. Az új udvari vonatot már legközelebb átadják rendeltetésének.

— **Honvédkéntesek vizsgálja.** A budapesti első magyar királyi honvédkerület négy ezredének önkéntesei e hónap 25. ikétől 28-ig beázólag vizsgáltak. A vizsgálatokon mint elnök hadosztályi *Ludmann* Gyula honvédezés, dandárparancsnok szerepet. Összesen 186 önkéntes vizsgázott. A jelentkezők közül 169 önkéntes eredményesen tette le a vizsgát tizenhat pedig megbukott. A legjobb eredményt *Perczel* honvédszázados iskolája mutatta föl.

— **Német katonák Ausztriában.** Bécsből táv-iratozzák lapunknak, hogy a kelet-ázsiai hazautazó német katonák tegnap délután 2 órakor érintették Preraut, ahol a hatóságok fejei közöttük *Albóri* tábornagy, az első hadtest parancsnoka üdvözölte őket. *Förster* zászlóaljparancsnok válasza és a tisztikar bemutatása után megvendégelték a legénységet, míg a tisztikar részére diszebédet adtak. Az ebéd során *Albóri* tábornagy *Albóri* pohárköszöntőt mondott, amelyben újra üdvözölte a vendégeket és a német és osztrák-magyar tisztiek bensőbb érintkezésére, különösen Sziléziában utalt. Biztosította a német tisztiket, hogy az osztrák-magyar bajtársak szíve velük érez és rokonszenvvel kíséri őket hazájukba. Pohárát a szövetséges hadseregekre üritette és beszédét a német császár étetésével fejezte be. *Förster* őrnagy megemlékezett válaszában arról a fölöttébb megtisztelő fogadásról, amelyben osztrák földön, különösen Bécsben részesültek, ugyisint *Ferenc József* császár és király nagy kegyességéről, amelyet irántuk a zászlóalj megszentelésével és a tisztiek nagy részének kitüntetésével tanusított. Mindez nagy és felejtethetlen hálaforrás a zászlóaljra. *Morva-Féher* templomban az ottani kadétkóla tisztikara üdvözölte a zászlóaljat, amelyet Oederbergben vendégelt meg utóljára osztrák földön. Miután a zászlóalj elbucszott *Lattka* vezérkari századostól, aki a határig kísérte, vonatuk elhagyta Ausztria területét.

Budapest, szeptember 30.

— **BUDAPESTI NAPLÓ.** Szeptember 30-án új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hír.** Dr. *Szigeti* Márton Gleichenbergből Abbaiba érkezett, ahol fürdőorvosi működését megkezdte.

— **Galgóczy tábornagy jubileuma.** A tizedik hadtest parancsnoka, *Galgóczy* Antal ma ünnepelte *Przemyslben* ötvenéves katonai szolgálatának jubileumát. Katonai érényeinek méltatása mellett egy bécsi lap mint embert is magasztalja a rettenthetetlen katonát és feljegyzi róla, hogy amikor résztvevett a csatákban, mindig magával hordotta erszényében teljes hivatalos aranyban azért, hogy ne mondassák azok, akik megtalálnák holtestét, hogy az osztrák tiszt szegény.

Öt lelsége *Galgóczy* tábornagyhoz a következő legfelsőbb kéziratot intézte:

Kedves *Galgóczy* tábornagy! Igen szívesen üdvözölöm önt ötvenéves szolgálati jubileuma alkalmából. Világos gondolkodás céltudatos cselekvés, katonai rátermettség, hü odaadás, szigorú kötelességtudás, kapcsolatban az alárendeltjei iránt való őszintelen gondoskodással békében és háborúban, jellemzik az ön katonai pályáját, igazolják az ön alárendeltjeinek teljes ragaszkodását és indokolják azok örömteljes bizalmát komoly órában is az ön vezetésére iránt.

Megelőgédésem kifejezésével emlékszem meg újból az ön általam isméte ten kitüntetett szolgálatairól és élelken óhajtom, hogy az ön sokszor kipróbált katonai tevékenységére még sokáig számíthassak.

az alapszabályok kidolgozására egy bizottságot küldött ki. A bizottság tagjai lettek *Rainer József* főkapitány, *Kerner József* ezredes, *Vradai Gyula* huttanár, dr. *Bernath József*, *Gallovich Jenő*, *Ureybig Károly* altábornagy, *Homor István* főreáliskolai tanár és dr. *Temesvári Géza*. A mentőegyesület működését a tavasszal kezdi meg.

— **Az ellőpoliszi püspök Nagyváradon.** Nagyváradnak érdekes vendége van. Napbarnitotta arcu, szép nagy szál ember a neve *Morad* és maronista püspök *Eliopoliszban*. Szíriában Szíria öt milliónyi lakossága közül tudnillik csak egy millió a keresztény. A többi mohamedán és a Krisztust hívő kisebbségnek sok üldözést kell elszenvednie a Mohamed vallásának a türelmet. — *Morad* püspök azt mondta egy beszélgetésben Nagyváradon, hogy: — bizony valóóság kereszties háboru az, amit mi Iolytatan Szíriában. — Európai érintkezésében latinul és franciail beszél a püspök s azt mondja, hogy nagyon érdekl Magyarorszag. Azért is látogatott el ide mibozánk. — A szíriai katolikusok különben francia patronatus alatt élnek. Párisból kapják a kereszties háboruhoz az anyagi munióiót.

— **Érdekes lista.** Tulságosan aligha erőlteti meg a munka azt a *Henri Daragon* nevű francia embert, aki most összeállította azoknak az ipari találmányoknak jegyzékét, amelyek a francia-orosz ölekezés hatása alatt kerültek forgalomba. *Daragon* jegyzéke az 1893-tól mostanig terjedő éveket öleli föl és körülbelöl huszezer tárgyat sorol föl mint olyat, amelyek a franciák politikai régiségeit testesítik meg. Képviselve van e listákon a francia ipar minden ága. Jelvények, érmek, tük, kokárdák, gombok, természetesen legtöbbyire az orosz cár és a köztársaság elnökeinek arcképeivel. De egyekben is kifejezésre jut a francia kereskedő találékonyasága. Van *Néva-petróleum*, cár, szardínia, *Szent Miklos-sajt*, aztán jó kisországok *Kamembert-sajja* a szegényebbek számára és a *Szövetség-Camembert*, amely illatosabb, drágább, A kozmetika terén van koronázási szappan, *Fedora-eau* de Cologne, orosz vazelin, orosz-francia barátság-parfüm, orosz ibolya-parfüm, muszka-bajuszkenőcs, stb. A leggyakoribb a kis *Olga hercegnő* neve, aki legalább százfajta pudert, esszenec, parfümöt tartott keresztiv alá.

— **Huszonöt év.** Dr. *Irsay* Artur egyetemi tanár, a *Margit-kórna* főorvosa vasárnap déiben ünnepelte doktorrá avatásának negyedszázados jubileumát. Barátainak és tisztviselőinek nagy serege kereste től a tudós orvost lakásán hogy pálvájának e szép napján üdvözöljék. Ott voltak a többi közt: *Hirschler Ágost*, *Terray Pál*, *Tausfer Ferenc*, *Friedrich Vilmos*, *Vass Bernát* egyetemi magántanár, *Csap* főorvosorvos. Azonkívül *Fehér Gyula*, *Berend Miklós*, *Klug* Nándor. *Vass Bernát* egyetemi magántanár lendületes szavakkal üdvözölte a jubilánst és magasztalta érdemeit, amelyeket az orvostudomány terén főleg a magyar gégegyógyászat fejlődése körül szerzett. Aztán művészi kivitelű albumot nyújtott át az ünnepelelnek az egykori tanítványok arcképeivel. *Irsay* tanár megindultan, hálás szavakkal köszöntö meg kollegáinak és tanítványainak szép ovációját és bangszolyta, hogy jövőre is minden törekvése oda fog irányulni, hogy a magyar orvostudományuk hasznájon. Este a *Drechsler*-vendéglőben lényes banket volt a jubiláns tisztelelre, amelyen számos lelkes felköszöntőben ünnepeleltek a fővárosi orvosi kar díszét, dr. *Irsay* Arturt.

— **Doktorrá avatás a tudományegyetemen.** A budapesti tudományegyetemen szombaton lesz az új tanévben a harmadik doktorrá avatás. Összesen tizenheten nyerték el a tudori fokot, közöttük nyolcan az orvosdoktorit. A legközelebbi avatás szombaton, e hónap 5-ikén lesz.

— **Villamos világlítás Pozsonyban.** Pozsonyból táv-iratozzák: Pozsony város villamos világlítási telepét *Brolly* Tivadar polgármester, a törvényhatósági bizottság tagjai és a sa to képviselői jelenlétében ma este ünnepeyvesen átadta a forgalomnak. A mű, amelyet egészen új rendszer szerint rendeztek be, 220 Volt-erejű egyenáram rendszerű. Egyelőre 8000 izólám-pára van berendezve. Megnyitó beszédében *Brolly* polgármester utalt az új villamosági műnek fontosságára a város fejlődése tekintetében. A próbaviláglítás nyílesen sikerült.

— **A Magyar Gyorsiró-Társaság** október hó közepén, kezdők és haladók részére 3 hónapra terjedő gyorsirási tanfolyamot nyit. Tandji az egész tanfolyamra 12 korona. Jelentkezéseket október 12-ig fogad el dr. *Rajic* Dusan IV., Vámbáz-körut 16. sz. délután 3-5 óra közt.

— **Vonatösszeütközés.** *Mödling* közelében ma este hét órakor a *Vöslaból* Bécs felé tartó személyvonat összeütközött egy mozdonyval. Az összeütközés következtében sokan könnyebben megsbesültek. Közvetlenül utána ugyanazon a sínpáron közeledett a Bécsből Trieszt felé induló vonat s a mozdonyvezetőnek csak a legnagyobb erőfeszítéssel sikerült a gyorsvonatot megállitania, nehogy beleütközék a még el nem takarított, összerombolt személyvonatba.

— **Richelieu feje.** Párisban legközelebb avatják föl ünnepesen a Sorbonne új palotáját. A sok kínos és ereklje közt odavitték azt a szekrényt is, amelyben Richelieu bíbornok fejét őrizik. Az 1793-iki rémuralom idején a Quartier Latin elnöke, egy jakobinus megmentette a bíbornok fejét és elrejtette a maga házában. Thormidor 9-ikén azonban átöltöztetett a 6 lakásán baba eshetik a diesőséges erekljének s átadta egy szomszédjában lakó abbnak. Később a szekrény a drága kincsesel kézzel-kézzel vándorolt, míg meg egy lelkes, Duruy miniszter barátja III. Napoleonnál keresztültette, hogy a Richelieu fejét a Sorbonneban helyeztesse el. A híres fej ünnepélyes átadásánál négy delegátus volt jelen, a külügyminiszterium egy képviselője, a Sorbonne rektora, Richelieu családjának egy tagja és az egyház egy képviselője. Mind a négy delegátus rányomta a kasszétára a maga pecsétjét. Erre aztán mélyen elásták és befalazták egy kölemezsel. Egy napon azonban ráakadt egy munkás, aki ott valami javítást végzett és átadta a Sorbonne építészének, Nénotnak. Az a négy pecsét azonban, amelyről a jegyzőkönyv is tanuskodik, hiányzott. Nénot azonnal a külügyminiszteriumba vitte és megint összegyűjtött négy delegátust, hogy megvizsgálják a kasszéta tartalmát. Richelieu családját a monacói hercegné képviselte. Felnyitották a kasszétát és tényleg megtalálták a bíbornok fejét olyan ép állapotban, hogy még a szakálá is sértetlen volt. A monacói fejedelemszónny erre kitépett egy szőrszálat a szakállból és eltette emléklé. De azt a titkot senkinek sem tudta megfajteni, hogy ki húzta föl a kasszétát földalatti rejtékből, és miért volt benne a fej, amikor a négy pecsét hiányzott. A bizottság nem sokáig töprengt ezen a kérdésen, hanem újra lepecsételte a drága kasszétát és most elvitték a Sorbonne új palotájába. Ott aztán oly mélyen elásták és befalazták, hogy szentségtörő kéz vagy kíváncsi szem aligha férhet hozzá.

— **Az állami tisztviselők.** A temesvári állami tisztviselők Gerárdovics Sándor táblai bíró elnöklésével népes értekezletet tartottak melyen a budapesti kongresszusra kiküldött képviselők beszámolóját nagy lelkesedéssel fogadták. Elhatározták, hogy Szék Kálmán miniszterelnökhez jóakaró állásajánlásért, a központi bizottságnak pedig buzgó tárdozásáért köszönő táviratokat küldenek.

— **A főellenőrzési szemlék és a képviselőválasztás.** A magyar királyi honvéd főellenőrzési szemléket melyek október hó 1-ikén vettek volna kezdődőket a képviselőválasztások miatt elhalasztották. A honvédtörvényességi és a központosítási tanácsalval egyelőre egy főellenőrzési szemlé megkezdésének idejét október hó 12-ikére tűzte ki. A főellenőrzési szemléket november hó 13-ikáig tartják meg. Az utóellenőrzési szemléket idejét is elhalasztották. Azokat november hó 15-ike és december hó 6-ika között tartják meg. E változás miatt a központosítási ellenőrzési szemléket is elhalasztották. A központosítási főellenőrzési szemléket ugyanis október 9-én kellett volna megkezdődniük, de így csak 12-én kezdődnek meg és november hó 18-án fejeződnek be. Az utóellenőrzési szemlék a rendes időben, november hó 28-ika és december hó 14-ike között lesznek. A s ékesvárosi tanács az ellenőrzési szemlé idejének változása miatt a faragásokat megsemmisítette és helyettük újakat bocsátott ki, melyeken pontosan van tüntetve a jelentkezési idő sorrendje. A népközlők jelentkezésének idejét, melyet október hó elején kezdték volna meg, elhalasztották és csak október hó 14-én kezdik meg. A jelentkezések ideje bezárlólag november hónap 14-ikéig tart.

— **Elzülött család.** Bécsben a kerületi bíróság előtt ma egy ezüzlött család állott vádlottként többszörös csalással és betörésekkel vádolva. Reitz János, néhai alezredes özvegye, 26 éves volt katonatiszt fia és 24 éves lánya. Tördelmesen bevallották hogy egy könyvkereskedőtől értékes könyveket csaltak ki s elzalogosították azokat, a nyarón pedig felbírték szállásadójuk lakását és igen sok holmit elloptak. A bíróság az alezredes özvegyt 3 havi, fiát 2 havi fogságra ítélte a leányt tömlentette.

— **Mac Kinley sirjánál.** Titokzatos eset történt egy távirat szerint Kantonban (Ohio-Állam) az előtt a sirbolt előtt, a hová a múlt napokban az Egyesült-Államok harmadik vértanú-elnökét örök nyugalomra helyezték. Depredátortól tegnap éjjel Mac Kinley sirboltja előtt ráöltött egy emberre, mert gyanúsán viselkedett a sir közelében. A lövést azonban elhárította egy másik ember, aki az ellenkező irányból késsel rárontott Depredátora. Duinakódásra került a dolog, a temetőt földre teperték és könnyen megsebesítették. A két ismeretlen elmenekült. A rendőrség azt hiszi, hogy a két ember a kantoni fogházból szökött meg.

— **Elégett gőzös.** Pétervárdi táviratok: Nisi-Nogorod közelében egy személyszállító gőzös teljesen elégett. A hajó személyzetét és az utasokat megmentették.

— **Halálozás.** Ma délután helyezték örök nyugalomra órási részvét mellett Schütz Vilmosné szüleit Bischoff Cecília urnót. Az elhunytban sok előkelő budapesti család rokonát gyászolja. Budapest szegényei és jótékony intézetei pedig egyik legnagyobb jótételevőjüket siratják benne. A temetőben, ahová nagy-

számu gyászoló közönség kísérte az elhunytat. Kohn főbíró mondott megható beszédet amelyben kegyeletos szavakkal emlékezett meg a nemeslelkű urnónek a jótékonyaság terén kiemelt áldados tevékenységéről.

Dragnicsék József pénzügyminiszteri átónálló tegnap meghalt. Temetése október 1-én délután fél 4 órakor lesz az I. kerület Verbőczy-utca 9. szám alatti gyászházából.

— **Öreg ember nem vén ember.** A biharmegyei Komarócson élt egy hatvenesztendő öreg ember, aki azonban legény maradt a ta pán az öregsege dacára is. Ezüstös volt a haja, de ruganyos a járása s derekában tartotta magát, mint sok fiatal legénye a falunak. S aztán megesett az öreggel az a szerencsétlenség, hogy csakugyan komolyan elhitte, hogy ő nem vén ember s beleszeretett egy szép fiatal cselédeányba. Jó, népszínműbe való neve van a lány: — Balog Eszter. A leány is kaeérkodott vele, de amikor az öreg házassági ajánlatot tett neki, kinevette. Azt mondta neki, hogy nem akar még anyóka lenni. Eőbb majd még éli egy kicsit a világát. — Az öreg elsompolygott s azóta nem is látták. A napokban aztán megtalálták a nyiresben. Egy nyáriára akasztotta föl magát.

— **Az anyja után ment.** Az élet nemesak a nagy regényeket csinálja meg, hanem néha, üres percében elszór egy-egy novellát is. Persze szépet, illendőt a mesterhez. Valami ilyen ez is. — A szabadkai rendőröknek a napokban föltűnt egy tizenkét-tizenhárom esztendősi fiucska. Sáppadt, kimerült volt az istenada és rongyos is. Bevitték a kapitány elé, aki úgy szólott hozzá, hogy nem ijedt meg tőle a gyerek, hanem kikapolta a magá kis történetét elejétől végig. Az apja kubikos és Nagyváradon lakik. Most azonban nincs munka, hát úgy keres itt-ott pár hatost, hogy zsakot cipel a maiouba. Pénzük tehát nincs, azért kellett neki ráhatározni magát arra, hogy gyalog megy el Váradról Szabadkára — és pedig az anyja után, — kiért nagyon sokat sirnak otthon. Az anyja nem törvényes felesége az apjának, de hát neki azért mégis csak édes anyja. S nem sajnálta őket, hanem előtt tőlük a nyomorúságból. Már nem bírta. Aztán irt haza levelet, amiben elmondta, hogy Szabadkán van. Odahaza nem nyugodtak meg ebben s a fiu megindult a sinek mellett, hogy majd hazaviszi az anyját. . . Egyelőre azonban meg nem találta meg az asszonyt, hogy tudára adják neki azt, hogy két és fél napig gyalogolt érte a kis fia.

— **Eltűnt ötvézer korona.** Hoffer Adolf, a városi villamosvasut-pénztárnoka ma az angol-osztrák bankban ötvézer koronát vett fel a villamos vasut-társaság részére. A pénztárnok — mint ő maga elbeszélte a rendőrségnél — a Ferenc József-terén rosszul lett, ug ann ira hogy a mentők vitték Budán lévő lakására. Időközben azonban a pénztárcája, amelyben az ötvézer koronán kívül még nyolcezer korona készpénz volt, eltűnt a zsebéből. A titokzatos ügy most nagyban foglalkoztatta a rendőrséget s a vizsgálót Berczy kapitány vezeti, aki ma délután több embert kihallgatott a dologban. Maga a rendőrség sinek még beszűzött azzal, hogy milyen körülmények között tűnt el az értékes pénztárca Hoffer zsebéből s a vizsgálót most ebben az irányban folytatja Berczy kapitány. Az ügyben a felhivatalos Bud. Tud. a következő közleményt adta ki:

A budapesti villamos városi vasut részvénytársaság pénztárnoka ma reggel az angol-osztrák bank budapesti fióktelepénél 50000 koronát vett fel, de melölt a társaság helyiségeibe visszahozhatott volna, a Ferenc József-terén rosszul lett úgy hogy a mentők Budán lévő lakására szállították. A felvett pénz hiányzik, azonban a társaságot veszteség nem érheti, mert részben a pénztáros óvadéka, részben biztos kezesség által lefedve van. A rendőrségnél megtekint a főjelentést és ez az ügy nyomozásával foglalkozik.

Az ötvézer korona rejtélyes eltűnése ügyében a rendőri sa. táiroda a következő hivatalos értekezést adta ki:

Hoffer Adolf, a városi villamos vasut részvénytársaság pénztárnoka az igazgatóságától ma délelött 10 órakor azt az utasítást kapta hogy az angol-osztrák bank budapesti fiókánál 50.000 koronát vegyen fel s ennek egy részét a postán rendeltetése helyére adja fel a többi pénzzel pedig tér en vissza az igazgatóságához. Hoffer Adolf a pénzt levette: 25 darab ezresben s a bankból eltávozott. Háromnegyed órával később a Ferenc József-terén lévő ilemhelyen rosszul lett s onnan a mentők által a Margit körút 49 szám alatt lévő lakására szállítottatott. A lakásan azt állította hogy tárcáját melyben az angol-osztrák bank által kifizetelt összegben kívül még 8000 korona hivatalos pénze volt, ellopták.

— **Halála ítélt katoná.** A budapesti kaszárnyában szerdán reggel akasztás lesz. Egy közlegényt viz a veszőhelyre a prágai hóhér. Néhány hét előtt történt ugyanis, hogy Georg János gyalogos kőzkatoná agyonlőtte kápiárját, mert az megdorgáta hanyagság miatt. Ma hirdették ki a gyilkos közlegény előtt a halálos ítéletet.

— **A bandérium.** Egy befolyásos vidéki választó azt az ajánlatot tette a jelölt urnak, hogy bandériumot állít a tiszteletére. Nyolcvan lobo-gós, árvalányhajjas, délceg lovast.

— Nagyszerűen fog festeni. Az ellenjelölt pukkadozni fog.

A jelöltnek elvben nem lett volna kifogása az alkotmányos parádé ellen, de az árát tudakolta.

— Semmi, csekélység, szóra se érdemes, fejenként husz pengő forint. Azt megéri testvérek között is.

A jelölt más nétezen volt. Sajnálta az ezer-hatszáz forintot. Kitagásokat keresett.

— A pénz, mondotta, nem sokalmám, de az a kérdés, kell-e a lovakat etetni?

— Majd gondoskodom szénáról.

— Hat itatni muszáj-e?

— Biz azt muszáj.

A jelölt borus arcot vágott.

— Akkor, mondotta, nem reflektálhatok rá.

— Miért?

— Mert etetni-itatni nem szabad. Még lovakat sem. A Kuria nagyon szigorú ebben a tekintetben. Nem szeretném, ha megsemmisítenék a választást.

A választó, aki átlátott a szítán, hetykén odaszólt.

— Ne tessék olyan nagyon féltetni azt, amin nincsen. Láttam én már bandérium nélkül is megbukni.

— **Mac Kinley gyilkosa.** Az amerikai lapok most számos részletet közölnek arról a törvénytörési tárgyalásról, amelyen Czolgosz halálra ítélték. A tárgyalás nagyon sima menetű volt. Az esetemedit gyilkos még tudott némi emberi méltóságot mutatni, azután lelkileg is teljesen megrokkant és vizióktól üldözötve járja a halalt, melyet villamos áram fog létrehozni. Az amerikai lapok közléseiből adjuk a következőket:

A tárgyalás elején az elnök megkérdezte a vádlottat, hogy mit tud védelemre előhozni. Czolgosz erre röviden kifejtette, hogy büntöské érzi magát. A tárgyalást mégis folytatták s mindenképpen az orvosokat hallgatták ki. Dr. Mynter kijelentette hogy Mac Kinley holttestének főboncolásánál teljes mély örág kereszték a második golyót de nem találtak meg. Mac Kinley családja nem engedte meg, hogy a holttestben tovább kutassák a golyót. Dr. Mann ki-jelentette, hogy a golyó lötté seb nagyon szokatlan volt; az elnök szervezetét a sok munka és a friss levegő hiánya nagyon meggyöngyöztette; az orvosi tudomány már nem segíthet.

Bobock, a buffaloi ünnepségek vezetője leírta, hogyan állt az elnök a merénylő idejében és mennyire állott tőle a merénylő. Rice a fogadó bizottság elnöke emondotta, hogy közvetlenül Mac Kinley mellett állott s észrevette, hogy valami leber tárgy szegeztek az elnökre s utána két lövés hallatszott. **Quackenbush,** a fogadó-bizottság egyik tagja szinten látta, amint a gyilkos a pisztolyt előlőrtotta és az elnökre lött. A tanu leltette a gyilkost s azután Ball rendőr-elnök irodájába kísérte, ahol kihallgatták. Czolgosz akkor kijelentette, hogy azért ölte meg az elnököt, mert ezt kötelességének tartotta. Nagyon jól tudja, hogy ezáltal milyen helyzetbe került és viselni fogja tettenek következményeit. Az előtte való napon a Niagara-vizesésnél állt, hogy az elnököt ott agyonlője, de nem jutott hozzá. Czolgosz azután rész eseten emondotta, hogyan követte el a tettet. Egy idő óta tanulmányozta az anarchizmus doktrínáit s nem hisz a mostani kormányformákban. Clevelandben élt s melölt Buffalo-ba jött, előbb Chicago-ban tartózkodott. Bevallotta hogy különösen Goldmann Emma és egy másik anarchista nőnek tanításai voltak rá nagy hatással. Gallaier detektiv azt vallotta, hogy közvetlenül a merénylő után a revolver és Czolgosz zsebkendője után nyúlt, amelyel a revolvert betakarja. A revolvert valaki elvette tőle de a zsebkendőt előmutatta a bíróság előtt. A kendő léleg meg volt pörkölve. **O'Brien,** Mac Kinleynek egyik testőre, magához vette a revolvert s azután átadta Wisser kapitánynak. Több tanu hallgatgat még ki, akik közül egy **Brauch** nevű szereszen hallotta, amikor az elnök a merénylő után így szólott: — Flami, enyhén bánjatok vele.

Az elnök azután bejelezte a bizonyító eljárását, majd Lewis védő mondott beszédet az esküdtekhez. Kijelentette, hogy a két védő nem tud semmit fölhozni a vádlott javára, mert Czolgosz ebben nem akart segítségükre lenni. Inkább azt lehetne hinni, hogy a tett örültnek és nem orgyilkosnak a tette. Mikor a védő Mac Kinleyről szólott, a meghatóaságtól alig tudott beszélni s végül könnyes szemmel fejezte be szavait. A másik védő, **Titus** kijelentette, hogy kollégájának fejtegetéseivel hozzájárul. Azután **Penney** ügyész rámutatott arra, hogy a vádlott nincsen beszámíthatatlan állapotban s hogy az ilyenféle emberrel érezetnel kell a törvény hatalmát. Az esküdtek kilenc percel négy óra előtt visszavonultak tanácskozásra s már harmincöt percel később kihirdették a verdiket, hogy Czolgoszt elsőfokú gyilkosságban büntönek találták. A gyilkost azonnal visszakisérték cellájába. Egészen közömbösnek látszott, amikor az ítéletet előtte kihirdették.

— **Házasság.** **Róth Mihály,** a **Könyves Kálmán** részvénytársaság helyi képviselője eljegyezte **Branz Szeréna** kisasszonyt.

Kreutzer Jenő, a **Hazai Bank** társaságvezetője eljegyezte **Weisz Kornéliát,** **Weisz Lajos** papirnygyszerkedő leányát Budapesten.

— **A nápolyi pestis.** A legújabb nápolyi távirat szerint a niszidai kórházban elhelyezett betegek állapota nem változott. A bakteriológiai vizsgálat megerősítette, hogy az a beteg, aki egy pestisben meghalt betegnek a rokona, szintén megkapta a pestist. Sem a városban, sem a környéken nem fordult elő újabb pestiseset. A szabad kikötőben folytatják a közegészségügyi intézkedések alkalmazását. A városban lévő egyesületek küldöttség útján köszönetet mondtak a prefektusnak a kormány és a helyi hatóságok intézkedéseiről.

— **Véres családi dráma.** Ma ismét megszapordott a nyomorúság áldozatainak száma kettővel. A két áldozat egy szerencsétlen lakatos-munkás és neje. A munkás hosszabb idő óta foglalkozás nélkül volt s még mostanában sem volt kilátás arra, hogy munkát kapjon. Nagy volt ezért a nyomorúság s az ember nem tudta a felesége küzködését nézni; elhatározta magában, hogy előbb a feleségét és aztán magát öli meg.

Pfeifer Henrik 54 éves lakatos a Külső Váci-ut 108. számú házban lakott feleségével, Eiler Erzsébettel. Pfeiler hat esztendővel ezelőtt költözött a fővárosba a Baranyamegyében lévő Hidasról. Derék, munkás ember volt s itt csakhamar kapott is állást, úgy hogy tisztességesen el tudta tartani a családját. A gyerekek azonban megnöttek, de aig tudtak valami álláshoz jutni. Eze őt három hónappal Pfeifer is kiesőpöcc állásából s azóta a kis lakásba beköltözött a nyomorúság. Hat gyermeke volt a boldogtalan embernek: Henrik 24 éves, aki a Schiöckgyárban volt munkás s itt hetenkint 8—10 forintot keresett. Ebből a kis összegből élt az egész család. A második fiú József borbélylegény volt, azonban nem volt munkája. Éva mint oszledeány dolgozott egy darabig; azonban már régóta nem volt helye s ezenkívül növelte a családi nyomorúságát az is hogy a leányunk törvénytelen gyermeke született. A János fiú 13 éves s ezeken kívül még két gyermeke volt Pfeifernek, a 10 éves Margit és a 6 éves Dani.

Négy év óta lakott már a család a Külső Váci-ut 108. számú házban egy szobából és konyhából álló lakásban. A lakatos és felesége békés életvitelben éltek, csak hogy nagy volt otthon a nyomor. Az asszony nem tett ezért szemrehányást az urának, csak a szomszédoknak panaszkodta el sokszor sirva nyomorúságos helyzetüket. A lérv ezt bizonyára észrevette és így határozta el magát arra, hogy a feleségét és önmagát megölje. Az asszony ma délelőnt elment hazulról és délután negyedél órakor tért haza. Amint hazért találkozott egyik szomszédjával.

— No, most majd leszi munkám; segíték én a feleségemen — mondta neki az udvaron.

Amint beért a lakásba, torokon ragadta a feleségét:

— Most meghalsz! kiáltotta feléje s fojtogatni kezdte.

Eva leánya volt akkor bent a szobában. Ez felkapta kis gyermekét s az udvarra szaladt ve e.

Mikor azután Pfeiler látta, hogy a felesége menekülni akar kivette forgópisztolyát és háromszor rálőtt. A három lövés közül kettő az asszony bal ülét taláta, a harmadik pedig a szoba falába turdott. Ezután a pisztolyai háromszor önmagára lőtt. A lövekek zaát a szomszédok meghallották és azonnal jelezték tettek a rendőrségnek és elhívták a mentőket. Mire a mentő orvosok kezei közt lehetett ki jeltek. Az asszony súlyos, de nem életveszélyes sebeivel a Rókus-kórházba szállították. A férfit holttették a törvényszéki orvostani intézetbe vitték. A rendőrség az esetről jegyzőkönyvet vett föl.

— **Adomány.** A mai postával *Tata és Tota* címen öt koronát kaptunk Budapestről a Szűzidei Gyermekek Egyesületé javára. A szives adományt rendezetési helyére juttatjuk.

— **Csaló herceg.** A moszkvai kerületi bíróság előtt ma tárgyalták *Beretelli* herceg ügyét, aki ellen az ügyesség család miatt emelt vádat. A törvényszék a herceget s havi lógságra és polgári jogainak elvesztésére ítélte.

— **Gyógyszerésztanhalhatók ismerkedése.** A budapesti gyógyszerésztanhalhatók, mint minden esztendőben, úgy az idén is, hogy egymással megismerkedjenek és a kollégialis viszonyt szorosabbá fűzzék ismerkedési estét rendeznek. A közös vacsorát holnap, kedden este tartják meg a Deák-téri Putzer-féle vendéglőben.

— **Gyanús tárgyak.** Ma reggel egy rendőr észrevette, hogy a Szent-István-kórház mellett lévő mezőn egy *Fekete* Aladár nevű 11 éves fiúcska egy szentségtartóval játszik. Azonnal kérdésre vonta a fiút aki azt mondta, hogy a szentségtartót egy bokor mellett, a homokban elásva találta. A rendőr a bokorhoz vezette magát ahol egy keheynek a felső részét, egy kehely-fedelét és a szentlélek jelképét, egy rézből való fehérre mázolt galambot talált. A gyanús tárgyakat bevitte a főkapitányságra, ahol megindították a nyomozást. Bizonyosnak tartják, hogy a templomi szerek lopásból származnak, sőt valószínű,

hogy az eset nemrégiben a csepeli templomban történt betöréssel van összefüggésben.

— **Új szellemek.** Kiss György szobrász a napokban állította el a Keresepi-ut temetőben néhai *Eisele* József gépgyáros és neje sírja fölé az általa készített síremléket, amely egy grászoló géniuszot ábrázol. A bronzarcép is oly művészes hogy az emléket a Keresepi-ut temető egyik díszének mondható.

— **Hűtlen pénztárnok.** A Nador-utca elején lévő *Virágcsokorhoz* címzett vendéglőben nagy sikkasztásnak jöttek a nyomára. Nemrég halt meg — mint annak idején megirtuk — a vendéglőnek tulajdonosa, *Kommer* Ferenc és halála után két fia vette át az üzlet vezetését. A vendéglőnek már 1896. október hava óta *Adametz* Ferenc volt a pénztárnoka. Míg az öreg Kommer élt, Adametz volt gazdálkodott, ahogy akart; senki sem ellenőrizte. Mikor azonban Kommer meghalt és fiai kerültek az üzlet élére, észrevették, hogy valaki meglopja őket. Megfigyelték Adametz Ferencet és rájöttek, hogy az elszámolásait rendszeresen meghamisítja s a fizetéshez használt tantusokkal is manipulál. Adametz, aki abban a házban lakott, amelyben a vendéglő van, nagy lábon élt s szeretőket tartott. Kommerék három nappal ezelőt megtekéték elene a főjelentést a rendőrségen, amely detektívekkel figyeltette meg. Ennek a megfigyelésnek az lett az eredménye, hogy Adametzet ma délelőt fél tizenegy óra tájban a lakásán letartoztatták a detektívek s bevitték a főkapitányságra, ahol rögtön kihallgatták. A kihallgatás során Adametz beismerte, hogy már 1896 óta rendszeresen csalta a gazdáját. A csalást úgy követte el, hogy a könyveket és a napi számadásokat meghamisította s így naponta 15—20 koronával kisebb összeggel számolt el, mint amennyivel kellett volna. Az így elsikkasztott összeg körülbelül huszezer koronát tesz ki. Adametzet a rendőrség fogva tartotta s átadja az ügyészségnek.

— **A női festőiskola kiállítása.** *Kadocsa Lippich* Elek miniszteri osztálytanácsos, a szépművészetek osztályának vezetője ma megátogatta a Károlyszky-Tolnay-féle női festőiskola kiállítását a Városligeti fasor 22 szám alatt lévő műteremben. A miniszteri osztálytanácsos akit a tanítványok élen az iskola vezetői ogadnak és kalauziókat behatóan megtekintette a kiállított testműveket és rajokat és melegen érdeklődött a tanítás menete iránt. Rendkívül meglepte a hölgyek komoly munkakodása és dicsérelőleg nyilatkozott a teljesen modern szellemi tanítás módszeréről. A kiállított állandóan sokan látogattak.

— **Nyilatkozat.** Felkérték bennünket a következő sorok közlésére: Egyes apok ma azt a hírt közzötkék, hogy a *Vásárosi*-part elevenen följelentést tett, azt állítván, hogy én operaházi tagokat be olyásoni törekvésen oly célből hogy *Radocsa* szavazzanak. Kijelentem, hogy aki nekem ívesmit impulvált vagy téved, vagy ragalmaz. *Alszevhy* Kálmán, a M. K. Operaház főrendezője.

— **A margitszigeti téli fürdőevad megnyitása.** A margitszigeti téli fürdőevad holnap, október első én nyílik meg hivatalosan. Ez az első eset, hogy a sziget szálló október első én nem csukják be kapukat. A kisebbik szálló téli szanatóriumma alakult át. Az üdülők a kis szállóból idelet folyamón jutnak az új fürdőre, a társasgába és a vendéglőbe. A téli kurára már most elentkeztek a margitszigeti leülő és öségnek. A rendes fürdőorvos dr. *Ötös* József áll egész télen át a betegek rendelkezésére.

— **Oszálysorsjáték.** Az oszálysorsjáték mai húszán tízezer koronát nyert a 83015 számú sors egy, ötezer koronát 76531 82566, kétezer koronát 60660 8050 3 890 68577 59314 61255 * 76644 53155 67168 4719 1076 67766 53 14 23461 88037 15470 7200 65404 896 2 25941 72021 53404 74916 41513 15126 17274 42223 82261 99297 94126 70478 21 12 3 890 34660 82121 92823 875 7 14347 37947 58375 8591, ezer koronát 7427 6091 6470 44848 39494 10351 1493 25467 5684 86179 90871 34223 77319 22926 2737 75712 8157 43445 43249 2 396 74527 81647 12866 86908 68574 19839 72146 43175 74818 56171 92529 76564 92939 84065 59108 41084 95664 80920 9 629 95590 51410 94917 60803 65288 8942 15989 29661 21131 50098 81664 67484 33438 91709 60654 31585 6281, ötszáz koronát 473 4 25 35 46 19 25147 98895 82371 23544 304 1 6549 91309 12504 91803 209 9 74878 38187 33660 7 1719 4 209 63960 5613 77942 9003 98 27 44170 79906 35345 92942 4668 47438 68580 40830 79247 11497 30291 60653 27452 60405 29754 10869 76163 58323 64263 18912 36439 7005 27928 18658 49256 15859 8267 57283 88394 92669 48759 97245 19319 68035 87567 10697 44940 61496 64177 34877 5296 6 24558.

Vásároljának oszálysorsjegyeket *Lukács* Vilmos bankházában, Budapest, V. Fűró-utca 10.

— **Rendőri hírek.** A Febérvári ut 61. számú telken lévő, *Sedik* József tulajdonát képező jégverem kigyúadt s a teleje leégett. A tüzet a központi tűz-örögység oltotta el. A tűz keletkezési oka ismeretlen. — Ma délelőn a kelenföldi állomáson egy emeletes ház tetőjén dolgozott *Vanok* János 43 éves napszámos. Munka közben leszedült a háztetőről és az állomás közvetlen elötti lábakkal s összezuport tagokkal terült el. A mentők nyujtották az őt segeyőt, azután a szent István-kórházba vitték a rendszeresületen.

(x) Kérünk mindenütt F. M. K. E. vagy E. K. E. gyujtót.

(x) Magyar díszruhák korhűen, elegáns kivitelben jutányosan készülnék *Leidersdorfer* D. és fia érfi-szabóknál, Budapestben, Koronaherceg-utca 6. sz. alatt.

A statisztikusok kongresszusa.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, szeptember 30.

A nemzetközi statisztikai intézet kongresszusára egybegyűlt tudósok a mai napot a komoly munkálkodásnak szentelték, ami nagyrészt a szakosztályoknak jutott feladatul. Három szakosztály alakult: a demografiai és a közgazdasági míg a III. szakosztály a jogszolgáltatás és közigazgatás számadatait öleli föl, hogy buvárkodásával segítségére legyen az állami életnek.

A demografiai osztályon két érdekes előadás volt, *Mayr* György és *Thirring* Gusztáv, a központi fővárosi statisztikai intézet aligazgatója.

Mayr György a kivándorlási statisztika feladatairól értekezik. Megjegyvi hogy az árúk forgalmáról pontosabb statisztikai följegyzésekkel birunk, mint az emberek forgalmáról, mert az emberek helyváltoztatása szabadabb és önkényesebb. A költözkedési szabadság mellett azonban, véleménye szerint szigorú be- és kijelentési közenszeret kellene behozni, amint az iparszabadság elve mellett is fennáll az iparüzletek bejelentési közenszere. Ily be- és kijelentési közenszer mellett volna megoldható a vándorlások statisztikája, mely csak ugynevezett minősített vándorlásokra vonatkoznék, tehát a tartós jellegű helyváltoztatásokra, akár egy ország határain belül, akár a határokon átmenőleg. A vándorlási statisztika teljessége népszerűség katasztrert a lakosság törzskönyvezését tartja kívánatosnak, lehetőleg mindazon adatokkal, amelyek egy-egy népszámlálás tárgyait képezik; a vándorlási eseteknél az adatokat a vándorlási okokra vonatkozó följegyzések gazdagítanák.

Ez általános vándorlási statisztikán kívül külön kivándorlási statisztikát kívánna létesíteni a fő kivándorlási pontokon (kikötőkben stb.) a kivándorlási közgazdasági szabályozása alkalmával elrendelt (vagy elrendelendő) kivándorlási jegyzékektől lehetőleg szintén a népszámláláshoz hasonló részletekkel.

Thirring Gusztáv a nemzetközi vándorlási statisztika tervéről értekezik, előadván, hogy mily hiányossá várik a népszerű statisztika más terének kutatása is a vándorlások ismerete nélkül. Ismertetve az okokat, amelyek miatt elégtelű vándorlási statisztika eddig nem létesülhetett, ismertetve az egyes államokban jelenleg létező országos adatgyűjtéseket. A vándorlások a helyváltoztatás módja és vándorlási cél különbözősége szerint osztályozva, arra az eredményre jut, hogy a vándorlási statisztika sikeres művelése a ki- a vándorlási pontokon anketészerű adatgyűjtés után történhetne. városokban a bejelentési hivata ok, egyéb községekben a közgazdasági vagy rendőri hatóságok által; az adatok feloldozása egyrészesen az illetékes központi statisztikai szervezet által végeztetnék. Előadva, hogy mely adatok volnának telveendőek s javasolja, hogy e módszerre kísérleteinek meg a vándorlási statisztika nemzetközi művelése.

Mind a két előadás kapcsán hosszabb vita fejlődött. *Rubin* (Kopenhága) a költözkedési szabadság megszorításától el a bejelentési közenszer következtében. Hasonló véleményen van *Milnet* is a svájci statisztika egy kori főnöke. *Bodo* (Róma) azt hiszi, hogy *Mayr* közlései teljesen igazságon messzenek. Többek feloldozása után végül határozataug kimondták, hogy a vandormozgá mak közgazdasági uton való telvétele kívánatos. Továbbá szükséges volna a tengerentúli be- és kivándorlásról a kikötőkben vezetett astromok alapján statisztikát gyűjteni. A nemzetközi statisztikai intézet továbbá megújítja azon kívánását, hogy a népszámlálásoknál a születési hely is kérdeztessek.

A közgazdasági szakosztályban elsőnek *Vargha* Gyula az orsz. statisztikai hivatal igazgatója tartott előadást.

Több szempontok a külkereskedelmi forgalomban cím alatt ismertetve az akadályokat, melyek a különböző országok áruforgalmi adatainak összehasonlíthatóságát oly nehézzé teszik. Konstatálja hogy teljes egyenlőséget elérni lehetetlen, de némi köze edés lehetséges. Hosszasabban foglalkozik az árúk csoportosításának kérdésével, különösen kiemeve annak szükségét, hogy minden ország egy részletes betűsoros árúlistát készítsen az alcsoportok akként alakíttassanak hogy egy nemzetközileg megállapított osztályozás összehalható legyen belőlük. Végül javaslatokat tesz arra nézve hogy az élénkebb kereskedelmi összekötésben álló országok mi módon támogatathatnak és ellenőrizhetnek egymást külkereskedelmi forgalmuk pontos statisztikai megállapítása tekintetében.

Ugyanebben az osztályban előadást tartott még *Hegyeshalmi* a Magyarországon 1899-ben az ipari termelésről készült statisztika metódusáról, *Szterényi* József miniszteri tanácsos a magyar iparpolitika eszközéről és eredményeiről. *Szterényi* részletesen ismerte azokat a törvényhozási és kormányzati intézkedéseket, melyeket a magyar állam 1868. óta a magyar ipar fejlesztése érdekében tett s ez intézkedések üdvös voltát és jótékony hatását a magyar ipar fejlődésére vonatkozó számszerű adatokkal bizonyítja. Végül *Waxweiler* ismerte azokat az elveket, amelyek szerint hazájában, Belgiumban, az ipari összehalás végrehajtott.

A III. osztályban *Hennyey* Vilmos posta- és távirat-igazgató a magyar posta-statisztika szervezetről tartott előadást. Érdekes adatokat szolgáltatott a posta-statisztikának az általános közigazgatásban való fontosságáról. A fölolvadás után élénk vita keletkezett,

melyben *Delatour* (Páris), *Léon Vacher*, *Ráth Zoltán* és *Wendrich* (Oroszország) vettek részt.

Wendrich azt indítványozza, hogy a belső és nemzetközi postaforgalom statisztikája a szállítólevelek alapján állíttassék össze, mely szállítólevelek a statisztikai hivatalba küldetnek be. E módszernek kétszeres előnye volna.

A szakosztály ülését holnapról kezdve a II. (közgazdasági) szakosztálytal együtt fogja tartani.

Délután a teljes ülés tanácskozott és új tagokat választottak. 32 jelöltet ajánlottak, de csak ketten kapták meg a szükséges kétharmad-többséget. *Penafiel* Antonio, a mexikói statisztikai hivatal igazgatója és *Yargha* Gyula miniszteri tanácsos, az országos magyar statisztikai hivatal főnöke. Nagyobb számu szavazatot kaptak még *Mandello* Gyula, *Ráth Zoltán* és *Thirring* Gusztáv. Ezek után az intézet tagjai újabb munkáikat nyújtották be, így *Levasseur* bemutatta az újabb teljesen átalakított francia statisztikai évkönyvet. *Guillaume* az újabb svájci publikációkat stb. Ezután *Körösy József* jelentést tett készülő munkájáról, amely az 1900. évi népszámlálást dolgozza fel nemzetközileg összehasonlítható alapon. E közben hálásan emlékezve meg *Hegedűs* Sándorról, aki jelentékeny anyagi támogatással biztosította a munka megjelenését.

Inama-Sternegg elnök bemutatta *Halmos* polgármester levelét, amelyben felajánlja az intézetnek a fővárosi statisztikai hivatal legújabb kiadványait. Nevezetesen a Körösyét a részvénytársaságokról és a Thirring szerkesztette Statisztikai Évkönyvet.

Még a krisztianiai kongresszus megbízta két tagját: *Bainest* (Anglia) és *Kiaert* (Norvégia), hogy foglalkozzék azzal a kérdéssel, hogyan lehetne a népszámlálást végezni oly országokban, ahol az nem kötelező. Mind a két tudós ma a budapesti kongresszuson megtette javaslatát. Tanulmányaik során arra az eredményre jutottak, hogy a tudomány vagy diplomácia révén kell rábírnunk az államokat, hogy gyarmataikban a népszámlálást elrendeljék. Ott, ahol ez a rendelkezés eredménytelenül marad, ott a lakosság számát utazók, kereskedők, misszionáriusok segítségével kellene legalább megközelítőleg megállapítani. *Kiaer* még tovább ment és egy nemzetközi iroda felállítását ajánlotta az így szerzett adatok feldolgozására. A költségeket nemzetközi utazó és összes államok hozzájárulásával teremtenék elő. Az intézet ma hattagú bizottságot küldött ki, mely a javaslatokról jelentést fog tenni. Végül *Jacques Bertillon* bemutatta jelentését a halálokok nemzetközi lajstroma tárgyában. Ezzel a mai napirend kimerült.

A kongresszus tagjai este megjelentek a *Nemzeti Színházban*, ahol tiszteletre Madách remekét *Az ember tragédiáját* adták. A külföldi tudósok is ismerték a művet, amely minden művelt nemzet nyelvére le van fordítva s így a darab szépségeit teljes mértékben tudták élvezni.

Wenckheim Béla szobra.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, szeptember 30.

Kisbérben, a magyar lótenyésztés nagy diadalának forrásánál, a földmivelségi kormány hálás kegyelettel szobrot emeltetett *Wenckheim* Bélának, annak a gavallér főurnak, aki legelőbbit tett a magyar lótenyésztésért. A lovasszobrot, amely *Fadrusz* János szép alkotása, ma leplezték le a kisbéri ménésparancsnokság parkjában. Gyönyörű verőéneves őszi nap kedvezett az ünnepnek, amelyre Budapestről is nagy és szíves vendégsereg érkezett a reggeli külön gyorsvonattal.

Az ünnepségen megjelentek: *Szell* Kálmán miniszterelnök dr. *Hazay* István osztálytanácsos kíséretében. *Darányi* Ignác *Hegedűs* Sándor, *Ploz* Sándor és *Wlassics* Gyula miniszterek. Bésből az ő felsége személye körül miniszterem képviselőjében *Vörtegy* Géza miniszteri tanácsos és *Marsovszky* Móric miniszteri titkár; ott volt *Szögyényi-Marich* Elek berlini osztrák-magyar nagykövét akinek társaságában *Alberts* hírneves berlini testömlívész is megérkezett; továbbá *Rakovszky* István, az állami számvényszék elnöke. *Perczel* Dezső; *Tarkovitch* József és *Vörösmarty* Béla államtitkárok, gróf *Csekonics* Endre és *Desseffy* Aurél, gróf *Károlyi* István, gróf *Wenckheim-Hoyos* Fülöp, gróf *Wenckheim* Dénes *Házy* Lajos főrendiházi tagja, a miniszteriumok képviselőjében *Kaffka* László, *Dobkay*, *Losonczy* és *Vértessy* Kálmán tanácsosok, *Lers* Vilmos titkár; Budapesti küldöttsége, melynek tagjai voltak: *Markus* József főpolgármester, *Almády* Géza tanácsos, *Rupp* Zsigmond, *Máttyus* Arisztid *Ludvik* Endre és *Kollar* Lajos. A békésvármegyei ludvicsági egyesület küldöttsége: *Lukács* György főispán, *Fáby* Sándor alispán, *Weiler* Elek főszolgabíró, *Zöldy* János és *Pfeifer* István gazdasági egyesületi titkár. *Melcz* Oszkár az erdélyi szász gazd. egyesület elnöke, *Mihalovits* Antal miniszteri tanácsos, *Molnár* István és *Derninger* Imre kir. tanácsosok, gróf *Szapáry* Péter osztálytanácsos *Perczel* Dénes százados decretumai ménés-parancsnok. *Tany* Gusztáv főerdőtanácsos, *Scholz* Gusztáv osz. főerdőmester, *Krick* Aladár jószágügyelő, báró *Podmaniczky* Gyula, *Balogh* Sándor fogalmazó, *Zoltán* Elek nyug.

altábornagy, gróf *Esterházy* Béla, *Juhász* Bálint a mezőhegyesi ménésbíró igazgatója, *Nick* Ede, a gródlői koronauradalom elnöke. *Némay* Antal nagykőrösi és *Vesegrádi* Béla togarasi ménésparancsnok, a komárommegyei köldöttség: *Sárközy* Aurél főispán, *Ghyczy* Béla alispán, gróf *Esterházy* Ferenc, *Baranyai* Géza, *Erdélyi* Gáspár, *Béla*, *Major* László, *Asztalos* Béla, továbbá báró *Fiáth* főispán, *Konkoly-Thege* Miklós stb.

Kokonszenves feltűnést keltett a báró *Wenckheim* Béla ősi családi írszkéből, a békésmegyei Kőrösladányból érkezett parasztok küldöttsége: *Vakarcs* János, *Sánta* Sándor és *Kardos* Gergely.

Midőn a komáromi küldöttségek a vendégséghez csatlakoztak, ezek nevében *Sárközy* főispán lelkes éljenzés közt üdvözölte *Szell* miniszterelnököt, aki így válaszolt:

„Igen tisztelt uraim! Az önök szíves megjelenése engem valóban meglep; nagyon köszönöm szíves üdvözlőket és különösen azt a meleg hangot, amelyen az tolmácsoltatt. Örömmel jelentem meg Komárommegyében, hogy részt vegyek azon az ünnepélyen, amely oly férfiu emlékének van szentelve akibe engem benső kegyeltes érzések fűznek. Báró *Wenckheim* Béla a magyar közéletnek és a magyar társadalmi életnek kiváló alakja volt; őt igaz hazafiai, magyar érzésben nem túlta felül senki; őt a politikai és társadalmi tisztességben és tapintatos teljességben kevés ember közelítette meg. Ő állandó és maradandó emlékeket hagyott kortársai lelkében; én is ezek közé tartozom. Engem hozzá igen meleg és kegyeltes érzések fűznek, mert én az ő vezérlete alatt kezdtem az ország közszolgálatában működni. Én az ő kabinetjében voltam annak idején első ízben miniszter. (Hosszas, lelkes éljenzés.) Nemesak elődömet ünnepel tehát é férfuban, hanem ünnepem benne azon férfiu emléket akinek annak idején kabinetjében ültem. Köszönöm szíves megjelenésüket. És most menjünk emelt érzéssel azon férfiu szobrának leleplezésére, aki emlékének a mai napot mindannyian szenteljük!”

Leikes éljenzés követte a miniszter szavait, amelyek után a társaság csakhamar a déli vasut készenálló külvonlatjára szállt amely *Bram* Miksa miniszteri tanácsos, a déli vasut igazgatójának vezetése alatt háromnegyed 12 órakor érkezett Kisbérre, ahol a megállóhelynél nagy néptömeg élén a rendezőség fogadta a budapesti vendégeket.

Darányi Ignác földmivelségi miniszter *Szell* Kálmán miniszterelnöknek bemutatta *Deső* Gyula kisbéri ménésparancsnokot és *Benkel* Goldridet, a kisbéri ménésbírtok gazdasági igazgatóját. Ezután a vendégsereg a ménésparancsnokságnak nagy számban készen álló fogatain a kastély udvarára hajtott, ahol a ménésbírtok üdvözlésébe továbbá az iskolai ifjuság és fehérruhába öltözött leánykák foglaltak állást. Déli 12 órakor villásvégeli volt, amely után délutáni fél két órakor kezdetét vette a szoborleleplezés ünnepsége.

A tulajdonképpeni leleplezési ünnepély délután fél két órakor volt a tenyőkkel szegélyezett és virágokkal díszített *Wenckheim*-halmon. A leplel borított szobor báró *Kemény* Gábor volt földmivelségi, ipar- és kereskedelmi miniszter által felállított díszes mauzóleum előtt állott. Az előkelő közönség, élén a miniszterelnökkel a kormány tagjaival és a báró *Wenckheim*-család tagjaival, reggeli után gyalog sétált át e helyre a parkon át. Közben megállottak a parkban levő *Kozma*-emléknél, ahol a miniszterelnöknek bemutaták a kitünően sikerült emlék készítőjét, egy *Hordvái* nevű egykori ménéskatona, aki ezzel a szoborművel adta tehetségének első jelét és csak azután nyerte művészi kiképzését.

A *Wenckheim*-halom alában nagyszámu közönség foglalt helyet, közöttük különösen számos hölgy, élénk színű nyári öltözetekben. Az ünnep a Himnusz elénekésével kezdődött, amely után szent-vizslói *Deső* Gyula őrnagy, ménésbírtok szép beszédet intézett *Darányi* Ignác földmivelségi miniszterhez, megköszönve a miniszternek a szobor létesítését.

A beszédre *Darányi* Ignác földmivelségi miniszter a következőképp válaszolt:

Amidőn tisztelt vendégeinket, élükön *Szell* Kálmán ur ő nagyméltóságával, nemkülönben báró *Wenckheim* Béla t. családját üdvözölő szívesen emem, első kötelességem kegyeltesen megemlékezni üdvözölt hivatali elődömről, báró *Kemény* Gáborról, aki e mauzóleumot létesítette. Oszinte köszönetet mondok a tisztelt művészeknek, *Fadrusz* Jánosnak, ki annyi szeretettel és oly nemes ambícióval alkotta e művet a m. kir. ménesintézet elismerésreméltó közreműködése mellett; és végül hálásan emlékezem meg báró *Lipthay* Béáról is aki oly lelkesen működött közre ezen szobor tervezésénél. Ő jelen volt akkor midőn a szobor eszméjének magját elvetettük, de a sors könyvében fátalom, úgy volt megírva, hogy már ne érhesse meg az aratást. Talán hírül vitte báró *Wenckheim* Bélának hogy neve és emléke a magyar földön még eltejtve nincsen Ne is legyen felejtve az az önzetlen hazaszeretet, amelyvel ő különböző állásokban, olykor nehéz körülmények közt, de mindig egyenlő hűséggel haraját szolgálta; ne legyen elfelejtve, hogy a magyar mezőgazdaság és különösen a magyar lótenyésztés lelkes barátja és Kisbér hatalmas pártfogója volt, de ki a mellett azt hirdette, hogy elsőek legyenek azon kötelességek, melyeket a hon és a közérdek követelnek tőlünk és csak azután következék a testedző sport-

nak fértas szórakozása; ne legyen elfelejtve lovagias jellembe és annak nemes vonásai, amelyek méltók arra, hogy késő nemzedékeknek is példaképp szolgáljanak és maradjon hálás emlékezetben az az emberszeretet, amely őt jellemezte s amely a régi magyar birtokosztály legnemesebb tradícióira emlékeztet. Erről az emberszeretről tanuskodnak azok a békési földmivesszágak, akik messze földről jöttek el ide, hogy tanúságot tegyenek az ő emberszeretetről, a báró *Wenckheim* Béla élete mellett és tanúságot tegyenek arról is, hogy nem halnak meg azok, akik a magyar földet igazán szeretik és a magyar népet híven szolgálják. (Hosszas tetszés, helyeslés és éljenzés.)

Békésmegyéről szólva, ahol báró *Wenckheim* Béla életének legszebb része lelojt, legyen szabad egy beszédéből, melyet Békésmegye közgyűlési termében tartott, csak néhány szót idézni: „Mutassuk meg, — így szól — hogy bennünk, tisztviselőinkben nem ellenségeit, hanem védőit és törvényes támaszát találndja mindenki, hogy a legszegényebb sorsu ember panaszá kihalgatást vizsgálást orvoslást találnd. (Élénk tetszés és éljenzés.) Arany szavak, amelyek méltók volnának, hogy minden középből jövő márványba véssenek. De talán még méltóbb, ha azokat szívünkbe vessük.

Elköltözött diós hazánkfa! Miként ünnepeljünk mi ma téged, hogy az hozzád méltó legyen, miként varázsoljuk a te szellemedet e napra közenk? Mi tégged úgy akarunk ünnepelni és úgy szenteljük fel emlékszóbrodat, hogy elreburgjuk, élénkeljük a te imádságodat, amely ami imádságunk is, a magyar nép örökös imádságát. Hadd zengjen fel a koszos lantos, *Vörösmarty* Mihály szózata... és hulljon le a lepel! (Hosszas, lelkes éljenzés.)

E beszéd elhangzása után a „Szózat“ hangjai csendültek meg, amelynek elénekése közben lehullott a lepel és látható lett a szobor a maga teljes szépségében. Ekkor előlépett gr. *Wenckheim-Hoyos* Fülöp, aki a család nevében pár szóban mély köszönetet lejezte ki a földmivelségi miniszternek a szobor felállításáért. Az ünnepi közönség ezután a szobor megtekintésére indult; közben *Szell* Kálmán miniszterelnök *Fadrusz* János előtt, akit bemutatnak neki, meglepő elismerés hangján nyilatkozott a kitünően sikerült szoborról. A szobor leleplezése után a közönség a ménésbírtokot tekintette meg, aztán háromnegyed 4 órakor a budapesti vendégek kihajtottak a pályaudvarra és visszautaztak Budapestre.

A hercegnő szerelmi kalandjai.

— *Avarna hercegnő válópöre.* —

Nápoly, szeptember 27.

A nap hanyatlék és az öböl, a szigetek, a hegyek fölött ragyogó rózsaszínű élt a könnyű ködpára. Halványul az égboltozat kéksége és hűvös szellő hozza rezgésbe a nyomasztó levegőt, amely mint valami óriási oszlop nehezedett a városra. Az öböl panorámája azt a hangulatot mutatja, amelytől megbénult az emberi fantázia, mert nagyobb szépséget, bámulatosabb szingzagságot, tökéletesebb harmoniát nem tud magának elképzelni. Lelkünk szárnyalása megszűnyelve hanyatlék alá és minden érzékünk csak egy után sóvárog: élvezni, élvezni, élvezni!

Fogat fogat után robog a *Via Caracolin*, a nápolyi Széctánia-uton. Végletlen nevű hercegek máriák, grófok, bárók, szép asszonyok, angol lordok, nemzetközi kokottok, amerikai milliárdosok, német utasok, az orosz kiskások nábojai, — őh mi káprázatos kép, amely a Chiaja lazzaroni-népeinek szeme előtt ilyenkor föragyog gyémántok, gyöngyök, díszes ruhák, selyem, bársony ezer drágaság keretében!

Ez az az idő, amikor a parázssemű nápolyi nő az idegenekre veti ki hálóját és amikor a nápolyi férfiu a külföldi gazdag leányai közt feleség után kutat.

Hihetetlenül ügyességgel szövődik itt a szerelem, barátság ismerkedés és az előkelő, gazdag külföldi észre se veszi és már benne van a nápolyi társaságban, ahol a legszebb olasz nők ésbntón, kegyetlenül, veszedelmesen, de mindig zseniálisan kacérkodnak. Ezen a talajon sokan buknak el, de valami szeretetreméltó hanyagsággal borítják rá a szeretet köpönyegét hűtlenségre átlúsra, gazságra csupa olyan bűnre, amely tulajdonképpen a bíróság elé tartozik. Ritkán kerül az ilyen ügy a praetor elé a felek megelégszések az alaki párbajjal, ha már egyszer a nyilvánosság elé hurcolta a pletyka becsületüket. Aztán megint minden a régi mederben folyik.

Ebbe a társaságba jutott néhány év előtt *Dolgorucki* herceg, a dusztagod orosz nábob gyönyörű leányával. Csudákat meséltek az apa gazdagságáról, de a legnagyobb hódolat környezte a leánynak bámulatos faji szépségét. A nápolyi újak lábái előtt térdeltek, az udvari ünnepélyeken az orosz hercegnő volt a királyné.

Sok kosarat osztogatott már szét, amikor egyszer végre szíve igazán megdobbant.

A gyönyörű szláv leány meghallgatta *Avarna* herceg esdeklését.

A nász nagy pompával ment végbe de az újdonsült olasz hercegnő igen rövid idő alatt annyira akklimatizálódott, hogy az ő elve is lett a hirhéd nápolyi közmondás:

— A nő a házasságban férjét és teljes szabadságot nyer.

Elmult néhány év, látszólag teljes boldogságban. A herceggasszony három gyermekkel ajándékozta meg urát de a gonosz nyelvek már akkor is sok rosszat tudtak felőle mondani. A szép asszony nagyon elvhajász volt és nagyon unatkozott ura mellett.

Végül megtörtént a nagy szenzáció: a herceg hűtlenségben érte gyönyörű feleségét és a Don Juan, aki a családi szentélyt földuta, egy nápolyi arisztokrata volt.

A fájdalmas fölfedezés után a férj először is apósalá, *Dolgorucki* herceggel érkezett. Csak hogy az apa el sem akarta hinni leánya bűnösségét és —

Igen, megtörtént. Segédekét küldött veje nyakára, aki megsértette családi becsületét — és pedig egy francia tábornokot és egy francia diplomatát. *Avarna* herceg segédei *Renzi* tábornok és báró *Rizeis* volt. De a becsületbírósg határozata folytán elhalasztották a párbajt addig, amíg a válópör, amelyet a férj megindított, el nem dől.

A tárgyalás természetesen a nyilvánosság kiszáradásával folyt le. De a közönség körébe mégis kiszivárgott, hogy a férj szerencsés vetélytársa *Colonna-Galloto* herceg, a legismertebb nápolyi világi volt és hogy a herceggasszony egyévi távollét után *Nápoly*ban egy leánynak adott életet, akit *Mária* névre kereszteltek és akit *Avarna* herceg leányának anyakönyvelték el.

A törvényszék, amint már sürgönyömben röviden jelentettem, kimondta a válást ágytól és asztaltól — Olaszországban nincs végleges elválás! — kimondta a házasságtörést az asszony részéről és megosztotta a legkisebb gyermekét *Avarna* herceg nevétől, továbbá 400 lra havi alimentációt ítél meg az asszonynak.

A törvényszék elítélte, de *Nápoly* megbocsátott neki. Szép asszony nem vétkezhetik *Nápoly*ban.

P.

FŐVÁROS.

(*) A Rókus-kórházi bizottság ma délelőtt ülést tartott *Viola* Imre enklése mellett; előadó *Figy* János fogalmazó volt. Elhatározták, hogy árlejtésnek tartani a pesti ó dalon levő kórházakban elhalt szegény betegek eltemetéséhez szükséges kórházak számlására továbbá a seb-téps, továbbá a zsup-száma és a péksütemények számlására. — A belügyminisztérium kiutasította azt, hogy a régi Szt. János kórháznál, a hazilagos élelmezés behozatalával együttesen, több cselekedet állították oda. A kórházi-bizottság fölvilágosítja a minisztériumot hogy ez a személyzet már azelőtt is alkalmazva volt s most csak az a különbség, hogy ezt a kiadást nem az élelmezési kiadások címén számolják el, hanem fölveszik a rendes költségvetésbe.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Operaház. Az Operaház igazgatósága október 2-án, szerdán *Lohengrint* adta elő a Nemzetközi Statisztikai intézet kongresszusának tiszteletére. Az előadást bérletszűnetben tartják meg *Vasquez*, *Djósnyé*, *Burrian*, *Ney* Dávid, *Beck* közreműködésével a főszerepekben. Az eredeti rendelkezések szerint az Operaház október 3-ára várta a vendégeket s azért erre a napra *Bánk* bánt tüzte ki de mivel időközben a fővárosnak a kongresszus tiszteletére adandó bankettjét 3-ikára halasztották a Operaház igazgatósága figyelemből 2-ikára külön előadást illesztett be, hogy a vendégek akadály nélkül teljes előadást élvezhessenek; *Bánk* bánt azonban 2-ára nem lehetett áthelyezni, mert a *Melinda* szerepének előadására felkért *P. Bianchi* Bianka cs. és kir. kamaranékesnő 3-ika előtt fel nem léphet. A *Bánk* bánt előadásra 3-án megmarad, de kezdetét 7 $\frac{1}{2}$ órára tette az igazgatóság, hogy a bankettől eloszló vendégek közül azok kik e magyar operára kíváncsiak, annál többet élvezhessenek belőle.

A *Lohengrin* beillesztése következtében a heti műsor és szereposztás némely változást szenvedett, nevezetesen, vasárnap *Eszak* csillaga helyett *A seviliai borbély* kerül színpadra *Bianchi* Bianka vendég-előlével; hoínap kedden a *Bajazzókban* *Canio* szerepét *Burrian* helyett *Alberti* Werner énekli, tekintettel arra, hogy *Burrian*nak másnap *Lohengrint*, pénteken pedig *Tannhäuser*t kell énekelnie; a *Üvész* *Canio* szerepét a legközelebbi alkalommal fogja bemutatni; a *Bajazzókban* *Silvio* szerepét *Beck* nyeyt Mihály énekli, mert *Beck* másnap *Lohengrin*ben *Tellramund* szerepét ad.

K. Hegyesi Mari Nagyváradon. *K. Hegyesi* Mari, a *Nemzeti Színház* jeles művésznője, mint ad-

tunk hirt róla, állandó vendégszereplésre a *Nagyvárad*i *Szigligeti Színház*hoz szerződött. A művésznő jövő vasárnap lép föl először *A lovodi árdu*ban.

Nemzeti Színház új irodavezetője. Gróf *Keglevich* István intendáns a Nemzeti Színháznál megüresedett irodavezetői állásra október elsejétől kezdődőleg *Palásthy* Gézá-t nevezte ki. *Palásthy* éveken át ellenőrlő volt a *Magyar Színház*nak s ez állásában sok rokonszenvet tudott ébresztetni maga iránt.

Pálmay Ika a Vígyszínházban. *Pálmay* Ika, aki a *Vígyszínház* legközelebbi udonságában, a *Pillangó-kisasszony* (*Madame Butterfly*) című angol énekes színműben tudvalevőleg a címszerepet kreálni fogja, október 4-én érkezik Budapestre. A darabból naponként két próba lesz s bemutatóját október 12-ikén fogják megtartani.

A nyári színházak kapuzárása. A nyári színházak, a *Fővárosi Nyári Színház* és a *Városligeti Színház* ma fejezték be évadjukat. Az előbbiben *Csiky* Gergely drámájával, az utóbbiban az ismert hipnotikus drámával *Trilby*vel, fejeződött be az előadások sora. *Makó* Lajos, a *Fővárosi Nyári Színház* igazgatója, nemes ambícióval rajta volt, hogy színpadán az igazi művészetet kultiválja úgy a műsor, mint az előadások színvonalá dólgaiban. A könnyűvérű operett mellett kellő helyet tudott biztosítani műsorán a magasabb színvonalú daraboknak is, a mi nagyon méltánylandó, különösen egy nyári színháznál. Utolsó előadásul *Csiky* Gergelynek *Két szerelem* című drámájátadták, amelyben *T. Hadrik* Anna, *Tóth* Ilonka, *Szentmiklósi* Irén, *Klenovits*, *Sebestyén* és *Czakó* azon voltak, hogy minél jobb előadással jelezzék be az évadot. Nyílt színen s a telvonások végén újra meg újra igaz lelkesedéssel zugott fel a taps a nézőtérre; a hölgyeknek szebbnél szebb virágokat nyújtottak fel a zenekarból. Mikor utól ára gördült le a függöny, az egész közönség egy helyben maradv meg egyszer látni kívánta a szereplőket és *Makó* igazgatót, aki a hívásra meg is jelent és megköszönve a nagy érdeklődést, mely sajnálatát jelezte ki a fölött, hogy meg kell válnia a fővárosi.

A *Városligeti Színház*ban utóljára tapsolt a közönség *Feld* Irén jeles *Trilby*jének, aki ezzel az alakításával már a *Vígyszínház*ban is nagy hatást tett. A közönség meleg bucsút vett a nagytehetségű fiatal művésznőtől és a társulat többi tagjától is akik most a szélrőzsa minden irányában elszélednek a különféle vidéki tartsulatokhoz.

Elhalasztott bemutató. A *Vígyszínház*ban október hó elejére tervezték a *Mandátum* című bohózat bemutatóját. A darab, amelyet *Fáy* Béla dolgozott át franciából, egy választási küzdelem vizs a színpadra mulatságos módon és így éppen a képviselőválasztások idején aktuális. A *Szivem!* rendkívüli sikere azonban arra bírta a *Vígyszínház* igazgatóságát, hogy október hó közepéig, amikor *Pálmay* Ika szerződése szerint a *Pillangó kisasszony* című angol énekes drámában megkezdte vendég-előléptét, nem ad új darabot. *A Madame Butterfly* bemutatójáig a *Szivem!* fogja tehát — jóformán egymagában — betölteni a színház műsorát. A *Mandátum* bemutató a későbbre marad. *Bilhaud* és *Hennequin* művének összes eddigi előadására a színház zsufozásig megteit. Vasárnap pedig már dében kiüggesztették a táblát, amely azt jelezte, hogy az összes jegyek elkeltek.

Szozer Iona Berlinben. *Szozer* Iona, a *Magyar Színház* primadonnája, egy laptársunk értesítése szerint visszatér a német színpadra. A fiatal művésznőnek a jövő őszön megnyílt berlini *Metropol*-színház tett ajánlatot, amelyet előkét szándéka elfogadni.

A pécsi színház pályázata. A pécsi *Nemzeti Színház*ra hirdetett pályázat ma, szeptember 30-ikán, járt le s a város szűngyi bizottsága október 3-ikán dönt a pályázat kérdésében. A színházra *Follinusz* Aurél, *Halmi* Imre, *Misei* György, *Nádassy* József és *Erdélyi* Miklós pályázik. A pályázók közt van végre *Kövesi* Albert, a *keskemeti Nemzeti Színház* igazgatója is, aki két évadon keresztül a fővárosi *Kisfaludy Színház*ban kétségtelen bizonyítottát adta annak, hogy a leghivatottabb színházi szakemberek közé tartozik. Pécsről írják nekünk, hogy a színházra legtöbb kiállítás is van *Kövesi*nek, akinek személye kétségtelenül garancia is arra nézve, hogy a színház az ő vezetése alatt igazi művészi színvonalon fog állani.

Előadással főpróba a Magyar Színházban. A *Magyar Színház*ban ma este nem volt előadás, hanem elhelyett előadás főpróbát tartottak *A szerencsecsillag* (*The lucky Star*) című angol operettből, amelynek hoínapi bemutatójával kezdődik a *Wessélyny-utcai* színház új érája *Leszkay* András igazgatása alatt. A főpróbán meghívott közönség volt, amelyvel a parkett s az első emeleti páholyok egészen megteltek.

Budapesti színésznők a vidéken. A *Szegedi Napló* írja, hogy dr. *Janovics* Jenő, a *szegedi* színház új igazgatója szerződötta társulatához *Mészáros* Gizellát, aki most a *budapesti Nemzeti Színház* kötelékébe

tartozik. Az új igazgató egyttal szerződési tárgyalásokat folytat *Szerémi* Gizellával, a *Vígyszínház* tagjával is.

Szerződés nélkül maradt színészek gyűlése. Az *Országos Színész-Egyesület* tanácskozó-termében ma délután értekezletre gyűltek a szerződés nélkül maradt színészek és helyzetük javítása céljából egy memorandum tanácskoztak, melyet a belügyminiszterhez készülnék intézni. A gyűlésen *Berki* Ferenc, a *Kreáció*-féle színtársulat volt tagja elnököt, aki az értekezletet össze is hívta. Megnyitó beszédében vázolta a szerződés nélkül maradt színészek nyomorát. A tanács, ugymond, még nem látja olyan sötétnek a dolgot, mint amilyen nényleg és azért nem tett eddigelő lépéseket a bajok orvoslására. A színészet rendezésének 23-ik évében több mint 800 színész áll kenyer nélkül családjával egyetemben. A fölveteli vizsgálatok rendkívül sürűiek; évenként százával szaporodnak a színészek, de nem szaporodnak a városok és az igazgatók. Es hogy éppen a jobbák és erősebbek maradnak ki a szerződötetésből, annak oka az igazgatók zsebe. Ami a jelent illeti, azt találja a legjobb megoldásnak, hogy a tanácssal karöltve oda kell hatni, hogy új társulatok alakuljanak, amelyek a még szarződés nélkül lévő tagokat magukba foglalják. Felelmit a színészegyesületi tagoknak variatőben és orieumban való működését. A magyar színészet kevés kivétellel országsszerle kiszorította a színpadról a németiséget a hazafiasság kérdése, hogy ezt az orieumot terén is megkezdjék. Az értekezlet ezután elhatározta, hogy memorandumot nyujt be a miniszterhez, melynek főbb pontjai a következők:

1. A színészegyesületbe való felvétel rögtön szüntetessék és abba, kivéve az *Orsz. Színészeti Akadémia* végzett növendékeit, három éven belül senkit fel ne vegyenek.

2. Az igazgatói koncesszióban mondassék ki, hogy csakis meghatározott számú gyakorlatost és kezdő színészt van jogosítva az igazgató tartani.

3. Az igazgató színészeivel csakis éves szerződést köthet.

4. A működési év ne virágvasárnaptól, hanem októbertől kezdődjék és az igazgató csakis egész évre kaphat koncessziót.

5. Mondassék ki, hogy állami segítségben csak azok az igazgatók részesülhetnek, akik egész éven megszakítás nélkül tartanak előadásokat és fizetik tagjait.

Elhatározták továbbá, hogy a tanácsot felkérlik, nyuútsón módot a magyar színészeknek, hogy a variatőkben és orfeumokban szintén szerepelhessenek.

Női szerző a bécsi Burg-színházban. A *bécsi Burgszínház*, amely nagyon válogatás a szerzők dolgában, a napokban mutatta be első újdonságát, *Az árnyék* című drámát amelynek női szerzője van. Ez a szerző delie *Grazie* asszony, akinek azonban nem volt szerencséje a darabjával, mert erősen megbukott.

A Vígyszínház új tagja. A *Vígyszínház* tagjai sorába szerződötte *Aranyossi* Jankát, a *Magyar Színház* volt jeles drámai színdejét. A fiatal művésznő a *Vígyszínház*nál kétségtelenül meg fogja találni a teret szép tehéssége érvényesítésére.

A képviselőjelölt Kassán. *Barthos* Andor és *Hódy* Laos társ szerzők bohózata lényeg sikert aratott tegnap a kassai színházban. A közönség rendkívül melegen fogadta a darabot. A szerzők akiket a közönség zajos ovációkban részesített, babékoszorut kaptak. Az előadók közül különösen kitűntek *Hudvéghy* és *Várnai*.

Róma az Uránban. Ma délután tartották meg meghívott közönség jelenlétében az *Urán* színház legújabb darabjának, *Rómának* a főpróbáját. A meghívott közönség nagy elragadtatással gyönyörködött a darab szövegében, melyet a névszínben felvett képek és mozgóléni képek igen hűen illusztrálnak. A bemutató főpróba után nagy sikeri jósónak az új darabnak, amelynek első előadása hoínap este lesz.

Giovanni Verga egyfelvonásos. *Giovanni Verga*, a *Parasitbeszűlet* írja, két új egyfelvonásos drámát írt *Farkasvadászat* és *Rókaadászat* címmel. Mind a két darabnak egy a tárgya, de más-más milieuban és más-más oldalról megvilágítva.

Olasz nemzeti színház. Múltán *Ermete Novelli* a római *Casa Goldon*ban hiába kísérlete meg egy állandó olasz nemzeti színház megteremtését. *Gabriele d'Annunzio* az ismert olasz író vállalkozik a nehéz feladatra. *Vicenzának* egy *Palladio* által épített, *Teatro Olimpico* nevű régi színházba van, amely egyenesen klasszikus drámák előadására épült s ezt a színházat akarja *d'Annunzio* a jövő tavaszon nemzeti színházzá átalakítani. A megnyitó előadásra maga *d'Annunzio* ír darabot, amelynek *Numa király* a címe.

Operaelőadás a Telefon Hírmondóban. Ma este a *Telefon Hírmondó* a *Magyar Király* Operaház előadását fogja közvetíteni. Előadásra kerül az *Erzsi*ke, *Major* J. Gyula egyfelvonásos dalműve, majd utána a *Bajazzók*, *Leoncavallo* drámája. A ma esti operaközvetítés bizonyára kellemes szórakozásul fog szolgálni mindazoknak, akik a klasszikus zenét szeretik, mert tekintve az előadandó darabok megalapított jó hírnevét, az egyes szerepeket az Operaház legkiválóbb erői énekelik. Az opera közvetítése után az est folyamán érkezt legújabb híreit olvastat a fel a beszélőújság szerkesztőse, majd annak bevégezte után 11 óráig még cigányzene lesz hallható a kagylókon keresztül.

TUDOMÁNY. IRODALOM.

Cégek kézikönyve. A m. kir. kereskedelemügyi miniszter rendelete folytán az 1876. XXXVII. törvények (kereskedelmi törvény) életbe léptétől kezdve egész 1901. évi december 31-ig az ország területén törvényszékieleg bejegyzett kereskedelmi cégekről „Cégek kézikönyve” cím alatt *Baltányai Ödön* miniszteri cégnyilvántartótól a kereskedelmi forgalom terén hűzgapótló könyv jelent meg, mely az országban bejegyzett cégek jogviszonyait feltüntető adatokat is tartalmazza és megbízható tájékozást nyújt a magyarországi bejegyzett cégek jogi viszonyairól. A forgalmi életben megbecsülhetetlen előny, ha az üzletet megköti felek rögtön és megbízhatóan tájékozva vannak az iránt, vajjon ki valamely cégnek tényleges birtokosa, kik a cégnek társai, ki van az üzletet kérésére felhatalmazva, ki bír cégvezető jogosultsággal stb. A cégekben történő minden változás közzétételére szolgáló Központi Ertesítő nyomán, tehát hiteles adatok alapján szerkesztett ezen mű pedig azon rendeltetésének, hogy egy a létező cégekről általán, valamint az egyes cégek tényleges jogi viszonyait tekintetében gyorsan és megbízhatóan tájékozást nyújtva, annál is inkább megfelel, mert a rengeteg anyag a műben eszközlött helyes beosztás által könnyen áttekinthető s így a mű igen könnyen kezelhetővé és használhatóvá vált. Felesleges hogy ezen munkát a százkörök-(üggyédek, takarékpénztárak, kereskedők, közlekedési vállalatok, kereskedői testületek és egyesületek)-nek különös figyelmébe ajánljuk, mert bizonyára ezen körök sokkal inkább érezték eddig is yzen mű hiányát, mintsem hogy ezt tenni szükséges volna, de nemcsak a mű, amely dícséretes szorgalomra vall, hanem főleg a szakérdekeltek érdekében kell megemlítenünk, hogy ezen 150 ivre terjedő munka és pedig kizárólagosan csak a Központi Ertesítő szerkesztőségében (kereskedelmiügyi minisztérium, II. kerület, Fő-utca 3. szám) 24 koronáért kapható.

SPORT.

Vadászati kiállítás. A vadászati kiállítás október hó 28-án nyílt meg a fővárosi pavilonban. A kiállítás egyik érdekes részét fogja képezni az ott felállított és természetben bemutatott különféle rendező vadászaknyuhó-típusok, tojoly- és nyulogóháló gyakorlati alkalmazása. Részletes program kapható a kiállítás igazgatóságánál, Budapest, Rottenbiller-utca 30. szám.

A Nemzeti hajós-egylet tegnapi délután tartotta meg ezidei házi versenyét, melyet a tellobogozott csónakházi előkelő hölgyközönség nézett végig. A részletes eredmény a következő:

I. Junior négyes. 1. Ráth Béla, Leviczky Károly, Szeihó Gyula, Kiss Péter Pál (stroke). Kertész Róbert (kormányos). 2. Harnos Aliréd, Szemler Ferenc, Vuk Ferenc, Hackel Emil (stroke), Szandner Gyula (kormányos).

II. Senior skiffverseny. 1. Kertész Árpád, 2. Briegler Frigyes.

III. Senior négyes. 1. Kertész Nándor, dr. Vermes Nándor, Leviczky Károly, Mayer Gyula (stroke), dr. Szilágyi Viktor (kormányos). 2. Szeihó Gyula, Vuk Ferenc, Földi Nep. János, Almássy István (stroke), Szemler Ferenc (kormányos).

IV. Junior skiff. 1. Suppán Ágost, 2. Rapaics Rezső.

V. Nyolcas verseny. 1. Harnos Aliréd, Rapaics Rezső, Szemler Ferenc, Brückler Frigyes, Kertész Róbert, Leviczky Károly, Szeihó Gyula, Almássy István (stroke), Szandner Gyula (kormányos). 2. Dr. Szilágyi Viktor, Puszky Garibaldi, Suppán Ágost, Vuk Ferenc, Kertész Nándor, Kertész Árpád, Hackel Emil, Mayer Gyula (stroke), Hübnér Ernő (kormányos).

Őszi löversenyek. A holnapi nap programjának a 10000 koronás őszi handikap a főkéessége. Nem valami kiváló klasszisu lovak futnak érte, de azért érdekes lehet a verseny, mert mintegy 12-14 ló várható a startjához. Közülük esetleg a német *Ordensritter* is, Beit urnak a lóva, akinek *Hercules* nagyon rossz futása már szerzett egy kellemetlen meglepetést Budapesten. Ez a kellemetlen meglepetés alkalmassint holnap is érni fogja, mert nem valószínű, hogy a német négyéves aránylag nagy terhével boldogulni tudjon. Rendkívül előnyös, majdnem megfoghatatlanul kedvező a terhe a díj tavalyi nyelő-jének, *Chryseis*-nek. Ha báró Uchtritz kanófia egészséges, alig lehet elvenni tőle a díjat. Legkönyölyabb ellenfelei *Akárhogy* és *Medicus*. Máskülönbön csupa érdektelen versenyek vannak holnap, s csak a tipjeire szorítokunk:

- I. *Espartette*—*Strohfeuer*
- II. *Geiszi-tetálló*—*Quitt*
- III. *Vig*—*Macdonald*
- IV. *Chryseis*—*Akárhogy*—*Medius*
- V. *Fex*—*Satanella*
- VI. *Karmester*—*Jagello*

A budapesti löversenyek eredményét minden más orgunomtól megelőzve, ez alkalommal is a Telefon Hírmondó utján tudhatja meg a nagyközönségnek az a része, amely nem mehet ki a versenyterre, mert a Hírmondó kiküldött tudósítójának telefonjelentése alapján két futamonként rögtön kimerítő jelentést olvastat fel a versenyek eredményeiről. Minden löverseny-eredmény felolvasására két-szeres rádiójellet hívja fel az előfizetők figyelmét a beszélő-újság.

TÁVIRATOK.

Prága, szeptember 30. *Schnirch* Bochnsláv ismert szobrász szélhűdés következtében meghalt.

Roma, szeptember 30. A pápa ma *Dvornik* zarái érseket fogadta, aki több eg házi és világi személyiség kíséretében jelent meg.

München, szeptember 30. A román király ma este fivérével Lipót hohenzollerni herceggel ideérkezett. A király néhány napig itt marad.

Kairó, szeptember 30. (Reuter). Arábi basa ma Colombóból ideérkezett.

Alexandria, szeptember 30. A *Khedive* ma Konstantinápolyból visszaérkezett.

A 80 éves Virchow.

Bécs, szeptember 30. *Virchow* 80-ik születésnapja alkalmából Bécsből a legkiválóbb tudósokból álló küldöttség megy Berlinbe *Told* tanár vezetése alatt, hogy *Virchow*-nak remek kivitelű üdvözlő iratot adjon át.

Csun herceg.

München, szeptember 30. *Csun* herceg ma délen ideérkezett. A pályaudvaron a porosz követtség nevében *Schacht* udvari tanácsos fogadta, akivel azután a herceg sétakocsizást tett a városban. A sétakocsizás után a herceg visszatért a pályaudvarra és tovább utazott *Gémába*, ahol holnap a *Bayern* hajóra száll.

A csehországi választások.

Prága, szeptember 30. Az ifjuscsek választási kiáltványa azt mondja, hogy a cseh népek a választásnál meg kell mutatnia, hogy a királyság egységének és oszthatatlanságának követeléséhez hű marad és nem fogja megengedni, hogy a cseh korona országai akár politikailag, akár gazdaságilag Németországhoz láncoltassanak és hogy el van tőkélve, hogy minden ily törekvés, mint haza- és felségáruló törekvés ellen küzdeni fog.

A cseh népek ellenkezőleg manifesztálni kell, hogy a cseh korona országainak joguk van önálló életre a Habsburg-monárkia kötelességében és hogy ezen államigazgatás mely egyedül felel meg az ország jogainak és a birodalom érdekeinek és erős védbástya Németország veszedelmes áradata ellenében, nem fogja feladni. Epp úgy meg kell mutatnia a cseh népek, hogy a cseh nyelv teljesjoguságáról nem fog lemondani. A kiáltvány indoklói a többi cseh pártokkal kötött kompromisszumot és azt mondja hogy a cseh kérdés már nemcsak házi ügye a birodalomnak. Mindazok, akik a pangermanizmus veszedelmét megértik a cseh ügy győzelmében legbiztosabb zálogát látják a birodalom fenntartásának és az európai egyensúlynak.

Az ösehek választási kiáltványa a cseh pártok tömörülését ajánlja, mert a cseh nép nemzetiségi ellenfeleinek magatartása élesebbé váit, hangsúlyozza az állam oghoz való ragaszkodást. Követeli a cseh nép kulturális fejlődésének előmozdítását a tartománygyűlési választási rend módosítását és a tartományi pénzügyek orvosságát az által, hogy a tartomány minden állami bevételben a vámokat kivéve, százelekesen részesedjék.

A német vámtarifa.

Berlin, szeptember 30. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* írja: Több lap azt írta, hogy *Bülou* kancellár a minap egy magasrangú hivatalnok előtt álitólag úgy nyilatkozott, hogy meg fogja ragadni az iniciatívát a vámtarifa tervezetének revíziójára. E lapok szerint a szövetségi tanácsnak már első ülésében újabb javaslatokkal kellene foglalkoznia. Az ehhez fűzött különböző kommentárokkal szemben nem időseles megjegyezni, hogy a magasrangú tisztviselő a revíziós tervvel egyetemben merőben a fantázia birodalmába tartozik.

Berlin, szeptember 30. A német kereskedelmi kongresszus mai ülésén elhogadta Pflüster kereskedelmi tanácsos (München) indítványát 611 szavazattal 146 ellenében, mely indítvány szerint a kongresszus hosszú lejártaú kereskedelmi szerződéseket megkötését, alacsony külföldi vámok messzemenő lekötése mellett, az összes osztályok együttes érdekében feltétlenül szükségesnek tartja, a legnagyobb határozottsággal ellene nyilatkozik annak, hogy a vámtarifaiban minimális tételeket állapítsanak meg, súlyos aggályokat nyílvánit az ellen, hogy nyers anyagokra és élelmi szerekre új vámokat hozzanak az vagy a meglévőket emeljék és ezért nyomatókkal állást foglal a mellett, hogy nyers anyagokra ne hozzanak be új vámokat és a meglévőket

ne emeljék és hogy az élelmi szerek vámjai az új vámtarifaiban semmi esetre se haladják meg az általános tarifa érvényben levő teteleit.

Szerbia és Montenegró.

Belgrád, szeptember 30. A hivatalos lap egy külügyminiszteri kommunikék közül, amely szerint *Autontics* Bazil, vezérkari alezredes, a király hadsegéde azt az utasítást kapta, hogy mint a király rendkívüli követe *Cettinyében* újítsa föl a diplomáciai viszonyt *Montenegróval* és tartsa fenn a barátságos érintkezést a két ország között.

A francia kongregációk.

Páris, szeptember 30. Negyvenhat férfi-kongregáció, amelyeknek 1740 kolostora van, és háromszázhetven női kongregáció, amelyeknek 3362 kolostora van, engedélyért folyamodott.

Inszubordináció egy német hajón.

Berlin, szeptember 30. A *Norddeutsche Allgemeine Zeitung* a *Gazelle* hajón előfordult engedetlenségről szóló hirre vonatkozólag azt írja hogy bár igaz, hogy egy reggel a ha ón egyes jelentéktelen ágyúrészek eltűntek, de azért a hajónak a parttal való közlekedése a danzigi kikötőben csak addig volt korlátozva, a meddig ez a rögtön folyamatba tett vizsgálat érdekében a tényállás elpálástolásának meggátálása céljából szükséges volt. Mint a lap mondja, a császári vagyon ellen való kihágás valószínűleg csak pajkosságból vagy hanyagságból történt. Lázadásról szó sem lehet.

A filippinók harca.

Manila, szeptember 30. Sámár szigetén, Balangina mellett tegnap a filippinók megtámadtak egy század amerikai gyalogságot, amely éppen őzessel volt elhagyva. Az amerikaiak közül 24 elmenekült, 48 elesett és 11 megsebesült. A filippinók szákmányul ejtették a század készleteit, lővszerzeit és legyverek nagy részét.

Khinából.

London, szeptember 30. *Pekingből* jelentik: A sanghaji német helyőrség a legközelebbi napokban elvonul. Azokat a német csapatokat is, amelyek a német vasutat Kiáo-Csau határán kívül őrzik, legközelebb vissza fogják szólitani.

Zavargás Spanyolországban.

Barcelona, szeptember 30. Itt tegnap *anarkhista* természetű zavargás volt. Az anarkhista lázító iratokat terjesztették. A zavargók összetűtek a polgárőrséggel, amelyből néhányan megsebesültek.

Kösgazdasági táviratok.

Bécs, szeptember 30. Az osztrak vas-kartell tagjai október 10-én közgyűlést tartanak, amelynek napirendjén lesz a főmondott kartell megújítása főcít való döntés.

Bécs, szeptember 30. Az alpesi bánváreszvény-lársaság mai közgyűlésén tudomásul vették a mérleget, amely 942.000 korona tiszta nyereséggel zárul. Ez a csekély nyereség a kedvezőtlen árkonstellációkban találja magyarázatát.

New York, szeptember 30. (Terménytőzsde. (Zárlat.)
Gyapot: New Yorkban nyelben 8 7/8. Szept-re 0.— (7.74).
 Decemberbe 7.75 (7.74).
New-Orleansban nyelben 8.— (8 1/16).
Petroleum: Stand white New Yorkban 7.65 (7.65).
 Stand white Phineadephiában 7.60 (7.60).
 Raffined in Cases 8.65 (8.65).
 Credit Balances at Oil City 1.30 (1.30).
 — *Zsúr:* Western steam 10.35 (10.45).
 Rohe és Brothers 10.65 (10.75).
 — *Tengeri* irányzata tartott. — Szept-re 61 1/2 (62 1/4).
 Decemberbe 61 1/4 (62 1/4).
 — *Májusra* 62 1/2 (62 1/2).
 — *Buza* irányzata állandó. — Páros ószi nyelben 75 1/2 (75 1/2).
 Szeptemberre — (74.—).
 Októberre 73 1/2 (73 1/2).
 Dec-re 75 1/4 (75 1/4).
 Májusra 79.— (79 1/2).
 Gabona szállítási díja Liverpoolba — 1/4 (— 1/4).
 — *Kávé:* fair Rio 7. sz. 5 1/2 (5 1/4).
 Szept-re 0.— (4.95).
 Decemberbe 6.25 (6.25).
 — *Liszt:* Spring Wheat cears 2.80 (2.80).
 — *Cukor:* 3 1/4 (3 1/4).
 — *On:* 24.60 (24.95).
 — *Réz:* 16 1/4 (16 1/4).
 — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, szeptember 30. (Terménytőzsde. (Zárlat.)
Buza irányzata állandó. Szept-re 68 1/2 (68 1/2).
 Dec-re 70 1/4 (70 1/4).
 Tengeri irányzata tartott — Szept-re 54 1/2 (55 1/4).
 — *Zsúr:* Szeptemberre 9.92 (10.22).
 Októberre 9.97 (10.07).
 — *Szaonna* short clear 9.55 (9.55).
 — *Serítésus:* Szeptemberre 15.62 (15.—).
 — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

A BUDAPESTI NAPLO telefonja.

Szerkesztőség 56—12
 Kiadóhivatal 54—39

KÜLÖNFÉLEK.

Férfi.

Szóltam a Férfihoz:
„Add ide a kezed, —
Ismeretlen tájra
Az Asszony elvezet
Amihez férfi szív
Még soh'sem közelgett,
Megmutatom néked
Az asszonyi lelket! . . .
Feltártam előtte
Egészen lelkeket,
Megláthatta benne
Minden érzésemet, —
Mindent, ami bánat,
Mindent, ami jószág, —
Féle illatoztak
Lelkemből a rózsák, —
„Kezem a kezében,
Most hogy megláthatád
Lelkemenk jószágát,
Szívemenk bánatát, —
Amig most lelkeimmel
Szemtől szembe voltál:
Vajjon mit érezél?!
Vajjon mit gondoltál?!“ —
Mosolygott a Férfi:
„Hogyha épp kérdezed, —
Érzem, milyen szelymes
Forró kicsiny kezéd.“

Ella.

— **Az angol király koronázása.** Az angol király koronázására szóló meghívókat, amelyeket novemberben fognak szétküldeni, már írják a külügyminisztériumban. Meghívót kapnak: az idegen uralkodók és államfők, a brit gyarmatok miniszterei és a hűbéres uralkodók. A fekete és sárga bőrűek is valamilyen, a legzadagabb radzsáktól kezdve a legkisebb maláj lejedeleimig — A „Prince Edward of York“ nevű nagy gyémánt, mely a „Old kerekességén lévő összes drágakövek egyik legszebbik darabja, nem fogja VII. Edvárd koronáját ékesíteni, mint azt kezdetben tervezték. A pompás drágakő egy amerikai gyémántkereskedő tulajdonába vándorol át, aki négy millió nyolcszáz ezer koronáért vásárolta meg; a napokban küldik New-Yorkba a hánytvetelt multalt bíró gyémántkővet. 1894-ben találták Dél-Afrikában. Amsterdamban a legügyesebb gyémántszőlők kezébe került. A csiszolás után 60 és 100 karat súlytal birt a kő. Vakító fénye csodálatos tüzet szór. A kő metszése s csiszolása oly bravurosán sikerült, hogy a szemlélőben azt az optikai csalódást kelti, mintha komprimált fénynek egy körtealaku masszája lövelné szét vakító sugarait. A szakértők egybehangzó véleménye szerint a világ legszebb gyémántja kerül most idegen kézbe. Angliában

mozgalom indult meg a célra, hogy a gyémántot aláírások révén összegyűjthető pénzen vásárolják vissza, ám mr. Jeanne, a gyémántkereskedő cég képviselője a fenti összegnek készpénzben való deponálására főnöke számára biztosította a drágakövet. Mr. Jeanne személyesen viszi el a gyémántot főnökeinek H. Smith et Co. cégnek. Londoni körökben az a hír van elterjedve, hogy a vásárlásban a Smith-cég háta megett Morgan Astor és Vanderbilt állanak.

— **Lombroso Tolsztojnál.** Lombroso, a híres pszichiáter még 1897-ben meglátogatta Tolsztojt s erről most ír egy rendkívül érdekes cikket a „Freie Worte“ német folyóiratban.

Kutuzov tábornok, moszkvai rendőrfőnök nem akarta megengedni, hogy Lombroso meglátogassa, „mert ezt a kormány nagyon rossz szemmel nézné.“ Lombroso azt felelte, hogy tisztán tudományos cél viszi őt Tolsztojhoz. Kutuzovnak hiába beszélt. Haragosan gesztikulált, futt s végre azt mondta;

— Nem tudja, hogy a Tolsztoj esze nincs helyén?

Lombroso rögtön felhasználta a rendőrfőnök ur mondatát.

— Hiszen éppen azért akarok hozzá menni, mert elmegyő; ászyok.

— Ha így áll a dolog, akkor csak menjen, — mondá a derék tábornok föderült arccal.

Lombroso előbb Tolsztoj külsejéről ad számot. Tolsztoj szőke, ráncos, rideg arcu, katonás magatartású, rendkívül éles tekintetű s első pillantásra inkább három kapitánytól kiszolgált muzsiknak, mint Oroszország legnagyobb gondolkodójának látszik. Hires parasztöltözte kifogástalan tisztaság, könnyű zubbonyból s oly elegáns csizmából állt, hogy aligha maga Tolsztoj készítette. Modora nyugodt, korrekt, szeretetreméltó, kivéve akkor, mikor a társalgás oly torduatot vesz, mely az ő eszméivel ellenkezik. Ilyenkor izgatott, mint minden erős meggyőződésű ember, ki léteikeny a maga elveire. Mint minden nagy ember, ő is végtelen becsülettel viseltetik — önmaga iránt. Nincs lakásában egy zug hol ne az ő szobra vagy féltábla állna. Hasonló súlyt fektet kimondott gondolataira s Lombrosótól nagyon rossz néven vette, hogy azt sem tudta, miszerint az ő munkái olasz nyelven is megjelentek. Nagyon büszke a testi erejére és izmaira is, amit Lombrosónak szívesen mutogatott. Két óráig lawntenniszezett előtte, aztán lóra ültek, egy kis tóhoz lovagoltak s felszólította Lombrosót, hogy fürdőjenek meg. Tolsztoj elkezdett uszni, folyton be a tóba, de Lombroso negyed óra múlva visszatorduat. Mikor fölöltöztek, Tolsztoj nagyon lesajnálta Lombrosót gyöngye izmai miatt, aztán egy kézzel meglátogta s fölemelte a földről.

Azután megvettük a dolgozószobáját — írja Lombroso — s itt nagy meglepetés várt ránk. Mert míg az egész ház szinte nagyuri fényűzéssel

van beburorozva, a dolgozószoba nem volt egyéb száználmas lyuknál, melynek fehérré meszelt falán semmi dísz nem volt. Csodálkoztam rajta, hogy mint lehet ihletile ily oduban, melybe sem a világosság, sem a levegő nem hatolhat be. Azt mondta, azért építette ezt a félreeső fülkét, mert semmisen zavarja őt költői ihletében úgy, mint a zaj. A legkisebb neszt sem képes elviselni, mikor dolgozik.

Azután megregegeliztünk egy lugas alatt. Tolsztoj vegetáriánus és minden szeszese italtól tartózkodik. Egyik leánya mindenben követi az elveit, de a család többi tagjai urimódon élnek s ugyancsak kiszolgálták magukat. Tolsztoj, kinek az az elve, hogy a világon nincs sem ur, sem szolga, maga lóza a konyhában, s maga is hordja föl magának.

— Miért engedi magát mások által kiszolgáltatni? — mondá nekem. — Lássá, én még a csizmámat sem engedem mástól tisztítani.

Lehetetlen volt bizonyos dolgokban társalgást folytatni vele, a nélkül, hogy föl ne izgatódjék s nem tudtam például meggyőzni a született gonosztévőkről szóló elmélettel, melynek helyességét makacsul tagadta. Azt sem fogadta el, hogy az ember önfenntartásból kegyetlen az állatok iránt, amelyeknek bőrére és húsára szüksége van, ha csak éhen nem akar veszni s meg nem akar fagyani.

— Hejjes, fogadjuk el azt az elvet, hogy a gonosztévő nem oka annak, ha büntényt követ el. De mi sem vagyunk okai annak, ha védjük magunkat a gonosztévők ellen.

Tolsztoj mindezeket összeráncolt szemöldökkel hallgatta s végül annyit mondott, hogy hiú ábrándozás az egész. Bárhogyan forgatják, csüri-csavarják is az emberek, a büntetés mégis csak gonosztett marad.

Pár óra múlva saját szememmel láthattam, hogy mily nagy lélek mekkora jószág lakik ebben a gyilkos tekintetű öregben. Végtelen csoportban érkeztek hozzá Oroszország minden részéből a sánták, békák, szegények s ő mindeniken segített pénzzel, tanácsal vagy vizsgálással. Jasznaja Poljana minden héten lát ily processziót egyszer. S ez ékebben szól minden könyvnel és polémiánál.

— **Székely lufang.** Poharagattak a székelyek vasárnap délután a korcsmában. Folyt a beszéd erről, arról. Napidolgaik tárgyalása közben előkerült egy-egy tréfia is. Egyszer rákerült a beszéd az evésre. Ki mennyit tud megenni.

— Ki fogad velem, — szól egyszer egy suhano — hogy egy óra alatt megeszem egy bárányt!

— Mit? — szörnyülködtek rajta. — Abban már fogadunk.

— Várjunk csak, mert huncutság van benne — szól egyik, — hát hogy eszed?

— Ahogy kieteknek tetszik: sülvé, fővé, vagy rántva. Tegyük előbe s megeszem.

— Ezek a Balaban dragonysai. Most jönnek az oláhok, zászlójukon kereszt van. Látod a gyalogságot?

Aztán hangosan ujjongott.

— A huszárok! Jönnek, a Csarniecki huszárai!

Hatósával jöttek elő a félelmes huszárok, s a sánc előtt hadrendbe állottak. Dzsídák és lándzsák hegyén vígan lengett az fekete-zöld zászlócska. Skrzetuski szemébe könny szökött a derék fiuk látására s reménylopózt a szívébe. Ha egyenlőlenek voltak is az erők, ha a maroknyi lengyeléglet számban sokszorosan fölül is multak a kozák- és tatárosordák: az igazságnak, a szent, a tiszta lelkesedésnek végre is győznie kellett. A beteg Skrzetuskira alig lehetett ráismerni, szeme ragyogott, kiegyenesedett, s mint valami parancsnok, aki egy domb hátáról irányítja a harcot, úgy állt a sáncban. A tatárok most rendes támadást intéztek a lengyelek sáncai ellen, Allahkiáltásukat elnyomta az üdvözlésükre megdördült ágyuk bömbölése. A golyók irtózatosan megtizedelték őket s megfutamodtak, még mielőtt elértek volna a lengyel tábornok. De megszólt a nagy üstök s ez volt a jel az általános támadásra. Chmielnickinek az volt a szándéka, hogy egy rettenetes öléssel szőzoppantsa, halálra szorítsa Potockiékát s ezért felhatalomban feljött indította egész seregét. A lengyelek látták a közeleget veszedelmet, de nem retentek meg tőle. Hosszu láncoresben állottak a csapatok sáncuk előtt, míg a szárnyakat az oldalátámadástól az útegek védtek. Úgy látszott, hogy bevárják az ellenség támadását, de mikor fele utra érték a Chmielnickij csapatai, trombitaszó harsant föl s e jelre a magasba nyuló lándzsák egész erdejé alá hanyatlott a lovak nyakára.

— A huszárok rohamra indulnak, ujjongott Skrzetuski.

(Folytatása következik.)

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Írta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(40)

Az ütközés kimenetele mindazonáltal kétséges volt, mert a híres huszárság hatalmas rohamával tízannyi ellenséggel is megbirkózhatott. Hiszen így verte meg Khodkievics Korcholmál a svédek válogatott tízenyolcezer emberét három ezred huszárságával és Klusinnál a vétesek az angol és az ir zsoldosokkal ugyanígy bántak el. Két elfogott szökevény nemsokára azt jelentette, hogy Potocki átlépte a sárga vizeket és Chmielnickij erre a hírré rögtön tábornok üttött s el-sáncolta magát. Most már jobb reményei voltak, mert a sáncok mögött álló kozákság már csak nagy száma folytán is erősebbnek ígérkezett, mint künt a nyílt síkon, ahol a lovasroham könnyen szétszórhatta őket. Különbön Chmielnickij számot vetett a Potocki ifjúságával és harsaban való járhatóságával is. A fiatal vezér mellett azonban kitűnő tanácsadó állott, Csarniecki starosztának a fia és ez az élesszemű, kipróbált huszárkapitány csakhamar rábeszélte Potockit, hogy vonuljon vissza a víz mögé.

Most már Chmielnickij kénytelen-kelletlen a támadáshoz látott, átkelt a vizen, s másodnapra szembeszállt egymással a két sereg. Egyik sem akarta kezdeni a támadást, s mindketten sáncokat emeltek. Ez vasárnapon volt. Egész napon át ömlött az eső, s oly sűrű felhők jártak az égen, hogy délután, akárcsak havas téli napokon, már egész besötétedett. Este még erősebben zuhogott az eső, ami nagyon a kedvére volt Chmielnickijnek.

— Csak ázzék föl a pusztá földjel Legalább beléragad majd a sárba a nehéz lovasságuk!

Az eső folytonosan ömlött, s a saporogiaiak már dicsékedtek, hogy az ég is őket pártolja. A zuhogó víz eloltotta a tábori tüzeket is, s néhány csapat hiuzszerű tartárt küldtek a mély sötétségben őrségre, hogy a lengyelek valahogyan észrevétel nélkül ne illanjanak. Hajnal felé megszóltak a lengyel trombiták. Panaszos, bus volt a hangjuk, amelybe belépergettek a dobok. Lassan kivilágosodott, az eső alábbhagyott, csak finoman szitált, de az eget még mindig felhők takarták. Megdördültek a Chmielnickij ágyúi, s dörgések hallatára Skrzetuski megkérte Sachart, hogy vezesse őt föl a sáncra. Az öreg irnok nem tagadta meg kérését, mert jómagam is kíváncsi volt az előkövetkezendőkre. A sánc egy sarkában helyezkedtek el és Skrzetuski a két szembenálló sereg láttára ijedten csapta össze a kezét.

— Uram, Jézus, hiszen a mieinknek csak az előcsapata van odaát.

Valóban úgy látszott. A kozákok sáncainak a hossza meghaladta a negyedmérföldet és a lengyelek táborá egészen elenyésztet mellettük. Skrzetuski szívót rettenetes fájdalom fésartta. Tehát ezuttal sem jött el még az óra, amelyben szétverik a esőseleket, elfojtják a lázadáit, ez az óra megint csak diadalt fog hozni a fölkelőknek. És a fölkelők már hozzáálltak, hogy e diadalt megszerezzék. Apró csapatok rajzottak elő a sáncokból és a vad tatár lovasok összetűztek a sőtétkék és sárga egyenruhás lengyelekkel. Csatogni kezdtek a kardok, röpültek a nyilak és golyók, döfködtek a lándzsák. Úgy távolból nézve szinte valami ártatlan lovasjátéknak tetszett ez a esete-paté, de egy-egy jalkiáltás s néhány lovas nélkül száguldo esatamén mutatta, hogy itt élet-halálharcot vívnak. A tatárok egyre nagyobb számmal rajzottak elő, soraikban rettenetes aratása volt a halálnak. A lengyelek is nagyobb erővel mozdultak meg s a sáncok elé néhány új csapat állott hadrendben. Skrzetuski éles szeme még az első sorban álló tisztek arcát is fölismerte. Erősen dobogott a szíve, halovány arca kipirult és lelkesülten magyarázta Sacharnak.

— Egy óra alatt?

— Egy óra alatt!

Fogadnak. A pénzt összeadják, hamar egy bárányt kerítenek a bőrt lerántják s úgy egészbe kiöltik, azzal odateszik a legény elébe. A legény maga elébe veszi a lábat leül vele a falóra alá, levág egy darabot s mikor jóllakott, a többi léletréteget, jó lesz holnapra.

A mások akkor vették észre a furiangót. A legény falórát értett, mely alatt ülve megeszi.

— **A remete-kisasszony.** Skócia északi partján élt egy leány. A szabad ég alatt halt és nem volt föld, ahol az időjárás viszontagságai ellen menedéket találjon. Ha valaki megszólitotta, nem tudta szavát venni, minden közeledést visszautasított, sem ennielét, sem mást el nem fogadott. Babonás élelemmel nézett a környék egyszerű népe a titokzatos hajdonra, akinek alakját legendás kőd vette körül. Senkinek sem tudta, kicsoda-e remete kisasszony s mi birta rá a különös életre. Most íme lehelott végre a titok lát oia. Egy hölgy, aki megérte, rávette végre, hogy életéről némi felvilágosítást adjon. Elmondta a kalandos kisasszony hogy Macdonaldnak hívják. Ez alatt a cím alatt levelei is jöttek. Skót szülőktől származik, akik a Hebridákon laktak, de életének fő részét Glasgownban töltötte. A története inkább megindító, mint romantikus. Egyszerű szobaleány és pesztonka volt, de ezt a helyet odahagyta, mert egy mosóintézetben kapott alkalmazást. Körülbelül 4 hónappal ezelőt reumatikus baja támadt s mikor a kórházban, ahol kezelték, valahogyan helyreállt az egészsége, az orvosok azt a tanácsot adták neki, hogy a mostani foglalkozásával hagyjon föl. Mivelhog nem tudta, hogy mivel keresse meg kenyerét és sem rokonaitól, sem ismerőseitől nem akart elogadni semmiféle támogatást, elhatározta hogy Glasgownból elutazik. Kicsi motyójával egy zsákban, gyalog vágott neki az unak. Éjszaka a szabad ég alatt halt s mert nem volt elegendő pénze elhatározta, hogy a part mentén fog élni egy héten át amíg Aromadnyba ér. Am nem halakbóli és bogyókból tapalkozott, mint ahogy a hir nyomán mi is megértük e betyén. A hölgy ugyanis, aki meglátogatta, kenyeret, húst és más élelmiszert látott a leánynál. Az a kevés pénz, amije van elegendő arra, hogy őt az éhségtől megóvja. Kövekből egy kis kályhát tákolott össze, ezen készíti el egyszerű táplálékát. És és szóli ellen nincs azonban védelme sem éjjel, sem nappal és azt mondja, hogy boldog volna, ha a téli közeledével valamely mosóintézetben vagy mint szobaleány kapha na alkalmazást. Szélemleg teljesen egészséges. A szülei mint mondja, élnek, de már három esztendeje nem hallott felőlük semmit és nem is akar hallani semmit.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A vasárnapi munkaszünet. A kereskedelemügyi miniszter a vasárnapi munkaszünet tárgyában újabb rendeletet bocsátott ki, amely szerint vasárnapokon és Szt. István napján, déli 12 óráig, a következő munkák végeztetők: gyorsárak invarozása, lövitéle és kiszóigatása; sűrű élő baromfi és romlásnak kitett élelmiszerek invarozása s elszállítás végett teherárutak átvétele, valamint teherárutak érkezés ilyen kü demények kiadása és az átomásról elfuvarozása. Jeget a munkaszüneti napokon is szabad egész napon át gyártani, arustiani és szállítani.

Szerződésünk a Mannheimi társasággal. A mannheimi biztosító-intézetel kötött szerződésünket idővel évi október hó elsejével közös megállapodás révén felbontottuk.

A magyar vasművek és gépgyárak országos egyesülete a hó 21-én Forster Nándor miniszteri tanácsos előkérésével ülést tartott. Tárgyalás alá került a kereskedelemügyi miniszternek az iparfelügyelők szolgálatára vonatkozó leirata és a kérdés tanulmányozásával egy Eisele József, Herzog József és Böck Istvánból álló albizottság bizott meg. A véleményezés végett adott állami szubvenció engedélyezését előző kérvénye a Fehér Miklós-téle részvénytársaságnak visszatérjesztendő azon meg egyezséssel, hogy a kért anyagi támogatás összege a teigazdasági gépek gyártó osztály várható forgalmával nem áll arányban, kissébb összeg engedélyezése ellen nincs észrevétel, ha a kérvényező által emelt teigazdasági gépek az országban más égit által már nem gyártanak. Kikötendő volna hogy I. a szubvenció összege csak a teigazdasági gépek osztályának kibővítésére tesz fordítandó. 2. a beszerzendő gépeket felszerelés hazai gyárakból szerzessék be, 3. hogy a mezőgazdasági gépek osztályában ezentú is csak gépjáratásokat szabadon végezni és semmi esetre sem új mezőgazdasági gépeket gyártani. — Az alkitandó magyar párpártotai szövetség átirata tudomásul vétetik. Kaufmann Berthold kérésére elhatározták hogy teigazdasági teigazdasági intézék a kereskedelemügyi miniszterhez az állomási védőkészítékek tárgyában melyben különösen kiemeendő, hogy a m. kir. államvasutak legújabbban a tesó-gallai gödöllői

és galanthai állomási biztosítóberendezéseket elenyésző árbeli differenciák miatt ismét külföldön rendeltek meg és megbízatik egy Asboth Emil, Thaly Zsigmond és Strasser Gyula tagokból álló bizottság, hogy a gyárban magában konstaltják, hogy a berendezések a maguk egészében a budapesti Rössemann és Kühnemann-téle gyárban készülnek. — Enök jelentést tesz arról, hogy az egyesület minden fáradozása dacára Komárom városa a gázgyárberendezést. Szegesvár pedig a vízvezetékberendezést külföldön rendelte meg. A munkanélküliség és általános pangás ezen idejében az egyesület felhatalmazással vesz tudomást ezen tényről és elhatározza, hogy feltérjeszté intéz a kereskedelemügyi miniszterhez, melyben utalni fog arra is, hogy Ausztriában, tekintet nélkül az esetleg lemmörgő árdifferenciákra az osztrák gyármány leltéteül előnyben részesül. Elnök ezután jelentést tesz a munkások baleset-biztosítása kérdésének valamint a Miller-nd-féle strike-törvényjavaslat tanulmányának mai stádiumáról. Végül tárgya az alá került a kereskedelemügyi miniszternek a vasútdak mázoiasára vonatkozó leirata valamint ama leirat, amelyben az egyesület e téle ki vanitattik a papiranyag gyártására szolgáló gépekre vonatkozólag.

A Budapesti Kereskedelmi Akadémia vezértőbizottsága ma báró Kochmeister Frigyes előkérésével ülést tartott, amely megnyugvással fogadta azt a jelentést, hogy az intézet újraszervezésének és az akadémiát tanfolyamnak régóta huzódó ügye végre meg van oldva és hogy hazánk ez első kereskedelmi főiskolájában a folyó iskolai év kezdetével mind a két évfolyamon az előadások rendben megkezdődtek. A tandíjmentességi albizottság, valamint az előkészítő-albizottság és a tanulmányi tanács jelentéseinek tudomásul vétele után elhatározták, hogy a tesó kereskedelmi iskolai tagozat minden egyes évfolyamára 3—3 párhuzamos osztály nyitnak és az új iskolai év személyi illetményeit 122.800 koronában alapították meg.

A Sopronmegyei Gazdasági Egyesület hétfőn déle őt tartotta meg jubileumi közgyűlést, amelyen nagy közönség volt jelen, köztük a megye és város számos előkelő gazdája, továbbá gróf Szechenyi Manó, gróf Széchenyi Emil főispán, báró Angustinetz Antal, Buan Endre alispán, Gebhardt József polgármester. A közgyűlést Bauer Ottó enök nyitotta meg nagy lelkességgel emekvezés meg Darányi Ignác ödművelési miniszter működéséről s indítványára a közgyűlés Darányi minisztert az egyesület díszelnökévé választotta meg. Erről a minisztert távirati értesítéssel az okjevelet pedig később küldetésileg jogzik neki ányuítani. Az ünnepi szónok dr. Balas Lajos. Nagy-Uzenk tudós piébanosa volt aki ismertette az egyesület mult át, huszonöt év alatt kitelet tevékenységét és azt a földatokr, amely az egy esületre a jövőben várakozik. Ezután a gazda és cseléd között régente enállott patriarchális viszony töle eventésére és apóiasára buzdította a gazdaközönséget. A népnek a varmegye területéről való kivándorlása csak akkor fog megszűni, ha a gazdálkodásban, a gazda és cselédje érintkezésében a szívek nagyobb szerep jut. A közgyűlés a szép beszédert lekesen megéjlezte a szónokot. A gyűlés után eselédijazás volt. Ötven gazdasági cselédet díszítettek töle emlékéremmel és ajándékozta meg pénzbeli jutalommal minek megtörtéte után a megutalmazottakat kivitték a mezőgazdasági kiállítás területére, ahol valamennyiökről csoportos ényképet vettek töle. Dében az éremmel kitüntetett cselédeket megvendégelték.

Uj közgazdasági lap. Magyar Hírel címen új lap indult meg, mely a hitelszövetkezetek országos kötelekének és a szövetkezeti tisztviselők egyesületének hivatalos közönyeként a szövetkezeti ügyek elkarolásában és szakszerű metatásában valóban nagy hiányt van hivata pótolni. Dr. Mannich Aurél a hitelszövetkezetek országos kötelekének elnöke a lap élen reprodukált leveletű főúdvöl a lap megalapítását me y Auer József, a terézvárosi koronatakarépenzár utkáranak szakszerű szerkesztésében fog minden szombaton megjeenni. Munkatársak többeek között: dr. Aczél Endre, Guthi Imre, Kállay Gyula dr. Balog Béla, dr. Karácsonyi Lipót, Ponger Fülöp, dr. Molnár Jenő, dr. Nagy Sándor stb.

A Harmónia zeneműkereskedés vasárnap tartotta XX. évi rendes közgyűlést. A előlasvott jelentés és az előterjesztett záróméregzet a közgyűlés eldölgadta és a lementvényt megadta. A felügyelőbizottság tagjait újbol megválasztották.

Vetőmagvak. (Mauthner Odön tudósítása) **Vöröshereham** A hét vége tele a kivetit réstéről élenkebb érdeklődés mutatkozott a homi beregés és különösen öregebbesemű áru irant. Ma már kiválóbb mincségek kerülnek napjénvre, mi különben az üzet további telődésével előrelátható volt. A legutóbbi amerikai jelentések elég kedvezőek, az új árúbol beérkezett minták szép mincségekről tesznek tanúságot. **Lucernamag** A forgalom elég kelemes, sőt elsőrendű mincségekben élenkebb mondható, mi által a jegyzések nemcsak hogy teljesen megmaradtak, de szép színű és nagyobb szemű árúért némeg emelkedtek is. Provencciól beérkezett minták már jobb mincségűek, de az árkövetelés nyenekért még magas. Onaszországból eléggé megje elő árak ajánlitának. **Muharmagyan** az üzet nyugvott **Baltacomból** alig lesz valami kínáva. **Ósi borsó** és éggé fogyott és aránylag nagyobb mennyiségek vásároltak még **Jegyzések** 80 kilónként Budapesten érte: **Vöröshereham** 8.—, —55.— korona. **Lucernamag** 49.—, —5.— korona. **Muharmag** 7.—, —750 korona. **Tavaszi búkköny** 7.—, —25 korona. **Ósi borsó** 7.50—8.25 korona. **Batacim** 12.50—13.50 korona.

Liszt. (A Budapesti Napló tudósító atól) Nem mondhatók, hogy az elmúlt hét a lisztüzletben valami sok változást hozott volna. Az irányzat továbbra is meglehetősen lanyha. Készáruban való csekély keres-

let mellett későbbi szállításra ugyan nagyobb mennyiséget helyeztek el malmank úgy a beltőlön, mint Ausztriában, de jórészt ez is csak az arak tekintetében való engedékenységeknek tudható be; a külföld sem mutatott valami nagy vételekedvet amit vett azt is csak nyomot árakon vette. A takarmányokkekk változatlan arak mellett meglehetősen elhanyagoltak. Átlagos budapesti jegyzések 100 kilogrammonként zsákostul.

Sám:	0	1	2	3	4	5	6
Ar kor.	25.—	24.—	23.—	22.10	21.70	21.20	20.20
		7	7½	8			
		17.90	16.30	10.60			
		Finom korpa:		Goromba korpa			
Ar:	korona	8.50		8.90			
		Dara:		A B	C		
				25 60	24.60		

Petroleum (Hesz Izidor és Társa cég jelentése a Budapesti Napló részére.) E cikkben utószó je entésünk óta nem állott be változás. Jegyzéseink: Amerikai 1 csillagos petroleum 45.— K. Orosz 3 csillagos petroleum 38.— b. Biztonsági 2 csillagos petroleum 35.50 K. Ipari 3 keresztet petroleum —. — korona. I. Standard petroleum 34.50 korona. Amerikai császáróla, ottani finomítás 60.— korona. Amerikai császáróla beltöldi finomítás 52.— korona. A arak 100 kilogrammonként két pénzfértés mellett 20% göngysulv az iteni vasut-hoz szállítva érteődök. Kékgálhe I. vasmentes 62.— korona. Zöldgálhe 8.— korona. Carbolineum I. 17.— korona. Carbolineum II. 15.— korona. Bacu gépolaj (orosz) 44.— korona. Oliva gépolaj I. 86.— korona. Oliva gépolaj II. 72.— korona. Tovothé gépenköcs 60.— korona.

Szeszüzet. (A Budapesti Napló tudósító atól) A lefojtot net forgalom énk volt mint minden évben ilyenkor. Tudvalevő doloz, hogy a mezőgazdasági szeszgyárak szeptember hónapban többnyire szünetelnek, a forgalom tehát nem híven tükrözi vissza az országos állapotot és nem enged következtetést levonni a helyzet további alakására nézve. Elkelt: nyersszesz finomított részére 42.—42.50, finomított szesz nagyban 146.—146.50, kicsiben 147.—148.—, denaturált szesz nagyban 33.—33.50, kicsiben 34.—35.— koronával, helyben.

Juhvásár. (A budapesti marhavásártéri vásárpénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás 4216 darab juh. — keskeje. Jegyzett árak: Elsőrendű ürü 40 l-től 43 l-ig, kivételesen — l. — kg-ként, (vagy 37 — k-től 41. — k-ig páronként), középminőségű ürü 34 l-től 36 l-ig, kivételesen — l. — kg-ként, vagy 28.50 k-től 22.50 k-ig páronként, kosokért — l-től — l-ig, kivételesen — l-től — l-ig, vagy — k-től — k-ig, középminőségű gyapjas — l-től — l-ig kivételesen — l. kg-ként vagy — k-től — k-ig páronként, kosok legjobb minőség — fillérg páronként — korona, kivételesen — korona rackajuhok 20—29½ fillér, páronként — korona szerbiai juhok páronként — korona romaniai juhok páronként — korona anyajuhokért 23½—26 fillér kgkint (—, — K.-ig páronként), kiseleltetett juhokért — fillér kgkint (11—18 korona páronként) kecskékk — korona páronként. A nagy felhajtás a szükségletet jóval túlhaladta ennél fogva az irányzat lanyha volt s a készlet egy része eladatlanul maradt.

Budapesti konzum-marhavasár. Szeptember 30. Felhajtott 1460 darab szerb marha és pedig 1361 darab s erb ökr, 24 darab szerb bika és 66 darab s erb tehén. Árjegyzések: jobb minőségű ökrökért 66—60 koronáig, kivételesen 66 korona, alárendelt 48—54 koronáig, silány 36—42 koronáig, bikákért 42—48 koronáig, tenenekért 40—46 koronáig métermázsankint. Lanyha irányzat mellett az üzet vonatott lefojlyásu volt.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-takodónál lévő székes-övárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1901. évi szeptember 30. Készlet 277 darab. Érkezett 199 darab. Összesen 476 darab. Eladott 311 darab. Maradt 165 darab. Napi árak: 120—150 kilogramm súlyban 62—92 koronáig. 220—280 kilogramm súlyban 86—94 koronáig. 320—350 kigr. súlyban 88—94 K.-ig. Öreg nehéz páronként 400—500 kilós 84—88 koronáig. Malac — korona. A vásár élenk.

Bécsi vágómarhavasár. Szept. 30. (Saját tudósítók telefönjelentése.) A st-marxi központi vásárcsarnokban ma megtartott vágómarhavasárra felhajtott: 3533 darab magyar fajta, 215 darab galiciai fajta, 24 darab bukovinai fajta, 353 darab német fajta, összesen tehát 3525 darab szarvasmarha. Irányzat gyenge, elégtelen felhajtás és nagy szükséglet tolytan árak javultak.

Jegyzések: 100 kilogrammonként élő súlyban: magyar hizóökr I. minőségű 72—76 fillér, kivételesen —82 fillér, II. minőségű 62—70 fillér, III. minőségű 54—61 fillér, galiciai hizóökr I. minőségű 74—76 fillér, kivételesen — fillér, II. minőségű 69—73 fillér, III. minőségű 62—68 fillér, német hizóökr I. minőségű 77—84 fillér, kivételesen 86 fillér II. minőségű 70—76 fillér III. minőségű 64—69 fillér. Legelő ökr 54—62 fillér, bika és tehén 100 kilogrammonként 40—64 korona. Kivételesen 66 korona.

A budapesti gabonatözsde.

Budapest, szeptember 30.

Mérsékelt kínálat és korlátolt vételekedv mellett a készbuza irányzata ma gyengébb volt. Elkelt 27,000 métermázsza 2½ fillérrel olcsóbb árakon. Rozs valamivel kelemesebb, a többi cikkek pedig tartottak maradtak.

Eladott:

Buza Tiszavideki: 100 mm. 80 k. 8 K. 15 ½, 100 mm. 79 k. 8 K. 15 ½, 200 mm. 78 k. 8 K. 15 ½, 400 mm. 80 k. 8 K. 10 ½, 800 mm. 79½ k. 8 K.

helyi pénzügyigazgatásnál szemlési, a budapestvidéki pénzügyigazgatásnál segédülkői állásra két hét alatt, a rimaszombati pénzügyigazgatásnál irodaiszti állásra négy hét alatt.

Napirend.

Napirend. Kedd, október 1. — Római katolikus: Remig. — Protestáns: Remig. — Görög-öröz: (szeptember 18.) Ariadne. — Zsidó: Tischi 18. — Nap két 6 óra 44 percek. — Nyugszik 5 óra 21 percek. — Hold két: este 7 óra 21 percek. — Nyugszik: délelőtt 9 óra 40 percek. A földművelésügyi miniszter tegnap délután 5 órakor. Oszi loversenyek negyedik napja d. u. 4/3 órakor. Nemzeti Múzeum. Régisgtár, nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. — Többi társi 1 korona belépődíjjal mehetnek be. A Nemzeti Szalon kiállítása d. e. 9 órától este 7 óráig. Belépődíj 50 fillér. Országos képtár. Iparművészeti múzeum nyitva délelőtt 9—1-gig. Iparművészeti múzeum. Nyitva délelőtt 9—1-gig. Mezőgazdasági Múzeum d. e. 9—1-gig. A földtani intézet múzeuma d. e. 10—1-gig. Belépődíj 1 korona. Közelkedési múzeum zárva. Az Akadémia Goethe-szobája zárva. Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3—8-gig. Állatkert a Városligetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér. Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árusításokat is eszközöl) a városi iparcsarnokban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. — Budapest, szeptember 30. A helyzet változásai jelentéktelenek: a közép-európai maximum kiterjedkedett délnyugati Oroszországra és a nyugati partoknál a légnyomás némi süllyedést mutat. Az északi, északnyugati részek kivételével európaszerte derült, száraz idő uralkodik. Hazánkban az idő igen enyhe. A hőmérő napközben 20—25° C-ra emelkedik. Kültetés. Az időjárásban változás nem várható.

Vizállás.

Table with exchange rates for various locations including Innsbruck, Danubius, and others, listing rates for different currencies and dates.

Felöltő és téli-ulster.

Felöltő 9 frt, téli-ulster 18 frt, télikabát 16 frt, téli loden-kabát, meleg béleléssel 6 frt, mindez tiszta gyapjuból, Rothberger Jakabnál es. és kir. udv. szállított Budapesten, IV. Váci-utca 6. Ruhák becseséltetnek.

Női betegségeket,

Lysoferrin. Ezzen befecskendezés por kitűnő hatással bír idült és uj fehérfolyásnál, anyaméhgyulladásnál és az anyaméhgyulladásnál, valamint minden más tartós női bajnál. 1 doboz ára 5 korona és egy dupla doboz ára 8 korona.

Erőmegújító-elixír,

haddában a mai napig több nem ért szer, mindennemű gyöngécségitő bajoknál, de különösen elgyengült férfierő ellen, már néhány befecskendezés és Capsulae bevétele elegendő, hogy a lehevessébb folyást megakadályozza. Ez az elixír Lysoferrin 2 koronára és egy doboz Capsulae 2 koronára. Postai megrendeléseket gondosan szokásellenőriznek. — 5 koronán felüli megrendeléseknél csomagolási nem számítatik Szűcsné hálaírást van, kiknek fenntebb szerek segítettek. Mint egyedül valódián kapható:

Erős Aladár gyógyszerárban

a Szent Jánoshoz, Nagy-Kikindán 2. sz.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAPPAPAPPAP

Table listing various types of beds and their prices, such as 'Egyszemélyes vastag 8 db', 'Kivethető matracok', etc.

GICHNER JANOS matrac és kárpitosru gyáros, szőnyeg, függöny, vasbutor stb. nagy raktára Budapest, VII., Erzsébet-körút 30. Árjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldök. Védelt megrendelések pontosan eszközölnek, nem lesz árak kéréselőzések, vagy a pénz visszatétel.

Olcsó butor-eladás.

Table listing furniture items and their prices, including '2 székény, 2 ajtó fenyerezett', '1 ágy, fenyerezett', etc.

Nagy választék egyszerű, valamint a legdíszesebb kivitelű bútorközből. Dósa Kálmán fővárosi asztalos és kárpitos butortelepe Budapest, Erzsébetter 18 Sas-utca sarok, I. emelet. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Titkos betegségek ellen

25 évi, részben katonaiorvosi (a décsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvos tapasztalatai után legméltóabban ajánlható

D. R. KAJDACSY,

v. cs. és kir. ezredorvos és kórházi főorvos Electrotherapial rendelő-intézete IV. Kigyó-utca 5. I. em. Klotild-palota (átjáróház és lift használatú).

A legelőnyösebb hűgyesfolyásokat, legújabbak hűgyhólyagbajokot, bujakóros sebeket, syphilist, az oneritototés utóbjait

Elgyengült férfierőt

az orvosi világ által legújabbban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerrel

Electro-Massage vagy Psychrophor

Által. magomléseket, nőknél a férfifolyást befecskendezés nélkül, a legmákosabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében állott ideg és ennek utókövetkezményekkép létrejött hátrányosbajokat gyógyítja a legújabb gyógy mód szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel. Híradel: délelőtt 9 órától 4 óráig; este 7—8 óráig Nőknek egy mint férfiaknak külön be és kijárat Külön várótermek. Levelekre díjtalanul azonnal válaszolunk; esetleg gyógyszerekről is gondoskodva lesz.

PRÓBA SZERENCSE!

Kétkrajcáros levelezőlapon tett megrendése elegendő, hogy meggyőződést szerezzon cipőim jószágáról, mely ha nem felelt meg, a pénz haladéktalanul visszaadom. Minden viszályt egy évi jótállást vállalok, ha az általam fölállított „Guzi” kenőccsel, melyet ingyen adok, bekenni. Merténekn elegendő egy papirlapon harisnyvában a lábaltal rajza. Kérje képes árjegyzékem ingyen.

AGULÁR IGNÁTZ

Budapest, DEÁK-TÉR 6.

Table listing various types of boots and their prices, such as '1 ebédélőszék, 6-német stül', '1 íróasztal, 3 fiókos', etc.

LEITERSDORFER D. és FIA férfiszabók

Budapest, IV., Koronaherceg-utca 6. szám. Kész télikabátok . . . . . 20 frttől 50 frtig. Városi bundák . . . . . 50 frttől 100 frtig. Saco-öltözetek . . . . . 15 frttől 30 frtig. Jaquet v. smoking-öltözetek 25 frttől 40 frtig. Raglan és felöltők . . . . . 18 frttől 40 frtig. Alapítatott 1864-ben. Méret utáni rendeléseknek angol és skót szövőkülönlegességek. Művészties szabás. Elegáns kivitel. Jutányos árak.

LAMPEL RÓBERT (Wodianer F. és Fiai)

cs. és kir. udvari könyvkereskedésében (Andrássy-út 21. szám) az 1901/902. tanévben a következők tanintézetekben használandó tankönyvek kaphatók: Budapesti m. kir. tanítóképző-intézeti gyakorló főgymnasium I. ker. állami főgymnasium II. ker. egyetemi kath. főgymnasium IV. ker. kegyestanítóréndi főgymnasium ág. h. ev. főgymnasium Orsz. Nőképző-Egyesület leánygymnasiuma V. ker. állami főgymnasium V. ker. Dr. László-féle nyilvános főgymnasium VI. ker. állami főgymnasium VII. ker. állami főgymnasium VIII. ker. állami főgymnasium IX. ker. ev. ref. főgymnasium II. ker. állami főreáliskola IV. ker. községi főreáliskola V. ker. állami főreáliskola VI. ker. állami főreáliskola községi főreáliskola VI. ker. m. kir. állami felsőbb leányiskola állami Erzsébet nőiskola felsőbb leányiskolája I. ker. felsőbb leányiskola IV. ker. községi felsőbb leányiskola Angolkisasszonyok intézetének felsőbb leányiskolája Naschitz-féle nyilvános felsőbb leányiskola kereskedelmi Akadémia keleti kereskedelmi Akadémia II. ker. községi felső kereskedelmi iskola V. ker. felső kereskedelmi iskola VI. ker. felső kereskedelmi iskola IX. ker. felső kereskedelmi iskola Róser János-féle felső kereskedelmi iskola I. ker. polgári fuiskola II. ker. községi polgári fuiskola III. ker. községi polgári fuiskola VI. ker. községi polgári fuiskola VII. ker. községi polgári fuiskola (Wesselenyi-utca) VIII. ker. községi polgári fuiskola (Nagy-Diófa-utca) IX. ker. községi polgári fuiskola X. ker. községi polgári fuiskola Róser-féle magán polgári fuiskola I. ker. községi polgári leányiskola II. ker. községi polgári leányiskola III. ker. községi polgári leányiskola IV. ker. községi polgári leányiskola V. ker. községi polgári leányiskola VI. ker. községi polgári leányiskola VII. ker. községi polgári leányiskola (Dohány-utca) VIII. ker. községi polgári leányiskola (Arená-út) IX. ker. Szent Sáv-szárd r. k. polgári leányiskola X. ker. községi polgári leányiskola (Prater-utca) XI. ker. községi polgári leányiskola (Csokonay-utca) XII. ker. községi polgári leányiskola Ránóder-féle r. k. polgári leányiskola Szent Margit r. k. polgári leányiskola ág. ev. polgári leányiskola izr. polgári leányiskola IV. ker. orsz. nőképző-Egyesület polgári leányiskola magyar gazdasszonyok egyj. polg. leányiskolája Janits-féle magán polgári leányiskola I. ker. állami polgári iskolai tanítóképezde polgári iskolai tanítóképezde II. ker. állami elemi iskolai tanítóképezde VIII. ker. orsz. izr. elemi iskolai tanítóképezde II. ker. állami elemi iskolai tanítóképezde IV. ker. orsz. nőképző elemi iskolai tanítóképezdeje IV. ker. róm. kath. elemi iskolai tanítóképezde VI. ker. Fröbel-féle óvónőképezde IX. ker. róm. kath. elemi iskolai tanítóképezde valamint az összes községi elemi napsikolákban használandó tankönyvek. Ezeket kivül kaphatók ugyanott bárhol megjelent és bárhol használatban álló közép- (gymnasium és reál) felső kereskedelmi, felsőbb leányiskolai, polgári fu és leányiskolai, elemi napsikolai, tanító-, tanítónő- és óvónőképezdei tankönyvek.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

Erzsike.

Dalmi 1 felvonásban, előjátékkal. Zenéjét szerzesette Major J. Cyula. Szövegöt írta Radó Antal.

Személyek:
Márlon Takáts Erzsike Kann M.
Péter Kortész Munkásné Bertz
Agnes Várdi M. Semsey
Bálint Mihályi Munkás Kárpát
Trézsi Payer Gábor

Utána:

Bajazzók.

Dráma 2 felvonásban. Szövegöt és zenéjét írta Leoncavallo. Fordította Radó Antal.

Személyek:
Nedda Szilágyiné Silvio Mihályi
Canio Alberti Werner 1. pór Ney B.
Tonio Várady 2. pór Juhász
Beppe Gábor

Kezdeté 7 órakor.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

Francillon.

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Dumas Sándor. Fordította Paulay Ede.

Személyek:
Rivierolles Ujházi Célestin Faludi
Rivierolles L. Gyenes Inas Narcisz
Grandredon Náday Rivierollesné Márkus
Symeux Császár Smithné Helvi
Carillae Náday C. Annette Vizvári
Pinguet Rózsahelyi Eliza Keczeri

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Színházjegyek és Opera. Nemzeti- és Magyar színház összes előadásaira kaphatók és előjegyezhetők: **Bárd Ferenc és Testv.** zeneműkereskedésében Kossuth Lajos-u. 4. (Telefon 656) és Andrassy-ut 2. (Telefon 25-13) sz. a.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

Előszór:

A szerencsecsillag.

Angol operett 3 felvonásban. Szövegét írták Adrian Ross, Charles Brookfield és Aubrey Hopwood. Fordították Lataky Andor, Makai Emil és Mérei Adólf. Zenéjét szerzesette Ivan Caryll.

Személyek:
Bahadur Sziklay Lord Teddy Ledófsky
Bim-Shing-Tapa Dolly Oázis Almásy
Mihámt Boross Csukornád Lukácsy
Reoniceros Mátrai Ananász Mezei
Alóé Tomcsányi Mákvirág Sziklayné
Tapióka Palásthy Mika Turchányi
Laula Boigrár N. Ajtonáló Iványi

Kezdeté 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

Szive m!

Vígjáték 3 felvonásban. Írta Bilhaud és Hennequin. Fordította Molnár Ferenc.

Személyek:
Grisolles Góth Maxime Tapolezai
Montreux Balassa Francine Fábán
Antoinette Csilag Rose Bálint
Héliene Gazsi M. Joseph Kassay
Gaston Chateau Bihari

Kezdeté 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

Jáfet 12 felesége.

Énekes bohózat 3 felvonásban. Írták Antony Mars és Maurice De Vallières. Fordította Makai Emil. Zenéjét szerzesette Victor Rogier.

Személyek:
Paterson Jáfet Szirmai Balyveau Solymosi
Dehora Krecsányi Cassoulet Kovács
Arabella Fedák S. Des Tonnettes Tollagi
Klári Harmath John Smith Szerda élyi
Beatrice Nagy M. Briquet Németh
Rebeka Rózsa G. Ernest Ujvári

Kezdeté 7 1/2 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Kedd, 1901. október hó 1-én.

R ó m a.

Három szakaszban. Írta Imrei Ferenc.

Kezdeté 7 1/2 órakor.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

Ma és naponta:

Rosario Guerrero

a „Róza és tőr” című drámában.

M ö r b i t z

az ő műsorával.

O. K. SATO

kómikus szonglír.

Nordsterne Trio

bájos énekesnők.

Fiorati testvérek

tanzenészek.

Paul Conchas

manőver-jelenetek a táborban.

Helene és Emilon

erőművész-tornászok.

La belle Zarina

plastikus jelenetek.

Továbbra szerződött:

Olly Jolly Margherita Jim és Jam

Kövessy Baumann

Kozmográf (új sorozat)

Az előadás 8 órakor kezdődik.

POLIFKA KÁROLY

III. kerület.

Korona-vendéglő és kávéházi helyiségében minden kedd, csütörtök, szombat és vasárnapon

komáromi BOKAI RUDI

híres zenekara játszik.

A nagyterem és mellékhelyiségei **bálokra és lakodalmakra** legalkalmasabbnak bizonyulva a nagyrészt közönség szives figyelmébe ajánlom.

Tisztelettel

Polifka Károly

vendéglős és kávéos.

Ferenczi-kávéház

Ujvilág és Restély-u. sarok.

Oláh Józsi

közkezdeltékű zenekara esténként hangversenyez.

Figyelmes kiszolgálást. Separék.

Mérsékelt árak.

A Gyöngyös-Visontai bortermelők szövetezete mint az Országos központi hitelezővetkezet tagja 1899. és 1900. években termelt

borait

a következő árakban szállítja: hektója

1900. évi visontai nehéz vörös (bikavér) 80 kor

1900. évi visontai vörös 60

1900. évi gyöngyösi szillerbor 40

1900. évi visontai nehéz fehér pestyenyebor 60

1900. évi könnyebb asztali fehér 52

18-9. évi fehér asztali bor 50

Törkölypálinka, saját főzték 120

Érve közpénzfizetés vagy utánvétel mellett, ahelyreli vasútra szállítva, hordó nélkül. — A hordó felszámítatik, de 30 napon belül visszavétetik.

Gyöngyös-Visontai bortermelők szövetezete mint az országos központi hitelezővetkezet tagja.

DISZES SÍRKÖVEK

szienitből, gránitból és tirolai márványból

a legolcsóbb áron

kapcsolható

Gartenfeld Mór sírköraktárában

Budapest, III. Lajos-utca 114. sz. a.

SZENÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

— Az őszi és téli —

UJDONSÁGOK

teljes választéka raktárra érkezett. Cégünk elve csakis „First Class” gyártmányok elárulása. Cégünk az országban az egyedüli, mely Lyon és Páris legelső s leghíresebb győrsaival közvetlen összeköttetésben áll; az általunk lekötött minták és minőségek kizárólag cégünknel szerezhetők be.

• Minden egyes árucikknek •

föltétlen szabott ára,

nyíltan, számokkal van jelölve, ennél fogva a tulbecslés teljesen ki van zárva.

Minták a vidékre kívánatra bérmentve küldetnek.

SZENÁSY, HOFFMANN ÉS TÁRSA

SELYEMÁRUHÁZA

BUDAPEST, IV., BÉCSI-UTCA 4.

Téli

barchentek

fehér és színes, divatos mintákat küld méterenként is

Netval Mátvás

szövőde, Rot-Kostelec (Csehország).

Minták és árjegyzék ingyen és bérmentve.

Breitner Károly

Óbuda, Lajos-utca 198. a Haszmann József-féle házában.

Arany-, ezüst-, ékszer- és óraműves.

Régi arany, ezüst és drágaköveket a legmagasabb áron vesz vagy becserél.

Javítások gyorsan és olcsón elkészítetnek.

Szerepességi lenipar!
Wein Károly és Tsaí
vászoni- és szövetipari üzlet
Budaörsi főraktár: IV. u. Koronakeresztes-utca 8. (Korona-utca sarkán a szövetek) **Ajánlja a hírneves Szerepességi Vászoni- és szövetipari üzlet, tüzifő és minden szövetipari vállalkozás számára árat ezen a szinten.** Minden darab gyártásához szükséges árat ezen a szinten.
VALÓDI SZEREPESSÉGI
VÁSZON- ÉS SZÖVETIPARI ÜZLET
WEIN KÁROLY ÉS TSAI
BUDAÖRSI FŐRAKTÁR

CRÉME DE FANCHON
a 3 sziv védjeggyel

Rögtön áramító és szépítő szerem. Legjobb a világon! Ártalmatlan! Zsírtalan!

Kis Nagy
tegyél 1 K. tegyél 2 K.
Fűrakár:
„URSITS” győgyesítő.
Budapest, Rákóczi-utca 5.
Vásárolj 20 fillér
díszlet beki-
dése után
frankó.

KELETI KÁVÉHÁZ

Csömöri-ut 14.

KIS JANCSI

balatonfüredi hírneves zenekara ma és mindennap esténként hangversenyez.

Mexikói!
előzása, előszert, nyári kalap, fehér, könnyű kelméből, minden följelöléshez jó, tollas szílló, összehajtható és a zsebben kényelmesen hordható. Legjobb öszser a napugának ellen. Nincs többé homlok izadás! Urak és hölgyek, nemkiváló kirándulókat rendező egyesületek részére egyaránt nélkülözhetetlen. Ára darabonként a pénz elzárása beküldésénél 2.50 kor. Utánvétel 60 fill. több, 3 darab 6 kor., 6 darab 10 kor., 12 darab 15 kor. Bérmentésítés külön. Széküddi
Kann Ignác, Bécs, II. Nickelgasse 3.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigszínház	Népszínház	Magyar színház
Szerda	Nincs előadás	A tenger aszszony	Ugyanaz	Mikolai bíró	Ugyanaz
Csütörtök	Bánk bán	Elektra	Ugyanaz	Ugyanaz	Ugyanaz
Péntek	Tannhäuser	A sasok	Ugyanaz	d. u. Mihók a hó alatt este Katalin	Ugyanaz
Szombat	A varázsfuvola	Ugyanaz	Ugyanaz	Katalin	Ugyanaz
d. u. Vasárnap este	—	Endre és Johanna A sasok	Ocskay brigadéros Szivem	Mikolai bíró Katalin	Now-York szépe Szerencsecsillag

Kapható mindenhol. Raktár: **Ujvilág győgytár Budapest**

Minden csak egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 8 fillér.

HIRDETÉSEK

A hirdetőkre díjmentesen ad felvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Levélbeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivattal mindig közölni kell.

Apró hirdetőket képzett irodánkban és eredeti szöveg mellett meg a kiváló díjazás mellett is...

Breuer nővérek dohányosok, Teréz-körút 54. szám alatt. Engelmann Nőr gyerekszínműve...

Jambrikovits János, Keresztúr, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal hirdetői irodája...

Sikráy Samu hirdetői irodája, Budapest, Váci-körút 13. Kernberg Rozália...

Rehenczi Hanna, Andrássy-ut. 48. szám. Szántó Nőr...

Székely Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Schwartz Josef, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Tenezer Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Sikráy Samu, Budapest, Váci-körút 13. Kernberg Rozália...

Rehenczi Hanna, Andrássy-ut. 48. szám. Szántó Nőr...

Székely Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Schwartz Josef, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Tenezer Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Sikráy Samu, Budapest, Váci-körút 13. Kernberg Rozália...

Rehenczi Hanna, Andrássy-ut. 48. szám. Szántó Nőr...

Székely Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Schwartz Josef, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Tenezer Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Sikráy Samu, Budapest, Váci-körút 13. Kernberg Rozália...

Rehenczi Hanna, Andrássy-ut. 48. szám. Szántó Nőr...

Székely Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Schwartz Josef, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Tenezer Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Sikráy Samu, Budapest, Váci-körút 13. Kernberg Rozália...

Rehenczi Hanna, Andrássy-ut. 48. szám. Szántó Nőr...

Székely Gyula, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Schwartz Josef, Károly-körút 9. sz. Mezei Antal...

Egy gépész Kovács és vezérelt parkoló ajánlók...

Butor. Faragott házhoz, kredenc, trüme, asztal, szőnyeg...

Gazdatiszt-nek vagy felvigyázó raktárnak...

János József-körút 17. főmelelet 6. Található d. e. 9-10 ó. a. g. 10.051

Cimbalom tanárnő oktat. kedvelőit...

Kiadó november elejére hárommeselet új...

Gazdasszonyok. Ajánlók egy eddig sajtó...

Egy perfect könyv. A ki egyrészt...

Kitűnő ruhavarrónak munkát vállal...

Jogi alapvizsgára vagy szigorlatra előkészít...

Ok. gyermekek részére, ki a tanítás...

Tanárjelölt nevelőknek vagy bármely tanítónak...

Földbirtokokra kölcsönök, kezeltetéseket...

Massage-t a beteg lakásán is végez...

Zongora, Bösendorfer-féle, majdnem...

A ki heggedt, cimbalom, harmonika, mecha...

Butorok. Képzett irodánkban és eredeti szöveg...

Nagy takaréktűzhely előadó...

Singer-varrógépek a legelőbb árakkal...

Kitűnő szabónő ajánlók házakhoz és házon...

Eladó egy ház, hozzártatózó 11 hold birtokkal...

Intelligens hölgy kellemes külsejű és főm...

Használt férfiruhákat legmagasabb árban...

Tűzmentes pénzeszkereket, kassettákat...

Boroshordók nagyüzemi mennyiségben...

Kitűnő szabónő kitűnőn jellel, olcsón elvállal...

Kitűnő fehérvarró ajánlók címre: Magdolna-utca 42. ház 9.

Gyakorlott szabónő ajánlók elegáns ruhák, pongyolák...

Elegáns és igen kényelmesen butorozott...

Szép búkkaszén vargasszámra eladó...

Kerekpárok falóházhoz kiválókat...

Csinosan butorozott nagyban...

Ugyan látványosságot képz. keveset használt...

Butor csak jó minőségű. Hálószoba, kredenc, főm...

DÓCZI M. Budapest megbízhatóbb, legnagyobb és legelőbb...

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Férfi felöltő. Uri f. felöltő 3 frt Uri menckoff 4 Sacco 3 Zaakett 2

Újresz szabónő olcsón dolgozik saját lakásán...

BUTOR minden kivitelben, olcsón részletfizetésre.

Pollák N. Ignác Budapest, VI., Teréz-körút 23.

Zálogházban veszek cédulákat. Eladok 13 lates edzett...

Grünberger A. Béla örökösél Budapest, Harisbázár.

BUDAPEST Kirándulási térképe. Készítette: Mátsek Ignác...

Butor csak jó minőségű. Hálószoba, kredenc, főm...

DÓCZI M. Budapest megbízhatóbb, legnagyobb és legelőbb...

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

En Csillag Anna! 180 cm. h. óriás Loreley-hajammal...

Egy tégely ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szeküldés naponta a pénz...

Csillag Anna BÉCS: I. Sollerpassé 5. BERLIN: Friedrichstrasse 56.

T. Csillag Anna urnőnek! Sziveskedjen 8 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre ismét 2 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre egy tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcséből 3 tégelyt...

Uri f. felöltő 3 frt Uri menckoff 4 Sacco 3 Zaakett 2

Újresz szabónő olcsón dolgozik saját lakásán...

BUTOR minden kivitelben, olcsón részletfizetésre.

Pollák N. Ignác Budapest, VI., Teréz-körút 23.

Zálogházban veszek cédulákat. Eladok 13 lates edzett...

Grünberger A. Béla örökösél Budapest, Harisbázár.

BUDAPEST Kirándulási térképe. Készítette: Mátsek Ignác...

Butor csak jó minőségű. Hálószoba, kredenc, főm...

DÓCZI M. Budapest megbízhatóbb, legnagyobb és legelőbb...

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

Szerecsen-utca 1. szám I. em. Andrássy-ut. mellett.

Szabadalmakat kieszközöl és értékesít...

Weisz Sándor hités szabadalmi ügyvivő...

